

Sisältö

A	KOIRIEN TOTTELEVAISUUSKOKEIDEN SÄÄNNÖT	2
B	TOTTELEVAISUUSKOKEEN KOEOHJEET	11
1.	TOTTELEVAISUUSKOKEEN JÄRJESTÄMISOHJE	11
2.	KOKEEN LIIKKEET, SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET	19
2.1	TOTTELEVAISUUSKOKEEN KOELUOKAT, LIIKKEET JA NIIDEN KERTOIMET SEKÄ SAAVUTETTAVAT PISTEET	19
2.2.	SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET	21
2.2.1	YLEISET SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET	22
	Yleiset liikkeiden suoritusohjeet	22
	Yleiset liikkeiden arvosteluohjeet	26
2.2.2	LUOKKA- JA LIIKEKOHTAISET SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET	30
	ALOKASLUOKKA.....	30
	AVOIN LUOKKA.....	38
	VOITTAJALUOKKA	47
	ERIKOISVOITTAJALUOKKA	60

A KOIRIEN TOTTELEVAISUUSKOKEIDEN SÄÄNNÖT

Säännöt on hyväksytty Kennelliiton hallituksessa ja Kennelliiton valtuuston kokouksessa 23.11.2014 ja ovat voimassa 1.8.2015 alkaen.

Näitä sääntöjä täydentävät tottelevaisuuskokeen koeohjeet.

Erikoisvoittajaluokassa noudatetaan kansainvälisen tottelevaisuuskokeen suoritus- ja arvosteluohjeita, jotka on hyväksytty FCI:n hallituksen kokouksessa.

Kohdat, joissa viitataan Kennelliiton kulloinkin voimassa oleviin ohjeisiin, löytyvät liitevihosta ”Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeet”.

1. TOTTELEVAISUUSKOKEIDEN TARKOITUS

Koulutuksen tarkoitus on opettaa koiralle miellyttävää ja hallittua käyttäytymistä sekä koiran ohjaajalle oikeaa ja asiallista koiran käsittelytaitoa.

Tottelevaisuuskokeella testataan koulutuksen tulosta eli koiran ja ohjaajan välistä yhteistyötä sekä koiralle opetetun käyttäytymisen tasoa.

Koetoiminnan tavoitteena on myös lisätä tietoa koiran oppimiskyvystä sekä koulutuksen mahdollisuuksista koiran yhteiskuntakelpoisuuden parantamisessa.

Lisäksi tavoitteena on eläinystävällisen ja terveen kilpailuhengen luominen sekä harrastuksen lisääminen.

2. TOTTELEVAISUUSKOE

Tottelevaisuuskokeet ovat

- yleisiä,
- yhdistysten jäsenten välisiä kokeita ja kilpailuja,
- rotukohtaisia kokeita ja kilpailuja, joihin osallistumisesta määrätään erillisellä Kennelliiton hallituksen vahvistamalla säännöllä tai ohjeella tai
- kansainvälisiä kokeita.

3. OSALLISTUMISOIKEUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Kokeisiin saavat osallistua 10 kuukautta täyttäneet koirat alla mainituin rajoituksin. Osallistuminen erikoisvoittajaluokkaan edellyttää, että koira on vähintään 15 kk ikäinen.

Koiralla on oikeus osallistua saman kokeen aikana vain yhteen luokkaan, ja sama ohjaaja saa kilpailla vain yhdellä koiralla kussakin luokassa. Koiran ohjaajaa ei saa vaihtaa kokeen aikana.

Kokeisiin ei saa osallistua:

1. Sairas koira
2. Kiimainen narttu, lukuun ottamatta SM-kokeen erikoisvoittajaluokkaa ja Kennelliiton edustusjoukkueen valintakokeita
3. Narttu 30 vrk ennen odotettua synnytystä ja alle 42 vrk synnytyksen jälkeen
4. Koira, jota ei ole tunnistusmerkitty

5. Koira, joka ei täytä Kennelliiton voimassa olevia rokotusmääräyksiä ja typistämiskieltoa koskevia määräyksiä
6. Koira, joka ei täytä Kennelliiton voimassaolevia antidoping määräyksiä
7. Koira, joka on vihainen ihmisille tai toisille koirille.
8. Lisäksi koira, joka on saanut hylätyn arvosanan tottelevaisuuskokeen ryhmäliikkeessä (paikallaololiikkeessä) syystä, että on poistunut paikaltaan häiritsemään muita koiria, ei saa kilpailla kolmeen kuukauteen siitä laskien kun hylkäys on tapahtunut. Mikäli koira toistamiseen hylätään tästä syystä, on kilpailutauko 6 kuukautta.

Kohtaa 8 on täsmennetty sääntöjen kohdassa 17 sekä koeohjeissa.

Kansainväliseen tottelevaisuuskokeeseen osallistuvan koiran tulee olla palkittu ainakin kerran aikaisemmin maansa korkeimmassa tottelevaisuuskoeluokassa (erikoisvoittajaluokka/class 3). Muilta osin kansainvälisen tottelevaisuuskokeen osallistumisoikeus määritellään kansainvälisen tottelevaisuuskokeen säännöissä.

4. JÄÄVIYSSÄÄNTÖ

Noudatetaan Kennelliiton kulloinkin voimassa olevaa yleistä jääviyssääntöä.

Kansainvälisissä tottelevaisuuskokeissa noudatetaan kansainvälisen tottelevaisuuskokeen jääviyssääntöä.

5. JÄRJESTÄMISLUVAN MYÖNTÄMINEN

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n, Kennelliiton hallituksen ja kennelpiirien myöntämissä tottelevaisuuskokeissa. FCI myöntää kansainväliset kokeet. Kennelliiton hallitus myöntää valtakunnalliset mestaruuskilpailut, niiden valintakokeet ja maaottelut. Kennelpiirit myöntävät yleiset ja jäsenten väliset kokeet.

6. KOELUVAN ANOMINEN

6.1 Luvan anoja ja järjestelyvastaava

Kokeiden toimeenpanoluvan anoo järjestävä yhdistys, jonka tulee olla Kennelliiton jäsen.

Kokeen järjestelyistä huolehtii järjestävän yhdistyksen nimeämä koetoimikunta.

Kokeita saavat järjestää:

- Kennelliitto
- Kennelpiirit
- Rotujärjestöt
- Kennelliiton jäsenyhdistykset
- Rotua harrastavat yhdistykset.4
- Lajiliitot

Erikoisvoittajaluokka voidaan anoa kansainväliseksi kokeeksi.

6.2 Anomisen määräaika

Kokeet on anottava Kennelliiton määräaikaismoitusten mukaisesti.

6.3 Anomuksen sisältö

Koeanomuksessa on mainittava

- järjestävä yhdistys
- kokeen nimi ja luonne
- osanottorajoitukset
- kokeen ajankohta ja koepaikka
- kilpailuluokat
- osanottomaksun suuruus
- kenelle ja mihin mennessä ilmoittautuminen ja osanottomaksu suoritetaan
- tehtävään suostunut ylituomari ja hänen varamiehensä
- vastaava koetoimitsija.

Kokeiden rajoittamisessa noudatetaan Kennelliiton kulloinkin voimassa olevaa ohjetta kokeiden rajoittamisesta.

Ilmoittautuneille tulee ilmoittaa kokeeseen pääsystä mahdollisimman pian ilmoittautumisajan päätyttyä.

6.4 Anomuksen osoittaminen

Kokeen anomisessa noudatetaan Kennelliiton kulloinkin voimassa olevaa ohjetta.

Anomus osoitetaan aina sen kennelpiirin hallitukselle, jonka alueella koe järjestetään. Jäljennös koeanomuksesta toimitetaan järjestävän yhdistyksen kotipaikan mukaiselle kennelpiirille.

6.5 Kokeesta ilmoittaminen ja tiedottaminen

Kokeen myöntäjä toimittaa myöntämistään kokeista tiedot Kennelliitolle julkaistaviksi. Kokeen tai kilpailun järjestäjä voi myös omatoimisesti tiedottaa kokeesta ja kilpailusta.

7. KOKEEN SIIRTO TAI PERUUTUS

Noudatetaan Kennelliiton kulloinkin voimassa olevaa ohjetta kokeiden ja kilpailujen ajankohdan siirrosta tai peruuttamisesta.

8. KOKEEN JÄRJESTÄMINEN

Kokeen järjestämisessä noudatetaan tottelevaisuuskokeen koeohjetta.

Kansainväliset kokeet

Kansainvälisessä tottelevaisuuskokeessa noudatetaan FCI:n kansainvälisen tottelevaisuuskokeen sääntöä, suoritus- ja arvosteluohjetta. Kansainvälinen koe anotaan FCI:ltä.

9. KOKEEN YLITUOMARI JA ARVOSTELUTUOMARIT

9.1 Tottelevaisuuskokeen ylituomari

Tottelevaisuuskokeen ylituomarin tulee olla Kennelliiton pätevimä tottelevaisuuskokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvosteluoikeus ja joka on Kennelliiton jäsen.

9.2 Totelevaisuuskokeen arvostelutuomarit

Totelevaisuuskokeen arvostelevan tuomarin tulee olla pätevyity totelevaisuuskokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus ja joka on Kennelliiton jäsen. Ulkomaalaisen totelevaisuuskoetuomarin tulee olla FCI:n hyväksymän maan kennelkeskusjärjestön totelevaisuuskokeisiin pätevöimä ylituomari tai kansainvälinen totelevaisuuskoetuomari ja ko. kennelkeskusjärjestön jäsen. Hänellä tulee olla voimassaoleva arvostelu-oikeus ja hänen tulee olla perehtynyt Suomessa käytössä oleviin totelevaisuuskokeen suoritus- ja arvosteluohjeisiin.

Ulkomaalaisen tuomarin tuomari- ja arvostelu-oikeudet tulee varmistaa.

Tuomarin työskentelyaika on korkeintaan noin 6 tuntia/päivä. Jos koeluokassa on niin paljon osallistujia, että joudutaan käyttämään useampaa tuomaria, jaetaan liikkeet tuomareiden kesken. Kokonaisvaikutuksesta arvosanan antavat kaikki tuomarit ja näiden arvosanojen keskiarvo on lopullinen kokonaisvaikutuksen arvosana.

Kokeen ylituomari arvostelee kokeen korkeimman luokan, lukuun ottamatta totelevaisuuskokeen koeohjeissa mainittuja kokeita ja tilanteita.

10. VASTAAVA KOETOIMITSIJA, LIIKKEENOHJAAJA JA MUUT KOKEEN TOIMITSIJAT

Vastaavan koetoimitsijan tulee olla totelevaisuuskokeisiin pätevyity koetoimitsija, jolla on voimassa oleva pätevyys. Hänen tulee vastata kokeen sääntöjen mukaisesta järjestelystä.

Liikkeenohjaajan tulee olla totelevaisuuskoetuomari tai liikkeenohjaajakurssin hyväksytysti suorittanut liikkeenohjaaja, jolla on voimassa oleva pätevyys. Liikkeenohjaajaa on käytettävä voittaja- ja erikoisvoittajaluokissa. On suositeltavaa käyttää liikkeenohjaajaa myös alokas- ja avoimessa luokassa.

Kokeen toimitsijoiden ja avustajien tulee olla pätevyityjä totelevaisuuskoulutusohjaajia, koetoimitsijakurssin suorittaneita henkilöitä tai muita totelevaisuuskokeeseen perehtyneitä henkilöitä.

11. ILMOITTAUTTUMINEN KOKEESEEN JA SIITÄ POIS JÄÄMINEN

11.1 Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen kokeeseen tulee tapahtua kokeen järjestäjän ilmoittamalla tavalla ja ilmoittamana määräaikana. Ilmoittautumista tulee seurata maksukuitti tai jäljennös siitä.

11.2 Jälki-ilmoittautuminen

Mikäli kokeessa on vielä tilaa, voi järjestäjä halutessaan ottaa jälki-ilmoittautumisia vastaan, ei kuitenkaan sen jälkeen kun osallistujaluettelo on julkaistu tai aikataulut on lähetetty. Järjestäjä voi periä jälki-ilmoittautumisesta kaksinkertaisen ilmoittautumismaksun.

11.3 Ilmoittautuminen koepaikalla

Koepaikalla osallistujan on ilmoittauduttava totelevaisuuskokeen järjestäjälle viimeistään puoli tuntia ennen ilmoitettua koeluokan alkamista. Osanottaja, joka ei ajoissa ole ilmoittautunut koepaikalla, voidaan sulkea pois kokeesta.

Kilpailukirja on luovutettava ja rekisteri- ja rokotustodistus on esitettävä koepaikalla ilmoittauduttaessa järjestäjille.

11.4 Poisjääminen

Osanottomaksua ei palauteta ilman pätevää syytä. Koetoimikunnalle tulee ilmoittaa poisjäämisestä heti kun syy on ilmennyt. Mikäli osallistumismaksu halutaan palautettavan, tulee poisjäämisen syy ilmoittaa sekä lähettää tarvittavat dokumentit määräpäivään mennessä koetoimikunnalle.

Osallistumismaksu palautetaan takaisin vain seuraavissa tapauksissa:

- Koe joudutaan peruuttamaan.
- Ohjaaja on sairastunut tai loukkaantunut. Lääkärintodistus tulee esittää.
- Koira on sairastunut tai kuollut. Eläinlääkärintodistus tulee esittää.
- Nartulla on kiima, lukuun ottamatta SM-kokeen erikoisvoittajaluokkaa, Kennelliiton edustusjoukkueen valintakokeita sekä kansainvälisiä tottelevaisuuskokeita.
- Rajoitettuna anotun kokeen ylimääräisten ilmoittautujien maksut.
- Jos koe joudutaan siirtämään eikä koirakko osallistu siirrettyyn kokeeseen.

Peruutetun koirakon tilalle voidaan ottaa toinen, osanottomaksun maksanut koirakko.

12. KOKEIDEN TULOKSET

12.1 Tulosten merkitseminen

Koiran kilpailukirjaan merkitään koiran jokainen viralliseen tottelevaisuuskokeeseen osallistuminen sekä siitä saatu tulos. Myös keskeyttäminen ja hylkääminen merkitään kilpailukirjaan. Arvosteleva tuomari vahvistaa merkinnän nimikirjoituksellaan.

Kaikki kokeen tulokset, myös keskeyttämiset ja hylkäämiset, merkitään Kennelliiton koepöytäkirjalomakkeelle sekä koirakohtaisille arvostelulomakkeille. Tuomarin keskeyttäessä tai hylätessä koesuorituksen merkitään myös syy.

12.2 Tulosten tarkastaminen

Vastaava koetoimitsija tarkastaa kaikki laskelmat ja huolehtii, että kaikki tulokset on merkitty Kennelliiton koepöytäkirjalomakkeelle sekä koirakohtaisille arvostelulomakkeille ja jättää koepöytäkirjalomakkeet viipymättä kokeen ylituomarin tarkastettaviksi.

Kokeen ylituomari vahvistaa koepöytäkirjalomakkeet nimikirjoituksellaan ja vahvistaa tulokset.

Arvosteleva tuomari vahvistaa arvostelulomakkeelle ja kilpailukirjaan merkityt tulokset. Mikäli samaa luokkaa arvostelee usea tuomari, vahvistaa kokeen ylituomari erikoisvoittajaluokan arvostelulomakkeet ja kilpailukirjaan merkityt tulokset. Muiden luokkien kohdalla voidaan sopia, kuka tuomareista vahvistaa tulokset allekirjoituksellaan.

12.3 Tulosten lähettäminen

Koetoimikunnan on lähetettävä ylituomarin tarkastamat ja vahvistamat koepöytäkirjat sekä koirakohtaiset pöytäkirjat viikon kuluessa kokeen päättymisestä koeluvan myöntäneelle kennelpiirille.

13. TOTTELEVAISUUSKOKEEN LIIKKEET JA ARVOSANAT

Tottelevaisuuskokeen liikkeet suoritetaan ja arvosat määrättyvät tottelevaisuuskokeen koeohjeen mukaan.

Erikoisvoittajaluokka

Erikoisvoittajaluokassa suoritetaan FCI:n hyväksymät kulloinkin voimassa olevat kansainvälisen tottelevaisuuskokeen liikkeet ja noudatetaan kansainvälisen tottelevaisuuskokeen suoritus- ja arvosteluohjetta.

Arvosanat

Arvosanat suorituksista ovat 0, 5, 5½, 6, 6½, 7, 7½, 8, 8½, 9, 9½ ja 10.

14. KOELUOKAT, PALKINNOT JA SAAVUTUKSET

Koiran on siirryttävä seuraavaan luokkaan viimeistään kun se on saavuttanut kolme kertaa 1-palkinnon luokassaan.

Ohje: Koira, joka on saanut 1-tuloksen, jossakin toisessa maassa, jossa on käytössä vastaavat suoritus- ja arvosteluohjeet kuin Suomessa, on oikeutettu kilpailemaan luokassaan, kunnes on Suomessa saavuttanut kolme kertaa 1-tuloksen tai halutessaan siirtyä kilpailemaan seuraavassa luokassa.

Koira, joka on kilpaillut ylemmässä luokassa, ei voi palata kilpailemaan alemmassa luokassa.

Alokasluokka (ALO) (Novice class)

Kymmenen kuukautta täyttäneille koirille, jotka eivät ole saavuttaneet kolmea 1-palkintoa alokasluokassa.

Avoin luokka (AVO) (Class 1)

Koirille, jotka aikaisemmin ovat saaneet vähintään yhden 1-palkinnon alokasluokassa.

Voittajaluokka (VOI) (Class 2)

Koirille, jotka aikaisemmin ovat saaneet vähintään yhden 1-palkinnon avoimessa luokassa.

Erikoisvoittajaluokka (EVL) (Class 3)

15 kuukautta täyttäneille koirille, jotka ovat aikaisemmin saaneet vähintään yhden 1-palkinnon voittajaluokassa.

Koira, joka on FCI:n hyväksymän maan tottelevaisuusvalio, kilpailee erikoisvoittajaluokassa

Alokasluokan palkinnot:

160–200 pistettä1-palkinto

140–alle 160 pistettä2-palkinto

100–alle 140 pistettä3-palkinto

Avoimen luokan palkinnot:

256–320 pistettä1-palkinto

224–alle 256 pistettä2-palkinto

192–alle 224 pistettä3-palkinto

Voittajaluokan palkinnot:

256–320 pistettä1-palkinto
224–alle 256 pistettä2-palkinto
192–alle 224 pistettä3-palkinto

Erikoisvoittajaluokan palkinnot:

256–320 pistettä1-palkinto
224–alle 256 pistettä2-palkinto
192–alle 224 pistettä3-palkinto

Kunniapalkinto

Tuomari voi halutessaan antaa kunniapalkinnon 1-palkinnon saaneille koirille. Kunniapalkinnon antamisessa noudatetaan tottelevaisuuskokeen koeohjeissa mainittuja kriteereitä.

Koulutustunnus ja mitali

Koulutustunnukset ja mitalit jaetaan jokaisessa luokassa kun koira saavuttaa kolmannen 1-palkinnon Suomesta kyseisessä luokassa.

Alokasluokassa koulutustunnus on TK1 ja pronssinen mitali.

Avoimessa luokassa koulutustunnus on TK2 ja hopeinen mitali.

Voittajaluokassa koulutustunnus on TK3 ja kultainen mitali.

Erikoisvoittajaluokassa koulutustunnus on TK4 ja kultainen mitali lehväkehysin.

Tottelevaisuusvalion arvot

Suomen tottelevaisuusvalionarvon (FI TVA) määräytyy Kennelliiton valionarvosäännön mukaan.

Ulkomainen koira saa Suomen tottelevaisuusvalion arvon, kun se on oman maansa tottelevaisuusvalio ja saa yhden erikoisvoittajaluokan 1-palkinnon Suomessa.

15. TARVIKKEET JA APUVÄLINEET

Kokeen järjestäjän tulee varata koepaikalle voimassaolevat tottelevaisuuskokeen säännöt ja koeohjeet sekä Kennelliiton yleiset kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeet.

Kokeen järjestäjän tulee varata voimassa olevan tottelevaisuuskokeen koeohjeen mukaiset lomakkeet ja tarvikkeet koepaikalle.

16. KOKEEN KULKU JA ERITYISMÄÄRÄYKSIÄ KOKEESTA

16.1 Kokeen ja koesuorituksen alkaminen sekä kokeen päättyminen

Kokeen katsotaan alkavan puoli tuntia ennen ensimmäistä arvosteltavaa luokkaa.

Koesuoritukset alkavat koiran tullessa kehään.

Tuomari tai liikkeenohjaaja antaa kilpailijalle luvan liikkeiden suorituksiin, ellei suoritusohjeissa toisin mainita.

Koe katsotaan päättyneeksi tunnin kuluttua viimeisen luokan palkintojenjaosta.

16.2 Liike- tai koesuorituksen keskeyttäminen tai hylkääminen

Tuomari voi keskeyttää koiran liike- tai koesuorituksen.

Keskeytyksen syitä voivat olla esimerkiksi osaamattomuus, hallitsematon käyttäytyminen, jatkuva haukkuminen. Mikäli tuomari keskeyttää koesuorituksen, saavutetut pisteet jäävät voimaan, mutta koirakoa ei voida palkita.

Tuomari tai ohjaaja voi keskeyttää koesuorituksen koiran tai ohjaajan loukkaantumisen takia. Koirakon saavuttamat pisteet jäävät voimaan.

Ohjaaja voi keskeyttää koesuorituksensa (ohjaaja luopuu), jolloin koirakko menettää saavutetut pisteensä.

Tuomari voi hylätä koirakon koesuorituksen, jolloin koirakko menettää kaikki kokeen aikana saavuttamansa pisteet. Hylkäämisen syitä voivat olla esimerkiksi ulkopuolinen apu, lelujen tai makupalojen tuominen kehään, koiran rankaiseminen, annettujen ohjeiden noudattamatta jättäminen, koiran karkaaminen, jatkuva häiritsevä haukkuminen, hallitsematon käyttäytyminen tai selvä haluttomuus.

16.3 Käyttäytyminen koepaikalla

Kokeessa on noudatettava tuomarin sekä järjestäjän ohjeita ja määräyksiä sekä esiinnyttävä muutenkin moitteettomasti kokeen ajan. Mikäli kokeeseen osallistuva henkilö käyttäytyy kokeessa sopimattomasti esim. päihtyneenä, arvostelee tuomaria, kurittaa omaa tai toisen koiraa tai toimii vilpillisesti, tulee kokeen ylituomarin sulkea ao. henkilö pois kokeesta. Asiasta on tehtävä merkintä koepöytäkirjan tuomarikertomukseen. Kokeesta pois suljettu osallistuja menettää kaikki kokeen aikana saavuttamansa tulokset. Vakavat tapaukset on kokeen ylituomarin ilmoitettava Kennelliiton hallitukselle.

16.4 Ohjaajan velvollisuudet

Ohjaajan tulee seurata sääntöjä ja annettuja ohjeita. Koiran rankaiseminen kokeen aikana on kielletty. Jos ohjaaja ei noudata näitä määräyksiä tai käyttäytyy sopimattomasti, tulee tuomarin keskeyttää ja hylätä koesuoritus.

Koiran ohjaaja vastaa kokeen aikana koiralle aiheutuneista ja koiran aiheuttamista vahingoista.

Ulkopuolisen avun, makupalojen, lelujen tms. käyttäminen koesuoritusten aikana on kielletty.

Eläinsuojelulain ja Kennelliiton ohjeiden vastaiset välineet ja menettelyt ovat kiellettyjä. Koeohjeissa on kuvattu välineitä ja menettelyjä, jotka ovat tottelevaisuuskokeessa kiellettyjä.

16.5 Koiran vihainen käyttäytyminen koepaikalla

Koira, joka yrittää kokeen aikana purra ihmistä tai toista koiraa, suljetaan pois kokeesta ja koirakko menettää kaikki saavuttamansa pisteet ja tulokset. Asiasta on tehtävä merkintä koepöytäkirjan tuomarikertomukseen ja tehtävä Kennelliitolle ilmoitus.

Menettelyssä noudatetaan Kennelliiton ohjetta ”Koiran käyttäytymisestä kokeissa tehtävät

ilmoitukset, niiden käsittely ja seuraamukset”.

Jos koira on kolme kertaa suljettu kilpailusta sillä perusteella, että se on selvästi vihainen tai koirasta on tehty kolme ilmoitusta, Kennelliitto voi asettaa koiran kilpailukieltoon, jonka pituus määrätään tapauskohtaisesti. Koiralle voidaan antaa kilpailukielto jo yhdestä kerrasta, mikäli seuraukset ovat olleet vakavat.

16.6 Erityismääräykset ja ohjeet

Ohjaajan, joka haluaa käyttää muita apuvälineitä tai muuten poiketa näistä säännöistä ja ohjeista, on pyydettävä erikoislupa Kennelliitolta sekä perusteltava pyyntönsä. Asiasta on esitettävä saatu kirjallinen erikoislupa arvostelevalle tuomarille.

Pysyvästi vammautunut ohjaaja, joka ei vammansa vuoksi voi ohjata koira koeohjeen edellyttämällä tavalla, saa ohjata koiraansa koesäännöissä ja koeohjeissa poikkeavalla tavalla. Ohjaustapa on ilmoitettava tuomarille hyväksyttäväksi ennen kokeen alkua.

17. KOHTUUTON HÄIRIÖ KOKEEN AIKANA

Alokasluokassa suoritus voidaan, tuomarin harkinnan mukaan, uusia jos häiriön aiheuttaa ulkopuolinen tekijä. Avoimessa luokassa, voittaja- ja erikoisvoittajaluokassa suoritus voidaan uusia, tuomarin harkinnan mukaan vain, mikäli häiriö on kohtuuton.

Ryhmäliikkeissä (paikallaolo maaten, istuen tai seisten, ja ryhmässä on useampi koira) sellaisen koiran, joka lähtee paikaltaan häiritsemään muita paikalla olevia koiria, koesuoritus hylätään. Hylkäämisen syy merkitään arvostelulomakkeeseen, koepöytäkirjaan ja kilpailukirjaan. Jos liike pitää uusia, siihen saavat osallistua vain ne koirat, jotka eivät ole häirinneet toisia koiria paikallaolossa.

18. VALITUKSET JA ERIMIELISYYDET

Noudatetaan Kennelliiton kulloinkin voimassaolevaa yleistä ohjetta.

Sääntöjen mukaisesta arvostelusta ei voi valittaa.

19. MUUTOKSET SÄÄNTÖIHIN JA OHJEISIIN

Muutokset näihin sääntöihin vahvistaa Kennelliiton valtuusto. Koeohjeet sekä suoritus- ja arvosteluohjeet vahvistaa Kennelliitto.

20. PAKOTTAVAT SYYT

Kennelliiton hallitus voi pakottavista syistä rajoittaa kokeisiin ja kilpailuihin osallistumista tai antaa muita niiden toimeenpanoa koskevia erikoismääräyksiä.

Sääntöjä täydentävät on Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeet.

B TOTTELEVAISUUSKOKEEN KOEOHJEET

Tottelevaisuuskokeissa (TOKO) noudatetaan tottelevaisuuskokeiden sääntöjä (A) ja koeohjeita (B). Tottelevaisuuskokeen säännöt on hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 23.11.2014 ja tottelevaisuuskokeen koeohjeet, jotka käsittävät järjestämisohteet B1 ja suoritus- ja arvosteluohjeet B2, on hyväksytty Kennelliitossa 16.12.2015. Koeohjeet ovat voimassa 01.08.2015 lähtien.

1. TOTTELEVAISUUSKOKEEN JÄRJESTÄMISOHJE

1.1 TOTTELEVAISUUSKOKEIDEN ANOMINEN

Kokeiden anomisessa noudatetaan Kennelliiton määräaika-ilmoitusten aikatauluja ja tottelevaisuuskokeiden sääntöjä. Lisäksi noudatetaan Kennelpiirien ohjeita kokeiden anomisesta sähköisen tapahtumatietojärjestelmän avulla.

1.2 KOEORGANISAATIO

Kokeen ylituomari

Kokeen ylituomari arvostelee kokeen korkeimman luokan. Tietyissä tilanteissa ylituomarin tehtävänä voi olla pelkästään kokeen ylituomarin tehtävät. Näitä voivat olla arvokilpailut kuten Suomen (SM), Pohjoismaiden (PM), Euroopan (EM) mestaruuskilpailut sekä maailmanmestaruuskilpailut (MM). Mikäli kokeeseen on kutsuttu ulkomaalainen tuomari arvostelemaan EVL-luokkaa, voi kokeen ylituomari arvostella muita luokkia tai toimia pelkästään kokeen ylituomarina.

Kokeen järjestäjä

Kokeen järjestäjä vastaa kokeen toteuttamisesta ja taloudesta. Järjestäjän tulee varata riittävästi pätevyitä toimitsijoita ja TOKO:on perehtyneitä henkilöitä vastaamaan kokeen järjestelyistä.

1.3 LUVAT

Kokeen järjestäjän tulee tehdä tarvittavat ilmoitukset ja lupa-anomukset. Kokeen järjestäjän on tiedotettava koepaikalla lähimmän päivystysvuorossa olevan eläinlääkärin yhteystiedot.

1.4 TIEDOTUS

Kokeen järjestäjä voi tiedottaa kokeestaan, säännöissä määrätyn menettelyn lisäksi, haluamallaan tavalla esim. Internet-sivuilla tai paikallislehdissä.

1.5 KOIRAMÄÄRÄT

Yhden tuomarin arvioidaan arvostelevan päivän aikana noin 6 alokasluokan tai avoimen luokan koiraa tunnissa tai noin 4 voittajaluokan tai noin 3-4 erikoisvoittajaluokan koiraa tunnissa. Tuomarin kohtuullinen työskentelyaika on korkeintaan noin kuusi tuntia päivässä.

Kokeen järjestäjän tulee sopia tuomarin kanssa arvostelun aikataulusta ja arvosteltavista koiramääristä.

1.6 KUNNIAPALKINNOT JA SIJOITUKSET

Tuomari voi antaa kunniaapalkinnon parhaille 1-tuloksen saaneille koirakoille. Suositus on, että kunniaapalkinnon pistemääräraja on 90% luokan maksimipistemäärästä. Mikäli kaksi (2) tai useampi koira päätyy tasapisteisiin luokkavoittajan paremmuutta ratkaistaessa alokas- tai avoimessa luokassa, lasketaan yhteen liikkeet seuraaminen taluttimetta, luoksetulo ja kokonaisvaikutus. Näidenkin mentyä tasan ko. liikkeet uusitaan.

Mikäli kaksi (2) tai useampi koira päätyy tasapisteisiin luokkavoittajan paremmuutta ratkaistaessa voittaja- tai erikoisvoittajaluokassa, lasketaan yhteen liikkeet seuraaminen, luoksetulo ja lähettäminen määrätylle paikalle. Näidenkin mentyä tasan ko. liikkeet uusitaan.

Muita sijoituksia ratkaistaessa liikkeitä ei uusita. Tarvittaessa sijoitus jaetaan.

1.7 ARVOSTELUKEHÄ

Arvostelukehän vähimmäiskoko on n. 20 m x 30 m ALO- ja AVO-luokissa. VOI- ja EVL-luokissa suositellaan suurempaa kehää.

Ulkona järjestettävässä kokeessa suositellaan edellä mainittua suurempaa kehää ja VOI- ja EVL-luokissa tulee kehän olla vähintään 25 m x 40 m.

Mikäli liikesuoritukset on jaettu kahteen tai useampaan kehään ja vähemmän tilaa vaativat liikesuoritukset on jaettu samaan kehään, ko. kehä voi olla vähimmäiskokoa pienempi. Kehä tulee selvästi rajata, kuitenkin siten, ettei kehän laidoista muodostu yhtenäistä estettä ja koiran on mahdollista poistua kehästä.

Kehäpohjan tulee olla riittävän tasainen (hiekkä, lyhyt nurmi tai vastaava), jotta koirat ja ohjaajat voivat liikkua vaivatta.

Ylituomari tarkastaa kehän ja suorituksiin liittyvät järjestelyt.

1.8 KOETARVIKKEET JA -VÄLINEET

Lomakkeet ja kirjat

- Esitäytetty arvostelulomake jokaiselle kokeeseen osallistuvalla koiralla
- Muutama tyhjä arvostelulomake jokaiseen kilpailuluokkaan
- Esitäytetty koepöytäkirja ja koepöytäkirjan jatkokappaleita
- Kilpailukirjoja
- Sääntökirjoja
- Ilmoituslomakkeita koiran vihasesta käyttäytymisestä
- Muutoksenhakumenettelylomakkeita
- Yleiset kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeet

Palkintotarvikkeet

- Musta–puna–keltainen ruusuke 1-tuloksen saaneille luokkavoittajille
- KV-kokeessa CACIOB- ja vara-CACIOB- ruusukkeet
- Koulutustunnusmitaleita (pronssi, hopea, kulta, kulta lehväkehyksin)

- Kunniapalkintoesineet ja/tai -ruusukkeet
- Vähintään jokaiselle kolmen parhaan joukkoon sijoittuneelle 1-tuloksen saaneelle tulee varata esinepalkinto tai vastaava

Noutoesineet:

	Puinen (sorvattu) noutoesine	Metalliesineet, laipalliset	2 cm x 2 cm x 10 cm tunnistusnoutoesineet	Puiset, laipalliset tai sorvatut noutoesineet
ALO	Kolme erikokoista: • pieni • keskikokoinen • suuri Suurimman paino max. 450g	---	---	---
AVO	Kolme erikokoista: • pieni • keskikokoinen • suuri Suurimman paino max. 450g	---	---	---
VOI		Kolme erikokoista: • pieniä • keskikokoisia • suuria Suurimman paino max. 200g	6 x kilpailijoiden määrä	Kolme kahden sarjaa erikokoisia: • pieniä (2 kpl) • keskikokoisia (2 kpl) • suuria (2 kpl) Suurimman paino max. 450 g
EVL			8 x kilpailijoiden määrä	Kolme kolmen sarjaa erikokoisia: • pieniä (3 kpl) • keskikokoisia (3 kpl) • suuria (3 kpl) Suurimman paino max. 450 g

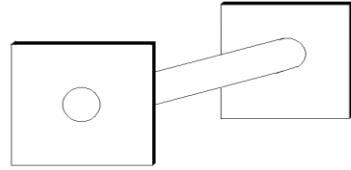
Lisäksi rikkoutumisen varalta tulee varata ylimääräisiä noutoesineitä.

Alokasluokassa ja avoimessa luokassa ohjaaja saa käyttää omaa noutoesinettään, joka voi olla laipallinen tai sorvattu puinen noutoesine.

Tunnistusnoutoesineiden merkitsemistä varten tulee varata lyijy- tai kuulakärkikynä. Koejärjestäjän tulee merkitä esineet etukäteen lyijy- tai kuulakärkikynällä.

Puinen, sorvattu noutoesine

Puinen, laipallinen noutoesine
Metalliesine (metallinen, laipallinen)

Hyppyesteet

Alokasluokassa tarvitaan avonainen este.

Avoimessa luokassa ja voittajaluokassa tarvitaan umpinainen este

Erikoisvoittajaluokassa tarvitaan sekä umpinainen este että avonainen este.

Esteiden kuvaukset

Molempien esteiden leveys on 1 metri ja sivutolppien korkeus on 1 metri. Jalkojen kokonaispituuden tulee olla noin 1 metri (50 + 50 cm). Rakenteen tulee olla tukeva.

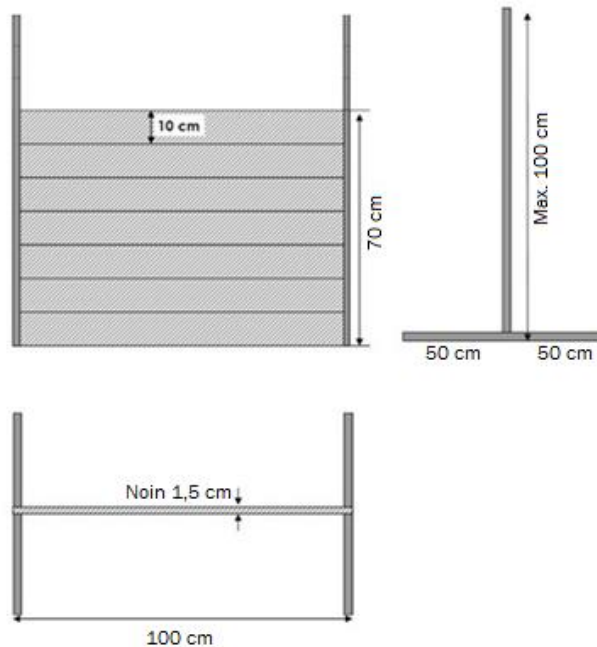
Esteen korkeutta tulee voida säätää 10 cm:n korkeudesta 70 cm:n korkeuteen 5-10 cm:n välein.

Käytetty enimmäiskorkeus ALO- ja AVO-luokissa on 50 cm ja VOI- ja EVL-luokissa 70 cm.

Esteissä ei saa olla sivusiivekkeitä.

Esteet tuodaan kehään vasta kokeen alkaessa.

Umpinainen este

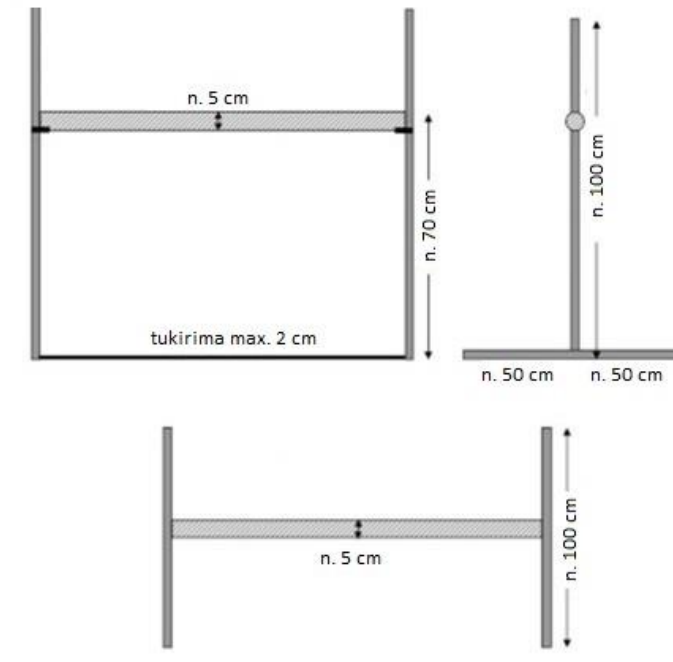

Avonainen este

Avonaisen esteen perusmitat ovat samat kuin umpinaisen. Maata vasten oleva, jalkoja yhdistävän tukiraman korkeus ja leveys saa olla korkeintaan noin 1-2,0 cm.

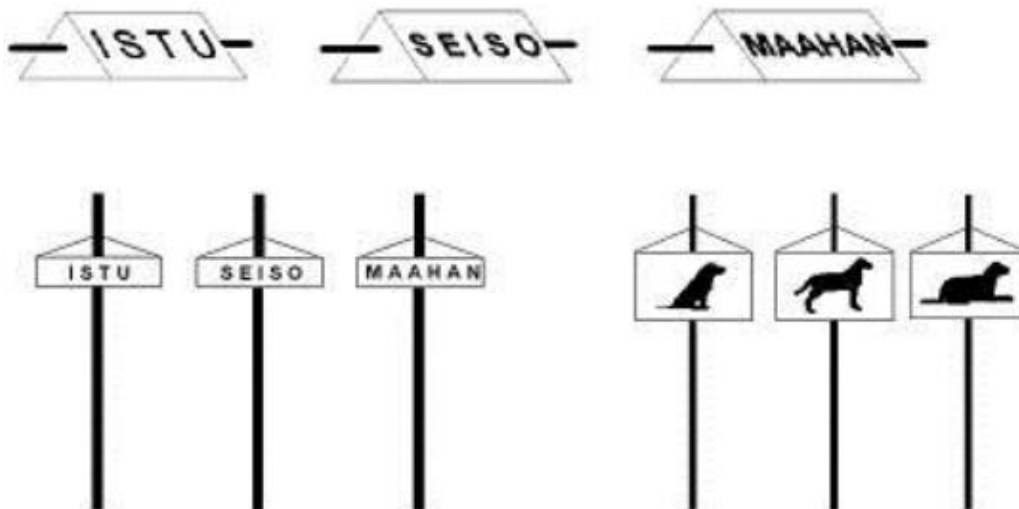
Jos esteessä on rima, tulee sen halkaisijan olla noin 3-5 cm.

Jos esteessä on kapea lauta, tulee sen niin ikään olla noin 3-5 cm korkea. Tärkeää on, että rima ja lauta erottuvat taustasta. Rima voi olla myös kaksivärinen. Riman tulee voida pudota molempiin suuntiin eikä esteessä saa olla ylimääräisiä riman kannattimia. Kannattimien tulee olla hieman ko-
verrettuja, jotta tuuli ei pudota rimaa helposti.

Kauko-ohjauksen näyttötaulut

Käytetään esimerkiksi käännettävää näyttötaulua tai sähköisesti toimivaa laitteistoa.

Suorituspaikkamerkit ja -merkinnät

Liikkeiden aloitus- ja päättymispaikkojen, suoritusalueiden sekä suorituspaikkojen merkitsemiseen voidaan käyttää erilaisia merkkejä, esimerkiksi naulauslevykeitä, teippejä, kartioita ja puolipalloja sekä liitua ja vaarattomia spray maaleja. Merkitseminen tulee olla tarkoitukseen sopivaa ja tarvittaessa hyvin taustastaan erottuvaa, riippuen siitä ovatko merkinnät tarkoitettu ohjaajalle, liikkeenohjaajalle, tuomarille vai koiralle nähtäväksi.

Aloitus- ja päättymispaikkojen merkitsemiseen voidaan käyttää merkkejä kuten teipinpätkiä, kalkkiviivoja tai -pisteitä, pieniä naulauslevykeitä kuten kiekkoja (d = noin 5-10 cm) tai neliöitä (sivu noin 5-10 cm).

Etäällä aloituspaikasta tai ohjaajasta sijaitsevien suorituspaikkamerkkien tulee olla erottuvia kartioita, puolipalloja tai vastaavia liikekohtaisten ohjeiden mukaisesti. Kartioiden korkeus on n. 10-40 cm riippuen luokasta ja liikkeestä.

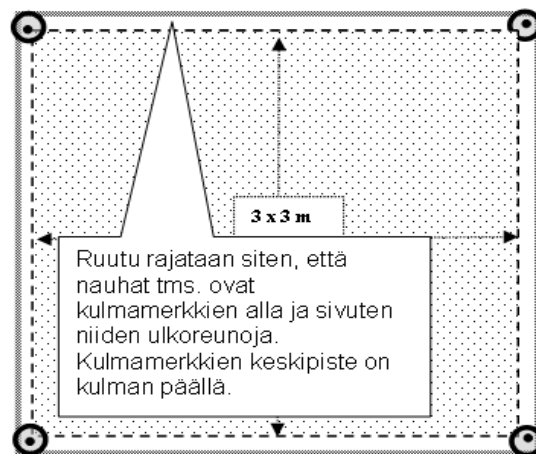
Koetoimitsijoiden ja liikkeenohjaajien ohjeissa on kuvattu tarkemmin tarvittavien suorituspaikkojen merkitsemistä ja merkintätapoja eri liikkeissä.

Liikkeet ”Lähttäminen määrätyle paikalle ”

Ruudun merkitseminen ja rajaaminen (AVO, VOI JA EVL)

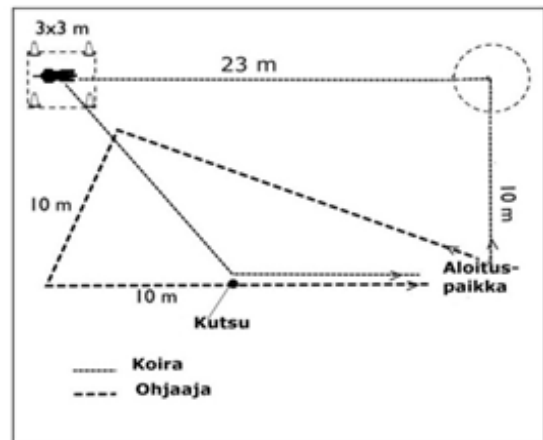
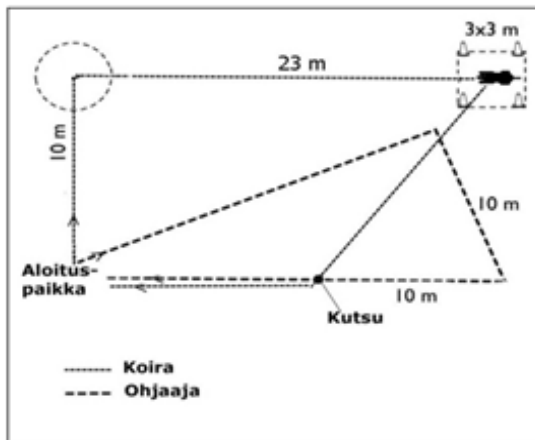
Ruutumerkkien (esim. kartioiden) ympyrän pohjan halkaisijan ja neliön pohjan sivun pituudet tulisi olla noin 10-20 cm. Ruudun koko on noin 3 m x 3 m. Kulmiin asetetaan merkit, jotka yhdistetään ulkoreunoja pitkin esimerkiksi nauhalla, teipillä tai vastaavalla.

- Hiekka- tai maapohja: esim. kalkki, n. 2-5 cm leveä nauha, tms.
- Mattopohja: esim. teippi, n. 2-5 cm leveä nauha
- Nauhan pitää olla kiinnitettynä alustaan, esim. naulauslevykkeillä.

Ruutujen sijoittelu ja tarkemmat mitat on esitetty luokkien suoritus- ja arvosteluohjeessa.

Erikoisvoittajaluokka

Huom! EVL:n liikkeen 6 (Lähtettäminen määrätylle paikalle) ympyrän keskipisteessä ei ole kartiota. Keskipisteessä voi olla pieni merkki ja ympyrän kehä merkitään joko katkoviivoin tai yhtenäisellä kalkki- tms. viivalla. Mikäli alusta on epätasainen, esimerkiksi leikkaamaton nurmikenttä, ympyrän kehä voidaan merkitä ohuella kaapelilla tai narulla, joka kiinnitetään alustaan. Ympyrän kehän pituus on n. 12,6 m. Ympyrän kehän merkitsemisen tavoitteena on, että se on koiralle huomaamaton mutta, että tuomari ja ohjaaja pystyvät arvioimaan, onko koira ympyrässä. Ympyrän kehän erottuvuuden ei tule olla suuri, sillä kehän merkitsemisellä ei ole tarkoitus ohjata koira. Hiekkakentällä voi esimerkiksi vetää pienen uran.

EVL liikkeen 7 (Ohjattu noutaminen) ympyrä merkitään kuten liikkeessä 6, mutta keskipisteessä on kartio.

Näkösuoja

VOI- ja EVL-luokkien ohjaajille tulee varata näkösuoja, jonka takana voi olla kerralla 3-6 ohjaajaa koirilta kokonaan näkymättömissä.

Peruuttaminen seuraamisen yhteydessä (EVL)

Seuraamisen yhteydessä on hyvä pyrkiä siihen, että aloituspaikka ja päättymispaikka on merkitty, jotta liikkeenohjaaja voi arvioida, että peruutusmatka on ohjeiden mukainen. Käännösten suunnat on merkitty suoritusohjeisiin.

1.9 MUITA OHJEITA KOKEESTA

Näyttelyn yhteyteen järjestetyissä tottelevaisuuskokeissa on otettava huomioon tottelevaisuuskokeissa kilpailevien koirien mahdollinen arvostelu muissa kehissä. Aikataulusta tulee sopia arvostelevalle ylituomarille koepaikalla ajoissa.

Järjestäjä voi halutessaan julkaista osallistujaluettelon ilmoittautumisajan päätyttyä.

Järjestäjä voi halutessaan ottaa poisjääneen koirakon tilalle toisen, vaikka ilmoittautumisaika on umpeutunut. Tämä ei ole säännön (SÄÄNTÖ 11.2.) tarkoittama jälki-ilmoittautuminen.

Koiralla voi olla eläinsuojelulain mukainen puolikuristava/kuristava/soljellinen kaulain, joka saa olla valmistettu ketjusta, kankaasta, nahkasta tai vastaavasta materiaalista. Kelatalutinta ja/tai valjaita ei saa käyttää. Mantteleita, takkeja, pukuja ym. vaatetusta ei saa käyttää koiralla kehässä.

1.10 KOIRAN HÄIRITSEVÄ JA AGGRESSIIVINEN KÄYTÖS PAIKALLAOLOJEN JA KOKEEN AIKANA

Sääntöjen kohdassa 3.8 ja 17 kerrotaan menettelytavasta jota noudatetaan, jos koira ryhmäliikkeessä (paikallaololiike) poistuu paikaltaan häiritsemään muita koiria.

Koira, joka on saanut hylätyn arvosanan ryhmäliikkeessä siitä syystä, että se on poistunut paikaltaan häiritsemään muita koiria, ei saa kilpailla kolmeen kuukauteen siitä päivämäärästä laskien, kun hylkäys on tapahtunut. Mikäli koira toistamiseen hylätään tästä syystä, on kilpailutauko 6 kuukautta. Hylkäys ja kilpailutauon alkamis- ja päättymispäivämäärä kirjataan koiran arvostelulomakkeeseen, kilpailukirjaan ja koepöytäkirjaan. Kilpailukirjaan tulee merkitä selvästi, milloin kilpailutauko alkaa ja milloin se päättyy, ts. merkitään viimeinen kilpailutauon päivämäärä.

Esimerkiksi

Merkintä Kilpailutauko 15.8.-15.11. tarkoittaa, että koiralle on 15.8. määrätty kilpailutauko ja se saa osallistua kilpailuun vasta 16.11.

Mikäli koiran kanssa kilpaillaan tottelevaisuuskokeessa kilpailutauon aikana, sen saavuttama tulos mitätöidään.

Häiritsemiseksi katsotaan myös muu kuin aggressiivinen käytös. Häiritsemistä ovat esimerkiksi toisen koiran luo meneminen leikkiinkutsu- tai astumistarkoituksessa.

Jos häiritsemiseen liittyy aggressiivista käytöstä, tulee hylkäämisen ja kilpailutauon langettamisen lisäksi täyttää ilmoituslomake koiran vihaisesta käyttäytymisestä. Ilmoituslomake tulee aina täyttää, jos koira käyttäytyy kokeen aikana koepaikalla aggressiivisesti ihmistä tai toista koira kohtaan.

1.11 MUUTOKSET KOEOHJEISIIN

Muutokset koeohjeisiin tekee Kennelliiton koe- ja kilpailutoimikunta.

2. KOKEEN LIIKKEET, SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET

2.1 TOTTELEVAISUUSKOKEEN KOELUOKAT, LIIKKEET JA NIIDEN KERTOIMET SEKÄ SAAVUTETTAVAT PISTEET

Alokasluokka		kerroin	pisteet
1.	Paikalla makaaminen 1 minuutti	4	40
2.	Seuraaminen	3	30
3.	Maahanmeno seuraamisen yhteydessä	2	20
4.	Luoksetulo	3	30
5.	Noutoesineen pitäminen	2	20
6.	Kauko-ohjaus	2	20
7.	Estehyppy	2	20
8.	Kokonaisvaikutus	2	20
yht.		20	200

Avoin luokka		kerroin	pisteet
1.	Paikalla istuminen 1 minuutti	3	30
2.	Seuraaminen	3	30
3.	Seisominen seuraamisen yhteydessä	3	30
4.	Luoksetulo	3	30
5.	Istuminen tai maahanmeno seuraamisen yhteydessä	2	20
6.	Lähtettäminen määrätyle paikalle ja maahanmeno	3	30
7.	Noutaminen	4	40
8.	Kauko-ohjaus	3	30
9.	Estehyppy	3	30
10.	Merkin kiertäminen ja paluu perusasentoon	3	30
11.	Kokonaisvaikutus	2	20
yht.		32	320

Voittajaluokka		kerroin	pisteet
1.	Paikalla makaaminen 2 minuuttia	2	20
2.	Seuraaminen	3	30
3.	Seisominen ja/tai istuminen ja/tai maahanmeno seur. yht.	3	30
4.	Luoksetulo ja pysäytys seisomaan	4	40
5.	Lähtettäminen määrätyle paikalle, maahanmeno ja luoksetulo	4	40
6.	Ohjattu noutaminen	3	30
7.	Tunnistusnouto	4	40
8.	Kauko-ohjaus	4	40
9.	Metalliesineen noutaminen esteen yli hypäten	3	30
10.	Kokonaisvaikutus	2	20
yht.		32	320

Erikoisvoittajaluokka

Erikoisvoittajaluokassa suoritetaan FCI:n hyväksymän, kulloinkin voimassaolevan kansainvälisen tottelevaisuuskoesäännön liikkeet ja noudatetaan sen suoritus- ja arvosteluohjeita. Liikkeet ja kertoimet ovat 1.8.2015 lähtien:

		kerroin	pisteet
1.	Paikalla istuminen 2 minuuttia	2	20
2.	Paikalla makaaminen 1 minuutti ja luoksetulo	2	20
3.	Seuraaminen	3	30
4.	Seisominen, istuminen ja maahanmeno seuraamisen yhteydessä	3	30
5.	Luoksetulo ja pysäytykset seisomaan ja maahan	4	40
6.	Lähetäminen määrätyle paikalle, maahanmeno ja luoksetulo	4	40
7.	Ohjattu noutaminen	3	30
8.	Merkin kiertäminen, pysähtyminen ja ohjattu noutaminen esteen yli hypäten	4	40
9.	Tunnistusnouto	3	30
10.	Kauko-ohjaus	4	40
	yht.	32	320

2.2. SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET

Suoritus- ja arvosteluohjeet käsittävät

2.2.1 Yleiset suoritus- ja arvosteluohjeet, jotka koskevat kaikkia liikkeitä sekä

2.2.2 Luokka- ja liikekohtaiset suoritus- ja arvosteluohjeet

Yleiset suoritus- ja arvosteluohjeet koskevat kaikkia liikkeitä ja luokkia, ellei toisin mainita esimerkiksi luokka- ja liikekohtaisissa suoritus- ja arvosteluohjeissa.

Keltaisen ja punaisen kortin käyttö erikoisvoittajaluokassa

Erikoisvoittajaluokassa (FCI:n class 3) käytetään keltaisia ja punaisia kortteja.

Keltainen kortti merkitsee varoitusta. Tuomari voi antaa varoituksen joko koiran tai ohjaajan käytöksen vuoksi.

Mikäli tuomari näyttää keltaista korttia, vähennetään lopputuloksesta 10 pistettä. Mikäli tuomari näyttää keltaisen varoituskortin kaksi kertaa, koesuoritus hylätään.

Punainen kortti merkitsee koesuorituksen hylkäämistä.

Keltaisia ja punaisia kortteja tulee näyttää kun säännöt ja ohjeet sitä edellyttävät, kuitenkin harkitusti ja perustellusti.

Keltaista tai punaista korttia ei tule näyttää esimerkiksi, jos koira vahingossa ajautuu liikettä suorittaessaan (kuten liikkeissä 6 tai 7) kehärajan ulkopuolelle, mutta noudattaa ohjaajan kutsua tai ohjausta ja palaa heti. Liikkeitä ei tule sijoittaa liian lähelle kehän rajoja.

Keltaisen ja punaisen kortin käyttö kokeissa, joissa samoja koirakkoja arvostelee useampi tuomari:

1) Kaksi tai useampi tuomari eri kehissä

1. Kun useampi tuomari arvostelee eri kehissä (kaksi tai useampia kehiä, joissa on eri liikkeitä), yksi (ensimmäinen) punainen kortti johtaa hylkäämiseen.
2. Kun tuomari (ensimmäinen) näyttää keltaista korttia, kehäsihteeri merkitsee tämän arvostelulipukkeeseen mutta toista tuomaria (muuta luokan tuomareita) ei informoida tästä. Kaikki tuomarit toimivat itsenäisesti.

Jos toinen tuomari näyttää keltaista korttia, kehäsihteeri merkitsee tämän arvostelulipukkeeseen ja informoi vasta sitten ko. tuomaria, että koirakko on jo saanut yhden keltaisen kortin edellisessä kehässä. Tällöin koesuoritus hylätään. Sama koskee tilannetta, joissa sama tuomari näyttää kahta keltaista korttia.

2) Kaksi tai useampia tuomareita samassa kehässä

3. Jos yksi tuomareista haluaa näyttää keltaista tai punaista korttia, hän informoi tästä muita / neuvottelee muiden kanssa. Tuomarit näyttävät yhdessä korttinsa tai mikäli kokeen ylituomari on kehässä, hän voi näyttää korttia.

2.2.1 YLEISET SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET

Näitä ohjeita noudatetaan kaikissa suorituksissa ellei toisin ole mainittu liikkeiden kuvauksessa.

Yleiset liikkeiden suoritusohjeet

1. Kansallisissa säännöissä voidaan määrätä, että kaikki kokeen koirat tarkastetaan ennen kuin ne saavat mennä kehään. Kansallisissa säännöissä voidaan myös määrätä, että tuomarin tulee pystyä käsittelemään/koskemaan koiriin.

Suomessa: Tuomarin tulee tarkastaa kaikkien kokeen koirien luoksepäästävyys ennen kuin ne saavat mennä kehään.

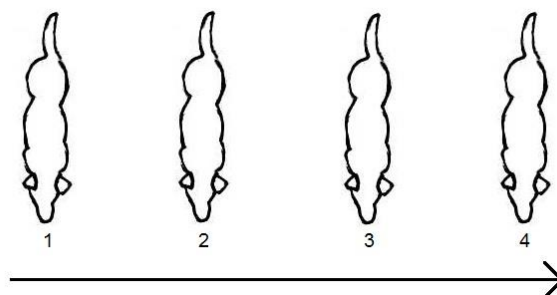
Luoksepäästävyystarkastus

Luoksepäästävyystarkastus tehdään aina kehän ulkopuolella. Tarkastamatonta tai luoksepäästävyyydessä hylättyä koira ei saa päästää kehään. Luoksepäästävyystarkastuksessa ohjaaja tuo kytketyn koiran tuomarin luokse. Tuomarin pitää pystyä koskemaan koiraan. Nartuilta tarkastetaan samalla, onko niillä kiima ja urokset kohdellaan vastaavalla tavalla. Tarkastus voidaan tehdä paikallaoloryhmittäin, jolloin koirat siirtyvät tarkastuksen jälkeen kehään tai koirat voidaan tarkastaa ennen luokan alkua ja ne pääsevät tarkastuksen jälkeen odottamaan omaa suoritusvuoroaan.

Luoksepäästävyyydessä koira tulisi tuoda tuomarin luo löysällä hihnalla, mutta juoksutarkastuksen yhteydessä ohjaaja saa tarvittaessa pitää koirasta kiinni.

2. Tuomari voi valita liikkeiden suoritusjärjestyksen. Suoritusjärjestyksen on oltava sama kaikille luokan kilpailijoille.
3. Liikkeet alkavat perusasennosta ja päättyvät perusasentoon. Perusasennossa koira istuu ohjaajan vasemmalla puolella. Oikea perusasento ja seuraamispaikka ovat ohjaajan vasemmalla sivulla, rintamasuunta ohjaajan mukainen ja koiran lapa ohjaajan polven kohdalla. Koiran ja ohjaajan välin tulee olla n. 10 cm.
4. Ohjaaja liikkuu normaalia kävelyvauhtia kaikissa liikkeissä lukuun ottamatta seuraamisliikkeitä, joissa luokasta riippuen voi olla myös hidas ja nopea osuus.
5. Kaikki liikkeet alkavat, kun liikkeenohjaaja on osoittanut ohjaajalle aloituspaikan, ohjaaja seisoo aloituspaikassa koira perusasennossa ja liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike alkaa”.
6. Ohjaajan tulee käskä koiransa perusasentoon heti aloituspaikalle tultuaan ja olla valmiina aloittamaan liikesuoritus. ALO- ja AVO-luokissa voidaan sallia pieni viive, mutta VOI- ja EVL-luokissa ohjaajan tulee olla heti valmiina, kun koirakko on liikkeen aloituspaikalla.

7. Kaikki liikkeet päättyvät, kun liikkeenohjaaja sanoo ”Liike päättyy” tai ”Kiitos”.
8. Liikkeenohjaaja antaa suoritusluvan/luvan käskyn antamiseen kaikissa liikkeiden vaiheissa, ellei liikekohtaisissa suoritusohjeissa ole toisin mainittu.
9. On ohjaajan päätettävissä, toistaako hän käskyn ja missä vaiheessa liikettä hän sen tekee. Liikkeenohjaaja ei anna käskyn toistamiseen erillistä kehotusta.
10. Liikkeenohjaajan käskysanat liikkeenohjaajien ohjeistuksissa ovat esimerkkejä. On tärkeää, että liikkeenohjaajien käskytyks on selkeää ohjaajille.
11. Ohjaaja ei saa osoittaa koiralle liikkeiden suorituspaikkoja tai suuntia ennen liikesuoritusta tai liikkeiden välissä. Tällainen menettely johtaa liikkeen hylkäämiseen.
12. ALO- ja AVO-luokissa ohjaaja saa tulla kehään koira kytkettynä. Koko suorituksen ajan ohjaajan tulee pitää talutin koiralta näkymättömissä tai jättää se toimitsijan pöydälle. Poistuessaan kehästä ohjaaja saa kytkeä koiran.
13. VOI- ja EVL-luokissa ohjaajan on jätettävä koiran talutin kehän ulkopuolelle tai toimitsijan pöydälle. Tämä koskee kaikkia liikesuorituksia.
14. Koiran tulee olla ohjaajan vasemmalla puolella liikkeiden välissä. Koiran ei tarvitse olla perusasennossa eikä käskyn alla, mutta sen tulee olla ohjaajan vieressä ja hallinnassa. Mikäli suoritukseen jostain syystä tulee viive, voi koiran määrätä maahan, mutta sitä ei saa kutsua tästä jatkaamaan suoritusta.
15. Ohjaajan tulee liikkua kehässä luonnollisesti ja suoraviivaisesti ohjeiden ja käskytyksen mukaan. Epämääräinen liikkuminen, liioitellut eleet ja luonnottomat käsien ja jalkojen liikkeet alentavat arvosanaa. Käännökset ovat käännöksiä oikeaan/vasempaan (90°) tai täyskäännöksiä (180°). Ohjaajan tulee täyskäännöksien jälkeen (180°) palata samaa linjaa pitkin takaisin.
16. Paluun koiran luo / taakse tulee tapahtua samassa linjassa kuin poistumisen, korkeintaan 0,5 metrin etäisyydeltä koirasta. Koiran voi ohittaa kummalta puolelta tahansa, ellei liikkeessä toisin mainita.
17. Oikea ja vasen suunta (esim. ohjattu nouto) määritellään ohjaajan suunnasta katsottuna, toisin sanoen ohjaaja katsoo omalta paikaltaan joko oikean käden tai vasemman käden suuntaan, kun koira ohjataan aloituspisteestä.
Paikallaololiikkeissä suunta määritellään koirarivistön edestä katsottuna (tuomari/liikkeenohjaaja katsoo koiria edestä); vasemmalta oikealle 1 -> 4.

18. Koiraan koskeminen tai sen motivoiminen liikesuorituksen aikana johtaa ko. liikkeen hylkäämiseen. Likesuoritusten jälkeen on hillitty kiittäminen (esim. lyhyt sanallinen kiitos tai muutama kevyt taputus) sallittu. Paikallaololiikkeissä liike alkaa, kun koirakot ovat rivissä ja liikkeenohjaaja sanoo ”Liike alkaa”
19. Makupaloja ja leluja ei saa tuoda kehään. Niiden käyttö liikkeiden aikana ja liikkeiden välissä on kielletty. Mikäli tuomari havaitsee, että ohjaajalla on kehässä makupaloja tai leluja tai, että hän hyödyntää sellaisia, koesuoritus hylätään.
20. Liikkeissä, joissa koira ohjataan, koiraan ei saa koskea lähtöpaikalla eikä sille saa osoittaa lähtöpaikalla suuntia. Tämä hylkää liikkeen.
21. Liiallinen kiittäminen ja koiran innostaminen, leikkiminen, temppujen tekeminen, ohjaajan syliin hyppääminen, ohjaajan jalkojen välistä pujottelu, jne. voivat johtaa tuomarin varoitukseen ja
- ALO-, AVO-, ja VOI-luokissa tämä vaikuttaa kokonaisvaikutuksen arvosanaan
 - EVL:ssä tuomari varoittaa ja näyttää keltaista korttia.
 - Kaikissa luokissa koesuoritus hylätään, mikäli käytös toistuu.
22. Tuomari saa keskeyttää koiran liikesuorituksen, mikäli koira osoittaa selvää osaamattomuutta tai haluttomuutta suorittaa ko. liike. Tällainen liike hylätään.
23. Tuomari saa keskeyttää koiran koesuorituksen. Keskeytyksen syitä voivat olla esimerkiksi selvä osaamattomuus tai haluttomuus, hallitsematon käyttäytyminen, jatkuva haukkuminen tai koiran tai ohjaajan loukkaantuminen.
24. Haukkuminen ja vinkuminen liikkeen aikana vaikuttavat arvosanaa alentavasti.
25. Lisäksi, jos koira haukkuu tai vinkuu liikkeen aikana ja liikkeiden välissä, tuomari voi antaa ensimmäisen varoituksen ja
- ALO-, AVO- ja VOI-luokissa tämä otetaan huomioon kokonaisvaikutuksen arvosanassa
 - EVL:ssä tuomari antaa varoituksen ja näyttää keltaista korttia.
- Mikäli haukkuminen tai vinkuminen jatkuu, tuomari hylkää koesuorituksen luokasta riippumatta.
26. Hyppyliikkeissä esteen korkeus on noin koiran säkäkorkeus ja esteiden korkeutta säädetään tämän mukaisesti.

Seuraaminen

27. Kaikissa luokissa seuraaminen suoritetaan taluttimetta.
28. Koiran tulee seurata ohjaajaa halukkaasti tämän vasemmalla puolella ja koiran lavan tulee olla ohjaajan polven kohdalla. Koiran ja ohjaajan välin tulee olla noin 10 cm ja koiran ja ohjaajan rintamasuunnan tulee olla yhdensuuntainen. Koiran tulee seurata ohjaajaa halukkaasti. Ohjaajan tulee liikuttaa käsiään ja jalkojaan luontevasti kaikissa liikkeissä.
29. Seuraamisliikkeissä ohjaaja voi tehdä täyskäännökset (180°) joko oikealle tai vasemmalle. Ns. saksalainen täyskäännös on myös sallittu (koira kiertää ohjaajan ympäri, mutta hyvin tiiviisti ja

oikealta). Tehdessään täyskäännöksen ohjaajan tulee palata suunnilleen samaa reittiä kuin oli kulkenut ennen käännöstä.

30. Käännösten oikealle ja vasemmalle tulee olla suoraa kulmia (90°). Ohjaaja ei saa kääntää päätään, kiertää hartioitaan tai käyttää mitään muutakaan kehon kieltä, eikä myöskään viestittää jaloilla tai käsillä koiralle.
31. ”Seuraa”- käskyn saa antaa kun ohjaaja lähtee liikkeelle, muuttaa nopeutta tai ottaa askelia eri suuntiin. Lisäksi käskyn saa antaa, kun ohjaaja tekee paikalla käännöksiä/täyskäännöksiä.
32. Kun ohjaaja pysähtyy, koiran tulee istuutua perusasentoon heti ilman erillistä käskyä.
33. VOI- ja EVL-luokissa peruuttamalla suoritettava osuus alkaa perusasennosta ja päättyy perusasentoon.

Käskyt ja käsimerkit

34. Suoritusohjeissa mainitut käskysanat ovat ohjeellisia. Muitakin käskysanoja saa käyttää, kunhan ne ovat lyhyitä.
35. ”Seuraa”- käskyn saa antaa liikkeelle lähdetessä ja ”paikka”- käskyn saa antaa liikkeissä, joissa ohjaaja jättää koiran tai kääntyy pois päin koirasta.
36. Koiralle annettavat käskyt ja kutsut ovat suullisia. Joissakin liikkeissä käskynä voi käyttää suullisen käskyn sijaan käsimerkkiä ja joissakin liikkeissä voi käyttää suullista käskyä ja käsimerkkiä yhtäaikaaisesti. Poikkeavat menettelytavat on kirjattu ko. liikkeiden ohjeistuksiin.

Tuomarille tulee ilmoittaa ennen liikkeen alkua, mikäli käsimerkkejä käytetään suullisen käskyn tilalla. Tämä ei ole tarpeen, mikäli molemmat käskynantomenettelyt ovat sallittuja. Käsimerkin tulee olla lyhyt ja kestoaltaan korkeintaan suullisen käskyn mittainen. Mitään muita vartaloapuja ei saa käyttää. Käsimerkki voidaan antaa joko yhdellä tai molemmilla käsillä.
37. Käsimerkit eivät koskaan ole sallittuja missään luokassa, kun koira on ohjaajan vieressä perusasennossa. Tämä alentaa arvosanaa (2-4):llä riippuen tilanteesta sekä käsimerkin voimakkuudesta ja kestosta. Jos mukana on myös vartaloapuja, arvosana alenee vieläkin enemmän.
38. Liikkeissä, joissa koira on etäällä ohjaajasta ja koira ohjataan tai sitä pitää uudelleen ohjata, käsimerkit ovat sallittuja yhtä aikaa suullisen käskyn kanssa. Tämä on merkitty hakasulkumerkeillä []. Tällaisia liikkeitä tai liikkeiden osia ovat esim. merkin kiertäminen, lähettäminen ruutuun ja ohjaaminen oikean esineen noutamiseen. Arvosanaa alennetaan lisäohjauskäskyistä mutta ei siitä, että lisäohjauskäskyyn liitetään käsimerkki, edellyttäen että ne ovat yhtäaikaisia.
39. Vartaloavut (body language) tarkoittaa esimerkiksi pään, hartioiden tai koko vartalon kääntämistä tai jaloilla viestimistä. Nämä alentavat arvosanaa riippuen apujen kestosta ja voimakkuudesta.
40. Ohjaajan liikkuminen paikaltaan, esimerkiksi käskyjä annettaessa, hylkää liikesuorituksen.

Luoksetulo- ja noutoliikkeet

41. Koiran nimen saa liittää kutsuun kaikissa luoksetuloliikkeissä ja luoksetulotilanteissa. Tämä koskee myös ALO- ja AVO-luokkien hyppyliikkeitä. Koiran nimen ja käskyn täytyy olla kiinteästi liitetynä yhteen niin, ettei muodostu mielikuvaa, että koiralle annetaan kaksi erillistä käskyä. Myös pelkän koiran nimen sanominen on sallittua.
42. Luoksetulo- ja noutoliikkeissä koira saa tulla joko suoraan ohjaajan vierelle perusasentoon tai se saa tulla ensin istumaan ohjaajan eteen. Mikäli koira tulee ohjaajan eteen istumaan, sen tulee käskystä (liikkeenohjaajan luvan jälkeen) siirtyä perusasentoon ohjaajan vierelle, nopeasti ja suhteellisen läheltä ohjaajaa. Tämä koskee myös hyppyä.
43. Luoksetulo- ja noutoliikkeissä tuomarin ei tarvitse tietää, miten koiran on tarkoitus suorittaa liike (tulla suoraan sivulle vai ensin eteen). Mikäli liike suoritetaan hyvin, ei tältä osin tehdä pistevähennyksiä.
44. Mikäli noutoesine (lähinnä ohjaajasta riippumattomasta syystä) päätyy heitettäessä huonoon paikkaan (liian lyhyt heitto, kehän ulkopuolelle, näkymättömiin), ohjaaja voi valita heittääkö esiin uudelleen, jolloin arvosanaa alennetaan 2:lla. Tuomari voi vaatia uusintaheiton. Mikäli toinenkin heitto epäonnistuu, liike hylätään (0).
45. Koiran ei saa antaa tarttua noutoesineisiin ennen liikkeitä. Mikäli näin tapahtuu, ALO- ja AVO-luokissa korkein mahdollinen arvosana on 5 ja VOI- ja EVL-luokissa liike hylätään.
46. Ohjaaja saa aina valita minkä kokoista noutoesinettä käyttää.

Merkintöjä

Merkintä **+KM** tarkoittaa, että käsimerkki sallittu suullisen käskyn kanssa samanaikaisesti.

Merkintä **/KM** tarkoittaa, että käsimerkki vaihtoehto suulliselle käskylle.

Kaarisulut () ilmoittavat käskyt, jos liikkeessä on vaihtoehtoisia suoritustapoja. Esimerkiksi jos koira nouto-, luoksetulo- tai hyppyliikkeissä tulee ensin eteen, ja sitten käskyllä tulee perusasentoon ohjaajan sivulle tai koiralle ruudussa annetaan ensin seiso käsky ja sitten maahan käsky.

Hakasulut [] tarkoittavat, että hakasuluissa olevat [käskyt/KM] ovat sallittuja ylimääräisiä ohjauskäskyjä, niistä alennetaan arvosanaa, mutta käsimerkki käskyn yhteydessä ei vähennä enempää kuin pelkkä suullinen käsky.

Yleiset liikkeiden arvosteluohjeet

47. Liikkeen arvostelu alkaa, kun ohjaaja seisoo liikkeen lähtöpaikassa koira perusasennossa ohjaajan vierellä ja liikkeenohjaaja sanoo ”Liike alkaa”. Liikkeen arvostelu päättyy, kun liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike päättyy” tai ”Kiitos”.
48. Kaikki poikkeamat toivotusta/ohjeistetusta suorituksesta, missä tahansa liikkeen vaiheessa, tulee ottaa huomioon arvosanassa. Poikkeamia ovat esimerkiksi perusasentopoikkeamat, lisäkäskyt, kaksoiskäskyt, vartaloavut, jne. Koiran rintamasuunnan on oltava ohjaajan rintamasuunnan mukainen.

49. Koiran suoritusta arvosteltaessa sen iloisuutta ja halua totella käskyjä arvostetaan.
50. Kun koiran nopeutta arvostellaan, tulee rotu ottaa huomioon. Ihanne ei ole kaikille roduille sama. Kun koira reagoi käskyyn tai kutsuun välittömästi, liikkuu rodunomaisesti, pysyy tempossaan ja osoittaa selvää halukkuutta suorittaa annettu tehtävä, tulee sen saada kiitettävä arvosana, ellei suorituksessa ole virheitä tai puutteita.
51. Toistettu käsky alentaa arvosanaa 2:lla ja kolmas käsky hylkää liikkeen tai sen osan.
Liikkeen osalla tarkoitetaan esimerkiksi istumista perusasentoon liikkeen päättyessä tai seuraamisen yhteydessä, tai kauko-ohjauksen eri asentoja (kts. liikekohtainen ohjeistus) tai liikkeissä, joissa tehdään useampi pysähtyminen (istumaan/maahan/seisomaan), eri asennot ovat liikkeen osia.
- Liikkeissä, joissa käytetään ohjauksikäskyä, alennetaan toistetusta ohjauksikäskystä arvosanaa (1-2):lla ja kauko-ohjaus liikkeissä alennetaan arvosanaa 1:llä lukuun ottamatta ensimmäistä toistettua asennonvaihtokäskyä, joka alentaa arvosanan 2:lla. (Kts. myös liikekohtaiset ohjeet)
52. Kaikenlainen koiran rankaiseminen kokeen aikana johtaa koirakon koesuorituksen hylkäämiseen.
53. Mikäli ohjaaja koskettaa koira liikkeen aikana, liike hylätään. Tämä saattaa myös johtaa varoitukseen.
54. Mikäli koiraan koskeminen liikkeiden aikana tai niiden välissä voidaan tulkita rankaisuksi, koirakon koesuoritus hylätään.
55. Mikäli koira ei saada lähtöpaikassa lähtöasentoon (esim. istumaan perusasentoon tai maahan), liike hylätään.
56. Mikäli viimeinen, liikkeen päättävä perusasento jää tekemättä, korkein mahdollinen arvosana on 7.
ALO-luokassa:
Mikäli koiran tulisi istua perusasentoon ilman käskyä, alennetaan "istu"-käskystä arvosanaa 1:llä.
Mikäli koira ei tällöinkään istu, on korkein mahdollinen arvosana 8.
Liikkeissä, joissa koiralle saa antaa "istu"-käskyn, alennetaan toistetusta käskystä arvosanaa 1:llä.
Mikäli koira ei sitäkään noudata, on korkein mahdollinen arvosana 8.
57. Ellei koira istu rauhallisesti perusasennossa liikkeen lähtöpaikassa, korkein mahdollinen arvosana on 8.
58. Mikäli ohjaaja ottaa askeleita käskyjen yhteydessä, liike hylätään.
59. Mikäli koira koskettaa ohjaajaa kevyesti luoksetulo- tai noutoliikkeissä tullessaan ohjaajan eteen tai perusasentoon / siirtyessään perusasentoon, alennetaan arvosanaa (1-2):lla. Mikäli koira törmää ohjaajaan hieman voimakkaammin, korkein mahdollinen arvosana on 7.
60. Haukkuminen tai vinkuminen liikkeen aikana alentaa arvosanaa. Jos koira haukkuu tai vinkuu satunnaisesti, korkein mahdollinen arvosana on 7. Mikäli koira haukkuu tai vinkuu enemmän tai

jatkuvasti liikkeen aikana, liike hylätään. Sitä huolimatta, että kyseessä on vain pieni ilohaukahdus liikkeen alussa (tai lopussa), tulee arvosanaa alentaa vähintään 1:llä. Mikäli haukkuminen toistuu useissa liikkeissä ja/tai liikkeiden välissä, koesuoritus hylätään. Sama koskee vinkumista.

61. Koiran ohjaaminen kaulapannasta liikkeiden välissä johtaa varoitukseen ja kokonaisvaikutuksen arvosanan alentamiseen. EVL:ssä tuomari näyttää keltaista korttia.
62. Tarpeiden tekeminen kehässä:
- ALO:ssa liikkeen aikana: hylkää liikkeen ja kokonaisvaikutus on korkeintaan 5
 - ALO:ssa liikkeiden välissä: kokonaisvaikutus on korkeintaan 5
 - AVO:ssa liikkeen aikana: hylkää liikkeen ja kokonaisvaikutuksen (kokonaisvaikutus = 0)
 - AVO:ssa liikkeiden välissä: hylkää kokonaisvaikutuksen (kokonaisvaikutus = 0)
 - VOI:ssa ja EVL:ssä sekä liikkeen aikana että välissä: hylkää koesuorituksen.

Ennakoiminen ja liikkeen aloittaminen liian aikaisin

63. Mikäli koira lähtöpaikassa ennakoi käskyä (ei pysy kunnolla perusasennossa, nykii, nousee seiso-
maan, mutta ei ota askelia), annetaan arvosanaksi korkeintaan 8.
64. Mikäli koira AVO-luokassa (liikkeissä, joissa koira lähetetään ohjaajan luota) karkaa ohjaajan luota (aloittaa liikkeen) sen jälkeen, kun liike on alkanut, mutta ennen ohjaajan käskyä (esim. lähtee liikkeenohjaajan käskystä), ohjaaja saa kerran kutsua koira. Jos koira palaa takaisin ja suorittaa liikkeen, korkein mahdollinen arvosana on 6. Jos koira ei palaa takaisin, vaan jatkaa liikettä, liike hylätään.
65. Mikäli koira VOI- ja EVL-luokissa aloittaa liikkeen (jättää ohjaajan) ennen käskyä, kutsumahdollisuutta ei ole ja liike hylätään.

Kehästä tai ohjaajan luota poistuminen

Kehästä poistuminen

66. VOI- ja EVL luokissa kehästä poistuminen liikkeen aikana tai liikkeiden välissä hylkää koesuorituksen.
67. Mikäli koira poistuu kehästä ALO- ja AVO-luokissa liikkeen aikana tai liikkeiden välissä, ohjaaja saa kutsua koiraansa kaksi kertaa. Jos koira palaa ohjaajan luokse, koirakko voi jatkaa koesuoritusta, mutta tämä aiheuttaa huomattavan arvosana-alennuksen kokonaisvaikutuksessa. Poistuminen liikkeen aikana aiheuttaa lisäksi ko. liikkeen hylkäämisen (0). Mikäli koira poistuu kehästä toistamiseen, koesuoritus hylätään.

Ohjaajan luota poistuminen, poistumatta kehästä

68. Mikäli koira lähtee ohjaajan luota VOI:ssa ja EVL:ssä joko liikkeen aikana (keskeyttää liikkeen) tai liikkeiden välissä, eikä ole hallinnassa (mutta ei poistu kehästä), ohjaaja voi kutsua koiraansa korkeintaan kerran liikkumatta paikaltaan. Mikäli koira palaa ohjaajan luokse, koirakko voi jatkaa koesuoritusta, mutta ko. liike hylätään (0) ja
- VOI:ssa kokonaisvaikutuksen arvosana alenee huomattavasti
 - EVL:ssä tuomari näyttää keltaista korttia, mutta koirakko voi jatkaa koesuoritustaan.

Mikäli koira ei palaa ohjaajan luokse tai koira poistuu ohjaajan luota toistamiseen, koesuoritus hylätään (molemmissa luokissa). EVL:ssä tuomari näyttää punaista korttia.

69. Mikäli koira lähtee ohjaaja luota ALO- ja AVO-luokissa joko liikkeen aikana (keskeyttää liikkeen) tai liikkeiden välissä, eikä ole hallinnassa (mutta ei poistu kehästä), ohjaaja voi kutsua koiraansa kaksi kertaa liikkumatta paikaltaan. Jos koira palaa ohjaajan luokse, koirakko voi jatkaa koesuoritusta, mutta tämä aiheuttaa kokonaisvaikutuksessa huomattavan arvosanan alennuksen. Poistuminen liikkeen aikana aiheuttaa lisäksi ko. liikkeen hylkäämisen (0). Mikäli koira lähtee ohjaajan luota toistamiseen, koesuoritus hylätään.

Noutoliikkeet

70. Noutoesineen pudottaminen:

Jos koira pudottaa noutoesineen, mutta nostaa sen uudelleen oma-aloitteisesti, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira nostaa noutoesineen uudelleen vasta lisäkäskyn jälkeen, korkein mahdollinen arvosana on 5. Jos koira pudottaa noutoesineen ohjaajan viereen olematta luovutusasennossa ja ohjaaja ottaa esineen maasta paikaltaan liikkumatta, korkein mahdollinen arvosana on 5 edellyttäen, että koira siirtyy käskystä moitteettomasti perusasentoon. Mikäli koira on luovutusasennossa ja esine putoaa luovutuksen yhteydessä irrotuskäskyn jälkeen ohjaajan huolimattomuuden takia, on korkein mahdollinen arvosana 7.

71. Noutoesineen pureskelu:

Raju tarttuminen noutoesineeseen ja noutoesineen pureskelu alentavat arvosanaa (2-3):lla. Jos koira puree noutoesinettä voimakkaasti, korkein mahdollinen arvosana on 5. Erittäin voimakas pureminen tai noutoesineen rikkominen aiheuttaa liikesuorituksen hylkäämisen. Arvosanaa ei kuitenkaan alenneta, jos koira kerran korjaa otettaan noutoesineestä.

2.2.2 LUOKKA- JA LIIKEKOHTAISET SUORITUS- JA ARVOSTELUOHJEET

ALOKASLUOKKA

Tuomari tekee jokaiselle koiralle luoksepäästävyystarkastuksen ennen kuin se saa mennä kehään.

Liikkeen arvostelu alkaa kun liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike alkaa” ja arvostelu päättyy kun liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike päättyy”/”Kiitos”.

Liikkeenohjaaja ohjaa koirakkoa liikkeiden suorituksissa. Kaikki liikkeet aloitetaan, päätetään ja niiden osasuoritukset tehdään vasta, kun liikkeenohjaaja on antanut siihen luvan, ellei toisin ole ko. liikkeessä mainittu.

Kaikki liikkeet suoritetaan taluttimetta.

Kaikki liikkeet suoritetaan normaalilla nopeudella, ellei toisin ohjeisteta.

Mikäli ei toisin mainita, annetaan koiralle vain suulliset käskyt.

+KM tarkoittaa käsimerkin olevan sallittu samanaikaisesti suullisen käskyn kanssa.

/KM tarkoittaa käsimerkin olevan sallittu vaihtoehtoisesti suullisen käskyn kanssa

Sulkuihin () kirjoitetut käskyt ovat käskyjä jotka ohjaaja voi halutessaan antaa tai tulee antaa vaihtoehtoisessa liikkeen suoritustavassa. Esimerkiksi, jos koira tulee eteen istumaan ja siirtyy sen jälkeen perusasentoon, annetaan ”sivulle”- käsky.

Hakasulkuihin [] kirjoitetut käskyt+KM ovat sallittuja ylimääräisiä ohjauskäskyjä, joista arvosanaa kuitenkin alennetaan, mutta käsimerkki ko. käskyn yhteydessä ei vähennä enempää kuin pelkkä käsky. Koiran ollessa ohjaajan rinnalla (liikkeen alussa) ei käsimerkkiä saa käyttää minkään luokan missään liikkeessä.

Koirat viedään paikallaoloon ja sieltä pois kytkettynä. Koiran saa viedä myös yksilöliikkeisiin kytkettynä. Talutin irrotetaan ennen ensimmäistä liikettä.

Näiden liikekohtaisten suoritus- ja arvosteluohjeiden lisäksi on yleisiä suoritus- ja arvosteluohjeita, jotka ovat kohdassa 2.2.1.

ALO – 1 *Paikalla makaaminen 1 minuutti*

Kerroin 4

Käskyt: maahan – paikka – istu

Suoritusohje: Liike alkaa kun kaikki ohjaajat seisovat rivissä noin 4 metrin välein koirat perusasennossa ja liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike alkaa”. Ohjaajat käskivät koirat perusasennosta maahan yksi kerrallaan, aloittaen rivin vasemmasta päästä ja edeten rivin oikeaan päähän. Ohjaajat siirtyvät luvan saatuaan yhdessä noin 15 metrin päähän ja kääntyvät koiriaan kohti. Ajan laskeminen aloitetaan, kun kaikki

ohjaajat ovat osoitetussa paikassa. 1 minuutin jälkeen ohjaajille annetaan lupa palata koiransa viereen. Koirat käsketään istumaan oikealta vasemmalle niin, että ensimmäisenä maahan mennyt koira nousee viimeisenä istumaan, ja päinvastoin. Käskyt annetaan liikkeenohjaajan ohjeiden mukaan. Liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike päättyy”.

Ryhmässä tulee olla vähintään kolme koiraa, mutta ei enempää kuin viisi koiraa.

Arvosteluohje: Arvosanaan vaikuttavat koiran rintamasuunta ja makuuasento. Koira saa laskea päänsä ja takaraajojen lonkka-asento on sallittu, mutta esimerkiksi kyljellään tai selällään makaaminen alentavat arvosanaa (3–5):llä.

Arvosanaa alennetaan (3–5):llä, mikäli koira nousee istumaan tai liikkuu/ryömii alle kaksi omaa mittaansa. Jos koira nousee istumaan ja istuu koko suorituksen ajan, korkein mahdollinen arvosana on 5.

Jos koira vinkuu, alennetaan arvosanaa (1–3):lla. Rauhattomuuden tai levottomuuden, kuten painon siirtäminen puolelta toiselle tai jalalta toiselle sekä haukkumisen tulisi alentaa arvosanaa (2–5):llä.

Koira saa liikuttaa päätään ja katsoa ympärilleen sekä osoittaa kiinnostusta mikäli kehässä tai sen ulkopuolella on häiriötä tai kuuluu ääniä. Tämän ei kuitenkaan tulisi vaikuttaa rauhattomuudelta tai levottomuudelta.

Mikäli koira reagoi ennen ohjaajan käskyä (menee maahan tai nousee perusasentoon esimerkiksi toisen ohjaajan käskystä), korkein mahdollinen arvosana on 8. Mikäli koira reagoi ennenaikaisesti, sen tulee pysyä ottamassaan asennossa (maassa tai perusasennossa). Mikäli koira ei maahan mentyään pysy asennossa liikkeen alussa, korkein mahdollinen arvosana on 6.

Mikäli koira ajan tultua täyteen nousee istumaan tai seisomaan, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira tällöin tulee vastaan, korkein mahdollinen arvosana on 5.

Jos koira ei nouse käskystä istumaan perusasentoon, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Mikäli koira nousee liikkeen aikana ja lähestyy toista koiraa siten, että se voi häiritä toisen koiran suoritusta tai aiheuttaa tappelun, tulee liike keskeyttää ja järjestää uudelleen ilman häiriön aiheuttanutta koiraa. Häiriön aiheuttaneen koiran koesuoritus hylätään ja se ei saa jatkaa koetta.

Ohjaajia tulisi muistuttaa, että kovaääniset käskysanat voivat häiritä kanssakilpailijoita ja alentavat arvosanaa.

Liike hylätään, jos

- *koiraa ei toisellakaan käskyllä saada maahan*
- *koira nousee seisomaan ennen kuin aika on täysi*

- *koira liikkuu paikaltaan enemmän kuin kaksi omaa mittaansa ennen kuin aika on täysi*
- *koira haukkuu häiritsevästi lähes koko suorituksen ajan.*

ALO – 2

Seuraaminen

Kerroin 3

Käskyt: seuraa

Suoritusohje: Seuraamiskaavio sisältää kävelyosuudessa käännöksiä oikeaan ja vasempaan sekä täyskäännöksiä ja pysähdyksiä. Kaavioon kuuluu hidas- ja juoksuosuus ilman käännöksiä ja pysähdyksiä. Kaavio ei sisällä käännöksiä paikallaan tai askelia eri suuntiin. Koira seuraa ohjaajaa taluttimetta. Koiran tulee seurata halukkaasti ohjaajan vasemmalla sivulla, koiran lapa ohjaajan polven kohdalla ja rintamasuunta ohjaajan mukaisena. Ohjaajan tulee liikkua luonnollisesti liikkeen aikana. Ohjaaja voi valita tekeekö täyskäännökset vasemmalle vai oikealle. Nk. "saksalainen täyskäännös vasemmalle" on myös hyväksytty, ts. koira kiertää ohjaajan ympäri oikealta puolelta, kunhan koira tekee käännöksen tiiviisti ohjaajan vieressä pysyen.

"Seuraa"-käskyn saa toistaa liikkeelle lähdetessä ja nopeutta muutettaessa. Pysähdyttäessä koiran tulee istuutua perusasentoon ilman erillistä käskyä.

Yleisissä suoritusohjeissa kuvataan seuraamista tarkemmin.

Kaikkien luokkaan osallistuvien koirien tulee tehdä sama seuraamiskaavio.

Arvosteluohje: Arvostelussa on otettava huomioon kokonaisuus. Kaikenlainen poikkeaminen toivotusta ihannesuorituksesta, kuten vinkuminen, haukkuminen, hyppiminen, leikkiminen, hidastelu ja edistäminen alentavat arvosanaa. Arvosanaa alennetaan myös, mikäli koira seuraa niin lähellä ohjaajaa, että se häiritsee tai estää ohjaajan liikkumista. Ohjaajaan nojaaminen tai törmäminen ovat virheitä. Ylimääräiset käskyt tulee huomioida arvosanassa.

Mikäli koiran perusasennot ovat vinoja, alennetaan arvosanaa (1–3):lla ja mikäli koira ei tee yhtään perusasettoa, on arvosana korkeintaan 7.

Hidastaminen ja pysähtyminen ennen tai jälkeen käännöksiä tai käännösten aikana alentaa arvosanaa.

Liike hylätään, jos

- *koira karkaa ohjaajan luota*
- *koira seuraa suurimman osan matkasta yli metrin päässä toivotusta seuraamispaikasta.*

Käskyt: seuraa – maahan – istu

Suoritusohje: Ohjaaja ja koira etenevät normaalivauhtia suoraa linjaa aloituspaikalta. Noin 10 metrin jälkeen ohjaaja käskee koiran maahan itse pysähtymättä. Ohjaaja jatkaa kulkuaan noin 10 metriä ja kääntyy koiraan kohti. Noin kolmen sekunnin kuluttua ohjaaja palaa koiran vierelle ja käskee sen perusasentoon.

Arvosteluohje: Mahdollinen lisäkäskey, joka tulee antaa välittömästi (max. 2 askelta), alentaa arvosanaa 2:lla.

Käsimerkin käyttö tehosteena alentaa arvosanaa (3–5):llä.

Maahanmenon hitaus ja rintamasuunnan vinous alentavat arvosanaa (1–4):llä.

Koiran liikkuminen käskyn jälkeen alentaa arvosanaa (1–5):llä.

Jos koira nousee istumaan tai seisomaan ennen kuin ohjaaja on kääntynyt koiraan päin, on arvosana korkeintaan 5.

Mikäli koira ohjaajan jo kääntynyttä vaihtaa asentoaan, alennetaan arvosanaa (1–3):lla. Mikäli se siirtyy paikaltaan tai tulee vastaan, korkein mahdollinen arvosana on 5.

Jos koira nousee seisomaan enne kuin ohjaaja palaa koiran viereen, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Puutteellinen seuraaminen alentaa arvosanaa (1–2):lla.

Liike hylätään, jos

- koira ei käy maassa
- koira liikkuu käskyn jälkeen yli kaksi omaa mittaansa ennen kuin ohjaaja on kääntynyt.

Käskyt: paikka – tänne (– sivulle)

Suoritusohje: Ohjaaja jättää koiran istumaan ja kävelee noin 15 metriä osoitettuun paikkaan ja kääntyy koiraan kohti. Ohjaaja kutsuu koiran luokseen perusasentoon. Ohjaaja voi liittää luoksetulokutsuun myös koiran nimen, mutta nimi ja käskey on annettava nopeasti peräkkäin niin, ettei niistä muodostu kahta erillistä käskyä.

Arvosteluohje: Koiran tulee totella käskyjä ja kutsua halukkaasti.

Koiran tulee liikkua ripeästi, vähintään ripeää ravia, ja säilyttää sama askellaji. Haluton luoksetulo on virhe. Koiran rotu tulee huomioida nopeutta arvosteltaessa.

Mikäli koira noudattaa vasta toistettua luoksetulokutsua, korkein mahdollinen arvosana on 7.

Mikäli koira nousee seisomaan tai menee maahan tai siirtyy paikaltaan alle kaksi omaa mittaansa vaihtamatta asentoaan ennen luoksetulokutsua, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Varaslähdöstä arvosanaa alennetaan (2–4):llä.

Haluton luoksetulo alentaa arvosanaa (2–5):llä.

Jos koira törmää ohjaajaan, arvosanaa alennetaan (2–3):lla.

Mikäli ohjaaja poistuu koiran luota juosten, arvosanaa alennetaan 2:lla.

Liike hylätään, jos

- *koira ei noudata toistakaan luoksetulokutsua*
- *koira liikkuu lähtöpaikalta yli kaksi omaa mittaansa ennen kuin ohjaaja on kääntynyt koiraan päin.*

ALO – 5

Noutoesineen pitäminen

Kerroin 2

Käskyt:

pidä – irti

Suoritusohje:

Noutoesinettä pitäessään koira on joko perusasennossa ohjaajan vieressä tai istuu ohjaajan edessä. Ohjaaja ilmoittaa, kumpaa menettelyä hän noudattaa. Jos koira suorittaa liikkeen ohjaajan edessä, ohjaaja siirtyy koiran eteen. Liikkeessä käytetään ohjaajan omaa tai järjestäjän varaamaa puista noutoesinettä. Liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike alkaa” ja ojentaa ohjaajalle noutoesineen. Ohjaaja antaa liikkeenohjaajan käskystä noutoesineen koiralle. Koira ottaa esineen ja pitää sitä suussaan noin 5 sekuntia. Liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Käsky” ja ohjaaja käskee koiran irrottamaan noutoesineen. Liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike päättyy”. Koiran ei tarvitse siirtyä perusasentoon sivulle.

Mikäli koira pudottaa noutoesineen, ei koiran tule sitä nostaa, eikä noutoesinettä anneta koiralla takaisin. Ohjaaja nostaa noutoesineen ja luovuttaa sen liikkeenohjaajalle. Liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike päättyy”.

Arvosteluohje:

Arvosanaan vaikuttaa koiran halu tarttua noutoesineeseen. Jos koira tarttuu noutoesineeseen ennen käskyä, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Jos koira pudottaa esineen ennen irrotuskäskyä, arvosanaa alennetaan (3-5):llä.

Jos koira vaihtaa asentoa, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Esineen pureskelu tai sillä leikittely, voimakkuudesta riippuen, alentaa arvosanaa (1–5):llä.

Mikäli esine putoaa luovutuksen yhteydessä, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Mikäli koira ei heti käskystä irrota ja luovuta noutoesinettä, alennetaan arvosanaa (2–5):llä.

Jos koira poistuu noutoesineen saatuaan paikaltaan, mutta se saadaan yhdellä kutsulla palaamaan noutoesineen kanssa perusasentoon tai ohjaajan eteen, korkein mahdollinen arvosana on 6. Jos koira ei tule kutsusta luokse, liike hylätään.

Liike hylätään, jos

- koira ei suostu ottamaan esinettä toisellakaan käskyllä
- koira poistuu ohjaajan luota esineen kanssa, eikä sitä saada yhdellä kutsulla tulemaan esineen kanssa takaisin perusasentoon tai ohjaajan eteen
- koira ei luovuta noutoesinettä toisellakaan irrotuskäskyllä.

ALO – 6

Kauko-ohjaus

Kerroin 2

Käskyt: maahan (– paikka) – istu+KM – maahan+KM – istu

Suoritusohje: Koiran pitää vaihtaa asentoaan kaksi kertaa (istu/maahan) ohjaajan käskyjen mukaisesti ja sen tulee pysyä alkuperäisellä paikallaan. Asennonvaihtojen järjestys on istu-maahan. Viimeinen asennonvaihtokäsky on ”maahan”.

Aloituspaikan rajalinja on kahden merkin välinen kuvitteellinen jana. Aloituspaikka on tämän rajalinjan edessä ja ohjaaja käskee koiransa maahan siten, että rajalinja on koiran takana.

Ohjaaja jättää koiran paikalleen ja siirtyy osoitettuun paikkaan noin 2 metrin etäisyydelle koirasta ja kääntyy koiraan päin. Liikkeenohjaaja osoittaa ohjaajalle asennonvaihdot suullisesti tai kirjallisten / kuvallisten näyttötaulujen avulla tai elektronisen näyttötaulun avulla. Liikkeenohjaajan tulee antaa uusi asennonvaihtokehotus noin 3 sekunnin välein. Ohjaaja saa käyttää sekä suullisia käskyjä että käsimerkkejä, mutta käskyjen on oltava lyhyitä ja ne on annettava samanaikaisesti. Viimeisen ”maahan”- käskyn jälkeen ohjaaja palaa koiransa luokse ja käskee sen istumaan.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran asennonvaihtojen nopeutta, asentojen selkeyttä ja sitä miten hyvin koira pysyy kussakin asennossa sekä miten paljon koira liikkuu.

Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan, että koira ei liiku yhteensä enempää kuin oman mittansa aloituspaikasta (mihinkään suuntaan). Koiran liikkumat matkat lasketaan yhteen (eteen, taakse, sivulle jne.). Jos koira liikkuu yhden mittansa, korkein mahdollinen arvosana on 5.

Jos koira jättää suorittamatta toisen asennonvaihdon, korkein mahdollinen arvosana on 6.

Jos koira nousee istumaan ennen kuin ohjaaja palaa koiran viereen, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Kolmas käsky asennonvaihtoon on sallittu, mutta tätä asentoa ei hyväksytä. Ensimmäinen asennonvaihdon yhteydessä annettava lisäkäsky alentaa arvosanaa

2:lla. Seuraavassa asennonvaihdossa tarvittavat lisäkäskyt alentavat arvosanaa kukin 1:llä.

Ohjaajan korostetut suulliset käskyt ja korostetut tai pitkäkestoiset käsimerkit ja vartaloavut alentavat arvosanaa. Eriaikaiset suullinen käsky ja käsimerkki alentavat arvosanaa.

Liike hylätään, jos

- koira ei suorita kumpaakaan asennonvaihtoa
- koira liikkuu paikaltaan yli oman mittansa yhteensä
- koira ei ole noudattanut kauko-ohjausta aloitettaessa kolmattakaan ”istu”- käskyä.

ALO – 7

Estehyppy

Kerroin 2

Käskyt: paikka – hyppy (– sivulle)

Suoritusohje: Ohjaaja jättää koiran istumaan noin 2–4 metrin päähän esteestä, kävelee esteen toiselle puolelle (noin 2–4 metrin päähän esteestä) ja kutsuu koiran hyppäämään esteen yli. Ohjaaja saa valita etäisyyden esteestä väliltä 2–4 metriä.

Koiran tulee hypätä esteen yli ja tulla perusasentoon. Esteen korkeuden tulee olla noin koiran säkäkorkeus. Maksimikorkeus on kuitenkin 50 cm. Esteen tulee olla noin 1 metriä leveä avoeste ja esteen sivutolppien tulee olla noin 1 metri korkeita. Esteen rima ei saa olla kiinteästi asennettu vaan sen tulee pudota, jos koira selkeästi koskettaa siihen hypätessään.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran halukkuutta noudattaa käskyjä, koiran nopeutta ja siirtymistä lyhintä reittiä ohjaajan luokse. Jos koira koskettaa rimaa tai jos rima tippuu, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Liike hylätään, jos

- koira ylittää esteen ennen liikkeen alkua
- koira toiminnallaan rikkoo/kaataa koko esteen (sivutolppineen)
- koira pudottaa riman ennen kuin se hyppää esteen
- koira yrittää ponnistaa esteen päältä
- este kaatuu koiran törmäyksen takia
- koira alittaa tai kiertää esteen.

ALO – 8

Kokonaisvaikutus

Kerroin 2

Arvosteluohje: Kokonaisvaikutusta arvosteltaessa kiinnitetään huomiota koiran halukkuuteen työskennellä ja totella käskyjä. Tarkkuus ja täsmällisyys ovat tärkeitä, samoin ohjaajan ja koiran luonnollinen liikkuminen. Saavuttaakseen korkean arvosanan koiran ja ohjaajan tulee työskennellä yhdessä (tiiminä), näyttää siltä, että he pitävät yhteisestä työskentelystä ja osoittaa hyvää urheiluhenkeä. Toiminta sekä

liikkeiden aikana että liikkeiden välillä vaikuttaa kokonaisvaikutuksen arvosanaan.

Mikäli koira poistuu kerran kehästä tai kerran tekee tarpeensa kehässä, korkein mahdollinen arvosana on 5.

Jos koira ei ole hallinnassa ja poistuu ohjaajan luota liikkeiden aikana tai niiden välissä (edes kerran), mutta pysyy kehän sisäpuolella, korkein mahdollinen arvosana on 7.

AVOIN LUOKKA

Tuomari tekee jokaiselle koiralle luoksepäästävyystarkastuksen ennen kuin se saa mennä kehään.

Liikkeenohjaaja ohjaa koirakkoa liikkeiden suorituksissa. Kaikki liikkeet aloitetaan, päätetään ja niiden osasuoritukset tehdään vasta kun liikkeenohjaaja on antanut siihen luvan, ellei toisin ole liikekohtaisessa ohjeistuksessa mainittu.

Koirat viedään paikallaoloon ja sieltä pois kytkettynä. Koiran saa viedä myös yksilöliikkeisiin kytkettynä.-Talutin irrotetaan ennen ensimmäistä liikettä.

Näiden liikekohtaisten suoritus- ja arvosteluohjeiden lisäksi on yleisiä suoritus- ja arvosteluohjeita, jotka ovat kohdassa 2.2.1.

AVO – 1 *Paikalla istuminen 1 minuutti, ohjaajat näkyvissä* *Kerroin 3*

Käskyt: istu – paikka

Suoritusohje: Liike alkaa, kun kaikki ryhmän ohjaajat seisovat rivissä noin 3 metrin välein koirat perusasennossa ja liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike alkaa”. Liike loppuu, kun ohjaajat ovat palanneet koirien luo ja liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike päättyy”.

Ohjaajat siirtyvät luvan saatuaan noin 25 metrin päähän kehän laidalle ja kääntyvät koiriaan kohti. 1 minuutin jälkeen ohjaajille annetaan lupa palata koiriensa luo. Ohjaajat ohittavat koiransa noin 0,5 metrin etäisyydeltä koiran jäädessä ohjaajan vasemmalle puolelle ja asettuvat seisomaan noin 3 metriä koiransa taakse rintamasuunta koiraa kohti. Luvan saatuaan ohjaajat siirtyvät koiriensa viereen.

Ryhmässä tulee olla vähintään 3, mutta ei enempää kuin 6 koiraa.

Arvosteluohje: Liike hylätään, jos koira nousee seisomaan, asettuu makaamaan tai liikkuu enemmän kuin mittansa verran. Kaikenlainen liikkuminen alentaa arvosanaa.

Jos koira haukahtaa 1–2 kertaa, arvosanaa alennetaan (1–2):lla. Jos haukkuminen on jatkuvaa, suoritus hylätään. Arvosanaa tulee alentaa, jos koira osoittaa rauhattomuutta esimerkiksi siirtämällä painoaan puolelta toiselle tai jalalta toiselle. Koira saa liikuttaa päätään ja katsoa ympärilleen sekä osoittaa kiinnostusta mikäli kehässä tai sen ulkopuolella on häiriötä tai kuuluu ääniä. Tämän ei kuitenkaan tulisi vaikuttaa rauhattomuudelta tai levottomuudelta.

Mikäli koira ajan tultua täyteen menee maahan tai nousee seisomaan, on korkein mahdollinen arvosana 5. Mikäli koira nousee liikkeen aikana ja lähestyy toista koiraa siten, että se voi häiritä toisen koiran suoritusta tai aiheuttaa tappelun, tulee liike keskeyttää ja järjestää uudelleen ilman häiriön aiheuttanutta koiraa. Häiriön aiheuttaneen koiran koesuoritus hylätään ja se ei saa jatkaa koetta. Jos ohjaaja palatessaan ohittaa koiran väärältä puolelta arvosanaa alennetaan 1:llä.

Liike hylätään, jos

- *koira nousee seisomaan tai asettuu makaamaan ennen kuin aika on täysi*
- *koira liikkuu paikaltaan enemmän kuin oman mittansa ennen kuin aika on täysi*
- *koira haukkuu häiritsevästi lähes koko suorituksen ajan*
- *koira menee jätettäessä maahan.*

AVO – 2

Seuraaminen

Kerroin 3

Käskyt: seuraa

Suoritusohje: Seuraamiskaavio sisältää kävelyosuudessa käännöksiä oikeaan ja vasempaan sekä täyskäännöksiä ja pysähdyksiä. Seuraamiskaavio sisältää myös juoksuosuuden, jossa käännökset tehdään vain oikeaan. Kaavioon kuuluu myös 2–3 askelta eteen- ja taaksepäin.

Yleisissä ohjeissa kuvataan seuraamista tarkemmin.

Kaikkien luokkaan osallistuvien koirien tulee tehdä sama seuraamiskaavio.

Arvosteluohje: Suoritus hylätään, mikäli koira jättää ohjaajan tai seuraa suurimman osan matkasta yli

puolen metrin päässä toivotusta seuraamispaikasta. Mikäli koira liikkuu hitaasti, arvosanaa alennetaan (3-4):llä. Kontaktin puute ja ylimääräiset käskyt ovat virheitä. Koiran vino seuraamisasento alentaa arvosanaa noin 2:lla. Hidastaminen ja pysähtyminen ennen tai jälkeen käännöksiä tai käännösten aikana alentaa arvosanaa. Arvosanaa alennetaan myös, mikäli koira seuraa niin lähellä ohjaajaa että se häiritsee tai estää ohjaajan liikkumista. Ohjaajaan nojaaminen tai törmääminen ovat huomattavia virheitä

Liike hylätään, jos

- *koira jättää ohjaajan*
- *koira seuraa suurimman osan matkasta yli puolen metrin päässä toivotusta seuraamispaikasta.*

AVO – 3

Seisominen seuraamisen yhteydessä

Kerroin 3

Käskyt: seuraa – seiso – istu

Suoritusohje: Ohjaaja ja koira etenevät normaalivauhtia suoraa linjaa aloituspaikalta. Noin 10 metrin

jälkeen ohjaaja kääntyy, itse pysähtymättä, koiran seisomaan. Ohjaaja jatkaa kulkuaan noin 10 metriä (paikka merkitään esim. kartiolla tai merkillä). Ohjaaja kääntyy (itsenäisesti) koira kohti ja pysähtyy. Noin kolmen sekunnin kuluttua ohjaaja siirtyy noin 1–2 metriä koiran taakse ohittaen koiran noin 0,5 metrin etäisyydeltä siten, että koira jää vasemmalle, kääntyy ympäri ja palaa koiran vierelle sekä kääntyy koiran perusasentoon.

Kaikki liikkeen vaiheet, lukuun ottamatta kartiolla/merkillä tehtävää täyskäännöstä, tehdään liikkeenohjaajan luvalla.

Arvosteluohje: Liike hylätään, mikäli koira pysähtyy väärään asentoon, vaihtaa oikean asennon väärään ennen kuin ohjaaja on tehnyt täyskäännöksen, pysähtyy ennen käskyä, tarvitsee toistetun seiso käskyn tai mikäli ohjaaja pysähtyy ennen käskyn antamista tai käskyn antamisen yhteydessä. Jotta liike voidaan hyväksyä, koira ei saa liikkua yli oman mittansa verran käskyn jälkeen. Tämä koskee myös koiran vastaantuloa.

Mikäli koira ohjaajan jo käännettyä vaihtaa asennon vääräksi, korkein mahdollinen arvosana on 7. Mikäli ohjaaja hidastaa/vaihtaa tahtia/kiihdyttää vauhtia ennen käskyä, korkein mahdollinen arvosana on 7. Käsimerkit ja kehonkieli pysähtymiskäskyn yhteydessä ovat vakavia virheitä ja alentavat arvosanaa merkkien kestosta ja vahvuudesta riippuen (3–5):lla.

Myös seuraaminen tulee huomioida arvostelussa. Huono seuraaminen alentaa arvosanaa (1–2):lla. Liikkuminen käskyn jälkeen, hitaasti pysähtyminen ja pysähtyminen vinoon asentoon ovat virheitä ja ne alentavat arvosanaa (1–4):llä. Jos ohjaaja palatessaan ohittaa koiran väärältä puolelta arvosanaa alennetaan 1:llä.

Liike hylätään, jos

- *koira pysähtyy väärään asentoon*
- *koira vaihtaa oikean asennon väärään ennen kuin ohjaaja on tehnyt täyskäännöksen*
- *koira pysähtyy ennen käskyä*
- *koira tarvitsee lisäkäskyn tai mikäli ohjaaja pysähtyy ennen käskyn antamista tai käskyn antamisen yhteydessä*
- *koira liikkuu käskyn jälkeen yli oman mittansa.*

AVO – 4

Luoksetulo

Kerroin 3

Käskyt: maahan – (paikka) – tänne – (sivulle)

Suoritusohje: Ohjaaja käskyy koiran maahan. Ohjaaja jättää koiran ja kävelee 20–25 metriä osoitettuun paikkaan, kääntyy koira kohti ja kutsuu koiran luokseen perusasentoon. Ohjaaja voi liittää luoksetulokutsuun myös koiran nimen, mutta nimi ja käsky on annettava nopeasti peräkkäin niin, ettei niistä muodostu kahta erillistä käskyä.

Arvosteluohje: Koiran tulee totella käskyjä ja kutsua halukkaasti. Koiran tulee liikkua ripeästi, vähintään ripeää ravia, ja säilyttää sama askellaji. Haluton luoksetulo on virhe. Koiran rotu tulee huomioida nopeutta arvosteltaessa. Mikäli koira noudattaa vasta toistettua luoksetulokutsua, korkein mahdollinen arvosana on 7. Kolmannen kutsun jälkeen suoritus hylätään. Mikäli koira siirtyy paikaltaan yli yhden mittansa ennen luoksetulokutsua, suoritus hylätään. Mikäli koira nousee seisomaan tai istumaan tai siirtyy paikaltaan alle oman mittansa verran ennen luoksetulokutsua,

korkein mahdollinen arvosana on 8.

Liike hylätään, jos

- *koira ei noudata toistakaan luoksetulokutsua*
- *koira liikkuu lähtöpaikalta yli oman mittansa ennen luoksetulokutsua.*

AVO – 5 ***Istuminen tai maahanmeno seuraamisen yhteydessä*** ***Kerroin 2***

Käskyt: seuraa – istu/maahan – (istu)

Suoritusohje: Tuomari päättää suoritettavan asennon (istuminen/maahanmeno) ennen luokan alkua.

Kaikki kokeen koirakot suorittavat saman asennon.

Ohjaaja ja koira etenevät normaalivauhtia suoraa linjaa aloituspaikalta. Noin 10 metrin jälkeen ohjaaja käskää koiran istumaan/maahan itse pysähtymättä.

Ohjaaja jatkaa kulkuaan noin 10 metriä (paikka merkitään esim. kartiolla tai merkillä). Ohjaaja kääntyy (itsenäisesti) koira kohti ja pysähtyy. Noin kolmen sekunnin kuluttua ohjaaja siirtyy noin 1–2 metriä koiran taakse ohittaen koiran noin 0,5 metrin etäisyydeltä siten, että koira jää vasemmalle, kääntyy ympäri ja palaa koiran vierelle sekä käskää koiran perusasentoon.

Kaikki liikkeen vaiheet, lukuun ottamatta kartiolla/merkillä tehtävää täyskäännöstä, tehdään liikkeenohjaajan luvalla.

Arvosteluohje: Liike hylätään, mikäli koira pysähtyy väärään asentoon, vaihtaa oikean asennon väärään ennen kuin ohjaaja on tehnyt täyskäännöksen, istuu / menee maahan ennen käskyä, tarvitsee toistetun istu/maahan käskyn tai mikäli ohjaaja pysähtyy ennen käskyn antamista tai käskyn antamisen yhteydessä. Jotta liike voidaan hyväksyä, koira ei saa liikkua yli oman mittansa verran käskyn jälkeen.

Mikäli koira ohjaajan jo käännettyä vaihtaa asennon vääräksi, korkein mahdollinen arvosana on 7. Mikäli ohjaaja hidastaa/vaihtaa tahtia/kiihdyttää vauhtia ennen käskyä, korkein mahdollinen arvosana on 7. Käsimerkit ja kehonkieli pysähtymiskäskyn yhteydessä ovat vakavia virheitä ja alentavat arvosanaa merkkien kestosta ja vahvuudesta riippuen (3–5):llä.

Myös seuraaminen tulee huomioida arvostelussa. Huono seuraaminen alentaa arvosanaa (1–2):lla. Liikkuminen käskyn jälkeen, hidas istuminen tai maahan meno ja vino istumis- tai makuuasento ovat virheitä ja ne alentavat arvosanaa (1–4):llä. Jos ohjaaja palatessaan ohittaa koiran väärältä puolelta arvosanaa alennetaan (1):llä.

Liike hylätään, jos

- *koira pysähtyy väärään asentoon*
- *koira vaihtaa oikean asennon väärään ennen kuin ohjaaja on tehnyt täyskäännöksen*

- koira istuu tai menee maahan ennen käskyä
- koira tarvitsee toistetun käskyn tai ohjaaja pysähtyy ennen käskyn antamista tai käskyn antamisen yhteydessä
- koira liikkuu käskyn jälkeen yli oman mittansa.

AVO – 6 *Lähtettäminen määrätyle paikalle ja maahanmeno* *Kerroin 3*

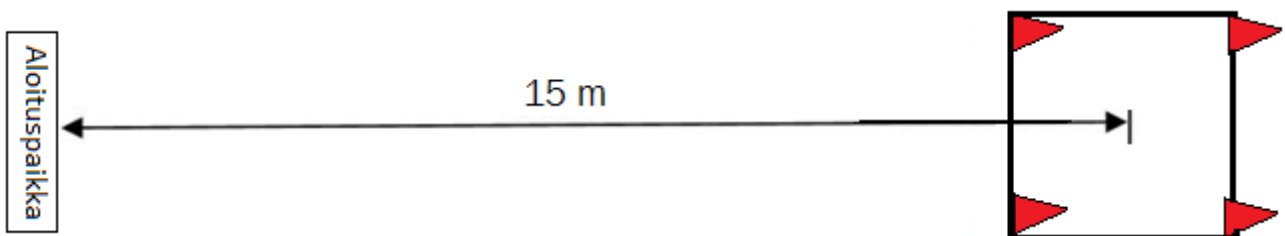
Käskyt: eteen – [oikea/vasen+KM] – (seiso) – maahan – istu

Suoritusohje: Ennen liikkeen aloittamista ohjaajan tulee ilmoittaa tuomarille aikooko hän käskä koiran ruudussa ensin seisomaan ja sitten maahan vai suoraan maahan. Ohjaaja lähettää koiran 3 m X 3 m kokoiseen ruutuun, joka sijaitsee noin 15 metrin päässä liikkeen aloituspaikasta. Kun koira on ruudussa, ohjaaja käskää koiran joko seisomaan ja sitten maahan tai suoraan maahan. Jos koira käsketään seisomaan, seisomisasennon tulee olla selkeä ja vakaa, ennen kuin ”maahan”- käsky annetaan. Luvan saatuaan ohjaaja kävelee koiran viereen ja käskää (liikkeenohjaajalta luvan saatuaan) koiran perusasentoon. Koiran tulee liikkua ruutua kohti suoraviivaisesti ja mennä ruutuun sen etureunasta.

Ohjaaja saa käyttää liikkeen aikana korkeintaan neljä käskyä, jolloin yksi neljästä käskystä on seisomiskäsky koiran ollessa ruudussa. Vaihtoehtoisesti ohjaaja voi käskä koiran suoraan maahan koiran ollessa ruudussa ja käyttää näin siis yhteensä vain kolme käskyä. Jos koira tarvitsee lisäohjauskäskyjä, voi niihin liittää käsimerkin.

Kaikki liikkeen vaiheet, lukuun ottamatta käskyjä ruudussa (seiso/maahan) ja mahdollisia lisäohjauskäskyjä, tehdään liikkeenohjaajan luvalla.

Ruudun koko on 3 metriä x 3 metriä. Ruudun keskikohdan ja aloituspaikan välinen etäisyys on noin 15 metriä. Ruutu merkitään kulmiin sijoitettavilla kartioilla (korkeus noin 10–15 cm). Näkyvästi merkityt (esim. nauha, kalkkiviiva, teippi) ruudun sivut yhdistävät kartiot niiden ulkopuolelta. Ruudun sivujen etäisyyden kehän reunasta tulee olla vähintään noin 3–5 metriä.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran halukkuutta noudattaa käskyjä, koiran nopeutta ja suoraviivaista liikkumista. Täysien pisteiden saaminen edellyttää, että ohjaaja käyttää liikkeen aikana korkeintaan neljä käskyä, jolloin yksi neljästä käskystä on

seisomiskäsky koiran ollessa ruudussa. Vaihtoehtoisesti ohjaaja voi käskää koiran suoraan maahan koiran ollessa ruudussa ja käyttää näin siis yhteensä vain kolme käskyä.

Koiran täytyy totella käskyjä (esim. jos ”seiso”- käsky annetaan ruudussa, koiran täytyy seistä ja jos koira käsketään suoraan maahan, sen täytyy tehdä niin). Jos ohjaaja liikkuu (askeltaa/liikuttaa jalkojaan) käskyjä antaessaan, liike hylätään. Jos ohjaaja käyttää liiallisia apuja (kehonkieltä), korkein mahdollinen arvosana on 8. Jos koira liikkuu erittäin hitaasti, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira toimii ilman käskyjä (esim. pysähtyy tai menee maahan ruudussa), arvosanaa alennetaan.

Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan, että koira on ruudun merkkinauhojen sisäpuolella. Hännän ei kuitenkaan tarvitse olla ruudussa. Jos koira istuu tai menee maahan ruudun ulkopuolella, sitä ei voi uudelleenohjata ja liike hylätään.

Liike hylätään, jos koira poistuu ruudusta ennen liikkeen päättymistä. Jos koira liikkuu tai ryömii ruudussa, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira vaihtaa asentoa ennen ohjaajan saapumista sen luo, korkein mahdollinen arvosana on 6.

Jos koira ottaa väärän asennon ruudussa (eri asennon, kuin ohjaaja on ilmoittanut), arvosanaa alennetaan 3:lla. Jos seisomisasento ei ole selkeä, alennetaan arvosanaa 2:lla. Liike hylätään, jos pysäytys- tai maahanmenokäsky annetaan kolmannen kerran. Lisäkäsky alentaa arvosanaa 2:lla. Ylimääräisten ohjauskäskyjen vaikutus arvosanaan riippuu käskyjen voimakkuudesta ja koiran halukkuudesta noudattaa käskyjä. Arvosanaa alennetaan (1–2):lla / ylimääräinen ohjauskäsky. Käsimerkit sallitaan vain ohjauskäskyjen yhteydessä, jos koiraa pitää ohjata ruutuun uudelleen koiran ollessa kaukana ohjaajasta. Käsimerkin käyttäminen koiran ollessa ohjaajan vieressä alentaa arvosanaa 2:lla.

Mikäli koira nousee istumaan tai seisomaan ennen käskyä ohjaajan palattua koiran viereen, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Liike hylätään, jos

- *ohjaaja liikkuu (askeltaa/liikuttaa jalkojaan) käskyjä antaessaan*
- *koira istuu tai menee maahan ruudun ulkopuolella*
- *koira poistuu ruudusta ennen liikkeen päättymistä*
- *koira ei noudata toistettuakaan pysäytys- tai maahanmenokäskyä.*

AVO – 7

Noutaminen

Kerroin 4

Käskyt:

Nouda – irti (– sivulle)

Suoritusohje:

Liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike alkaa” ja ojentaa ohjaajalle puisen noutoesineen. Ohjaaja heittää noutoesineen noin 10 metrin päähän. Käskyn saatuaan koira noutaa esineen ja luovuttaa sen ohjaajalle perusasennossa tai ohjaajan edessä. Mikäli koira luovuttaa esineen ohjaajan edessä, sen on siirryttävä käskystä ohjaajan viereen perusasentoon.

Noutoesine voi olla ohjaajan tai järjestäjän, kunhan se on tuomarin hyväksymä.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran halukkuutta noudattaa käskyjä, koiran tempoa sekä menoa noutoesineelle ja takaisin lyhyintä mahdollista reittiä.

Yleisissä suoritus- ja arvosteluohjeissa on arvosteluohjeet sille, jos koira pudottaa noutoesineen tai pureskelee noutoesinettä.

Liike hylätään, jos

- koira lähtee liikkeelle kun esinettä heitetään
- koira puree erittäin voimakkaasti noutoesinettä tai rikkoo sen
- koira ei luovuta esinettä ohjaajalle toisellakaan käskyllä.

AVO – 8

Kauko-ohjaus

Kerroin 3

Käskyt: maahan (– paikka) – istu+KM – maahan+KM – istu+KM – maahan+KM – istu

Suoritusohje: Koiran tulee vaihtaa asentoa neljä kertaa (istu/maahan) ohjaajan käskyjen mukaisesti ja sen tulee pysyä alkuperäisellä paikallaan. Asennonvaihtojen järjestys on istu-maahan (kaksi kertaa). Viimeinen asennonvaihtokäsky on ”maahan”.

Aloituspaikan rajalinja on kahden merkin välinen kuvitteellinen jana. Aloituspaikka on tämän rajalinjan edessä ja ohjaaja käskää koiransa maahan siten, että rajalinja on koiran takana.

Ohjaaja jättää koiran paikalleen ja siirtyy osoitettuun paikkaan noin 5 metrin etäisyydelle koirasta ja kääntyy koiraan päin. Liikkeenohjaaja osoittaa ohjaajalle asennonvaihdot kirjallisten tai kuvallisten näyttötaulujen avulla tai elektronisen näyttötaulun avulla. Liikkeenohjaajan tulee seistä noin 3–5 metriä koirasta ja siten, että hän ei näe koiraan asennonvaihtokehotuksia näyttäessään. Liikkeenohjaajan tulee antaa uusi asennonvaihtokehotus noin 3 sekunnin välein. Ohjaaja saa käyttää sekä suullisia käskyjä että käsimerkkejä, mutta käskyjen on oltava lyhyitä ja ne on annettava samanaikaisesti. Viimeisen ”maahan”- käskyn jälkeen ohjaaja palaa koiransa luokse ja käskää sen istumaan.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran asennonvaihtojen nopeutta, asentojen selkeyttä ja sitä, miten hyvin koira pysyy kussakin asennossa sekä sitä, miten paljon koira liikkuu.

Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan, ettei koira ei liiku yhteensä enempää kuin oman mittansa aloituspaikasta (mihinkään suuntaan). Koiran liikkumat matkat lasketaan yhteen (eteen- ja taaksepäin sekä sivusuuntaan jne.). Jos koira liikkuu yhden mittansa, korkein mahdollinen arvosana on 5.

Jos koira jättää suorittamatta yhden neljästä asennonvaihdosta, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira jättää suorittamatta kaksi asennonvaihtoa, suoritus hylätään.

Jos koira nousee istumaan ennen kuin ohjaaja palaa koiran viereen, korkein mahdollinen arvosana on 8. Ohjaajan korostetut suulliset käskyt ja liioitellut tai pitkäkestoiset käsimerkit alentavat arvosanaa. (Ks. yleiset säännöt).

Kolmas käsky asennonvaihtoon on sallittu, mutta tätä asentoa ei hyväksytä. Ensimmäinen asennonvaihdon yhteydessä annettava lisäkäsky alentaa arvosanaa 2:lla. Seuraavissa asennonvaihdossa tarvittavat lisäkäskyt alentavat arvosanaa 1:llä. Toisen käskyn tottelemattomuus johtaa tämän asennon hylkäämiseen.

Liike hylätään, jos

- koira liikkuu enemmän kuin oman mittansa yhteensä mihinkään suuntaan
- koira jättää suorittamatta kaksi asennonvaihtoa
- koira ei ole noudattanut kauko-ohjausta aloitettaessa kolmattakaan ”istu” –käskyä.

AVO – 9 ***Estehyppy*** ***Kerroin 3***

Käskyt: paikka – hyppy (– sivulle)

Suoritusohje: Ohjaaja jättää koiran istumaan noin 2–4 metrin päähän esteestä, kävelee esteen toiselle puolelle, noin 2–4 metrin päähän esteestä, ja kutsuu koiran hyppäämään esteen yli. Ohjaaja saa valita etäisyyden esteestä väliltä 2–4 metriä. Koiran tulee hypätä ja tulla perusasentoon (suoraan sivulle tai ensin eteen). Esteen korkeuden tulee olla noin koiran säkäkorkeus. Maksimikorkeus kuitenkin on 50 cm. Esteen tulee olla 1 metriä leveä ja esteen sivutolppien tulee olla noin 1 metriä korkeita.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran halukkuutta noudattaa käskyjä ja kutsua, koiran tempoa ja siirtymistä lyhintä reittiä ohjaajan luokse. Jos koira koskettaa estettä hiukankaan, korkein mahdollinen arvosana on 8. Liike hylätään, jos koira ponnistaa esteen päältä, este kaatuu tai koira ei hyppää esteen yli lainkaan.

Liike hylätään, jos

- koira ylittää esteen ennen liikkeen alkua
- koira toiminnallaan rikkoo tai kaataa koko esteen
- koira yrittää ponnistaa esteen päältä
- koira kiertää esteen.

AVO – 10 ***Merkin kiertäminen ja paluu perusasentoon*** ***Kerroin 3***

Käskyt: kierrä – [oikea/vasen + KM] – [tänne] (– sivulle)

Suoritusohje: Ohjaaja seisoo koira perusasennossa rintamasuunta kohti noin 10 metrin päässä sijaitsevaa merkkiä. Ohjaaja lähettää koiran kohti kartiota (tai vastaavaa), jonka korkeus on noin 15–40 cm. Koiran tulee kiertää merkki ja palata ohjaajan luo perusasentoon. Koira saa luoksetulossa tulla joko suoraan sivulle tai tulla ensin

eteen istumaan ja sitten käskystä sivulle.

Kierrä käsky (ja mahdollinen sivulle käsky) annetaan liikkeenohjaajan luvalla. Ohjaaja päättää mahdollisten ohjauskäskyjen (lisäkäskyjen) antamisesta.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran halukkuutta noudattaa käskyjä, koiran tempoa ja suoraviivaista liikkumista. Sillä, miltä etäisyydeltä koira kiertää merkin on merkitys arvosanaan, mutta arviossa on otettava huomioon koiran koko ja tempo. Korkeimman arvosanan saaminen edellyttää, ettei koiralle anneta muita kuin ”kierrä” käsky (ja eteen istuvalle lisäksi ”sivulle”-käsky). Koira voi kiertää merkin myötä- tai vastapäivään. Jos koiralle annetaan luoksetulokutsu, korkein mahdollinen arvosana on 8. Jos koira kääntyy merkille saavuttuaan, mutta ei kierrä sitä, korkein mahdollinen arvosana on 5. Liike hylätään, jos koira kääntyy ennen kuin se on saavuttanut merkin, jos koiralle annetaan kolmas ”kierrä” käsky tai toinen luoksetulokutsu. Jos koiraa joudutaan ohjaamaan, voi lisäkäskyyn yhdistää käsimerkin. Kun koiran tempoa arvostellaan, tulee rodunomaisuus ottaa huomioon.

Liike hylätään, jos

- *koira ei tule perusasentoon luoksetulokutsullakaan*
- *koiralle annetaan kolmas kierrä käsky*
- *koira ei juokse merkille asti*
- *koira leikittelee merkin kanssa tai ottaa merkin mukaansa.*

AVO – 11

Kokonaisvaikutus

Kerroin 2

Arvosteluohje: Kokonaisvaikutusta arvosteltaessa kiinnitetään huomiota koiran halukkuuteen työskennellä ja totella käskyjä. Tarkkuus ja täsmällisyys ovat tärkeitä, samoin ohjaajan ja koiran luonnollinen liikkuminen. Saavuttaakseen korkean arvosanan koiran ja ohjaajan tulee työskennellä yhdessä (tiiminä), näyttää siltä, että he pitävät yhteisestä työskentelystä ja osoittaa hyvää urheiluhenkeä. Toiminta sekä liikkeissä että liikkeiden välillä vaikuttaa kokonaisvaikutuksen arvosanaan.

Mikäli koira poistuu kehästä tai tekee tarpeensa kehässä, kokonaisvaikutus on hylätty. Jos koira ei ole hallinnassa ja poistuu ohjaajan luota liikkeiden aikana tai niiden välissä (edes kerran), mutta pysyy kehän sisäpuolella, korkein mahdollinen arvosana on 5.

VOITTAJALUOKKA

Tuomari tekee jokaiselle koiralle luoksepäästävyystarkastuksen ennen kuin se saa mennä kehään.

Liikkeenohjaaja ohjaa koirakkoa liikkeiden suorituksissa. Kaikki liikkeet aloitetaan, päätetään ja niiden osasuoritukset tehdään vasta kun liikkeenohjaaja on antanut siihen luvan, ellei toisin ole mainittu.

Koirat viedään kehään ilman talutinta. Talutin jätetään kehän ulkopuolelle tai toimitsijan pöydälle.

Näiden liikekohtaisten suoritus- ja arvosteluohjeiden lisäksi on yleisiä suoritus- ja arvosteluohjeita, jotka ovat kohdassa 2.2.1.

VOI – 1 *Paikalla makaaminen 2 minuuttia, ohjaajat näkösuojassa* *Kerroin 2*

Käskyt: maahan – paikka – istu

Suoritusohje: Liike alkaa, kun kaikki ohjaajat seisovat rivissä noin 3 metrin välein koirat perusasennossa ja liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike alkaa”. Liike päättyy, kun ohjaajat ovat palanneet koirien luo ja koirat ovat perusasennossa ja liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike päättyy”.

Ohjaajat käskevät koirat perusasennosta maahan yksi kerrallaan, aloittaen rivin vasemmasta päästä ja edeten rivin oikeaan päähän. Paikallaolon jälkeen koirat käsketään istumaan oikealta vasemmalle siten, että ensimmäisenä maahan mennyt koira nousee viimeisenä istumaan. Ohjaajat poistuvat yhtä aikaa näkösuojaan. Suoritusaika (2 min) alkaa, kun kaikki ohjaajat ovat näkösuojassa.

Koirien tulee pysyä paikallaan makaamassa ja niille aiheutetaan häiriöitä, esimerkiksi siten, että liikkeenohjaaja pujottelee koirien välistä. Kun 2 minuuttia on kulunut, ohjaajat palaavat yhdessä kehään ja jäävät riviin kehänauhan sisäpuolelle. Ohjaajat ohittavat koiransa noin 0,5 metrin etäisyydeltä koiran jäädessä ohjaajan vasemmalle puolelle ja asettuvat seisomaan noin 3 metriä koiransa taakse rintamasuunta koiraa kohti. Ohjaajat palaavat koiran vierelle ja käskevät koiransa yksitellen perusasentoon.

Ohjaajia tulisi muistuttaa, että kovaääniset käskysanat voivat häiritä kanssakilpailijoita ja vähentävät pisteitä huomattavasti. Ryhmässä tulee olla vähintään kolme, mutta ei enempää kuin kuusi koiraa.

Arvosteluohje: Liike hylätään, jos koira ei mene maahan toisellakaan käskyllä, nousee seisomaan tai istumaan ennen kuin ohjaajat palaavat kehään, liikkuu enemmän kuin mittansa verran tai makaa selällään. Jos koira nousee istumaan tai seisomaan ajan tultua täyteen ja ohjaajat ovat palanneet kehään, korkein mahdollinen arvosana on 5. Jos koira tämän lisäksi liikkuu, liike hylätään.

Kaikenlainen liikkuminen alentaa selvästi arvosanaa. Jos koira haukahtaa 1–2 kertaa, arvosanaa alennetaan (1–2):lla. Jos haukkuminen on jatkuvaa, liike hylätään.

Rauhattomuuden, kuten painon siirtäminen puolelta toiselle alentaa arvosanaa. Koira saa liikuttaa päätään ja katsoa ympärilleen sekä osoittaa kiinnostusta mikäli kehässä tai sen ulkopuolella on häiriötä tai kuuluu ääniä. Tämän ei kuitenkaan tulisi vaikuttaa rauhattomuudelta tai levottomuudelta. Mikäli koira nousee liikkeen aikana ja lähestyy toista koira siten, että se voi häiritä toisen koiran suoritusta tai aiheuttaa tappelun, tulee liike keskeyttää ja järjestää uudelleen ilman häiriön aiheuttanutta koira. Häiriön aiheuttaneen koiran koesuoritus hylätään ja se ei saa jatkaa koetta.

Mikäli koira reagoi ennen ohjaajan käskyä (esim. menee maahan tai nousee perusasentoon toisen ohjaajan käskystä), korkein mahdollinen arvosana on 8. Mikäli koira reagoi ennenaikaisesti, sen tulee pysyä ottamassaan asennossa (maassa tai perusasennossa). Mikäli koira ei liikkeen alussa maahan mentyään pysy asennossa, liike hylätään. Mikäli koira, liikkeen lopussa, nousee istumaan ja käy ilman käskyä uudelleen makaamaan, korkein mahdollinen arvosana on 5. Liike hylätään, jos koira käsketään uudelleen makaamaan.

Mikäli koira makaa kyljellään tai ei nouse perusasentoon, korkein mahdollinen arvosana on 7.

Jos ohjaaja palatessaan ohittaa koiran väärältä puolelta arvosanaa alennetaan (1):llä.

Liike hylätään, jos

- koira ei mene maahan toisellakaan käskyllä
- koira nousee seisomaan tai istumaan ennen kuin ohjaajat palaavat kehään
- koira liikkuu paikaltaan enemmän kuin mittansa verran
- koira makaa selällään
- koira haukkuu jatkuvasti
- koira liikkeen alussa ollessaan ohjaajan vieressä perusasennossa menee maahan ennen ohjaajan käskyä eikä pysy makuuasennossa.
- koiran ennakoitua alussa ”maahan-” tai lopussa ”istu”-käskyn, sille annetaan käsky korjata.

VOI – 2

Seuraaminen

Kerroin 3

Käskyt:

seuraa

Suoritusohje:

Seuraamiskaavio sisältää hitaan-, normaalin- ja juoksuosuuden, joissa on käännöksiä oikeaan ja vasempaan sekä täyskäännöksiä ja pysähdyksiä. Kaavioon kuuluu myös kaksi–kolme askelta eteen- ja taaksepäin. Seuraamiseen tulee sisältyä myös lyhyt matka (5–8 askelta) suoraan taaksepäin. Osuuden, jossa ohjaaja kävelee taaksepäin, tulee olla riittävän tasainen ja turvallinen.
Yleisissä ohjeissa kuvataan seuraamista tarkemmin.

Kaikkien luokkaan osallistuvien koirien tulee tehdä sama seuraamiskaavio.

Arvosteluohje: Suoritus hylätään, mikäli koira jättää ohjaajan tai seuraa suurimman osan matkasta yli puolen metrin päässä toivotusta seuraamispaikasta. Mikäli koira liikkuu hitaasti, arvosanaa alennetaan (3-4):lla. Kontaktin puute ja ylimääräiset käskyt ovat virheitä. Koiran vino seuraamisasento alentaa arvosanaa noin 2:lla. Hidastaminen ja pysähtyminen ennen tai jälkeen käännöksiä tai käännösten aikana alentaa arvosanaa. Arvosanaa alennetaan myös, mikäli koira seuraa niin lähellä ohjaajaa että se häiritsee tai estää ohjaajan liikkumista. Ohjaajaan nojaaminen tai törmääminen ovat huomattavia virheitä. Pieni ohjaajan varovaisuus on sallittua, kun ohjaaja kävelee taaksepäin. Mikäli seuraaminen on taaksepäin kävelyssä puutteellista, alennetaan arvosanaa noin (1-2):lla.

Liike hylätään, jos

- koira seuraa ohjaajaa suurimman osan matkasta yli puolen metrin päässä
- koira jättää ohjaajan suorituksen aikana.

VOI – 3 *Seisominen ja/tai istuminen ja/tai maahanmeno seuraamisen yhteydessä* **Kerroin 3**

Käskyt: seuraa – seiso/istu/maahan – seuraa – seiso/istu/maahan – seuraa

Suoritusohje: Liike suoritetaan liitteenä olevan kuvan mukaisesti. Tuomari päättää ennen koetta, mitkä kaksi asentoa suoritetaan ja missä järjestyksessä. Ohjaaja käskyy, itse pysähtymättä, koiran ensin jäämään yhteen asentoon (seiso/istu/maahan) ja sitten toiseen. Ohjaaja kulkee normaalia kävelyvauhtia. Kaavioon kuuluu käännös oikeaan tai vasempaan. Käännösten paikat (vasen/oikea, 90°) tulee merkitä pienillä kartioilla, puolipalloilla, kylteillä tai vastaavilla. Asentojen (seiso-istu-maahan) suoritusjärjestys sekä käännöksen suunta (vasen tai oikea) voivat vaihdella, mutta järjestyksen ja käännösten tulee olla samat kaikille osallistujille.

Ohjaaja toimii liikkeenohjaajan käskystä liikkeelle lähtiessään, pysähtymiskäskyjä antaessaan, täyskäännöksissä ja liikkeen lopun pysähdyksessä. Käännös kulmassa tehdään itsenäisesti.

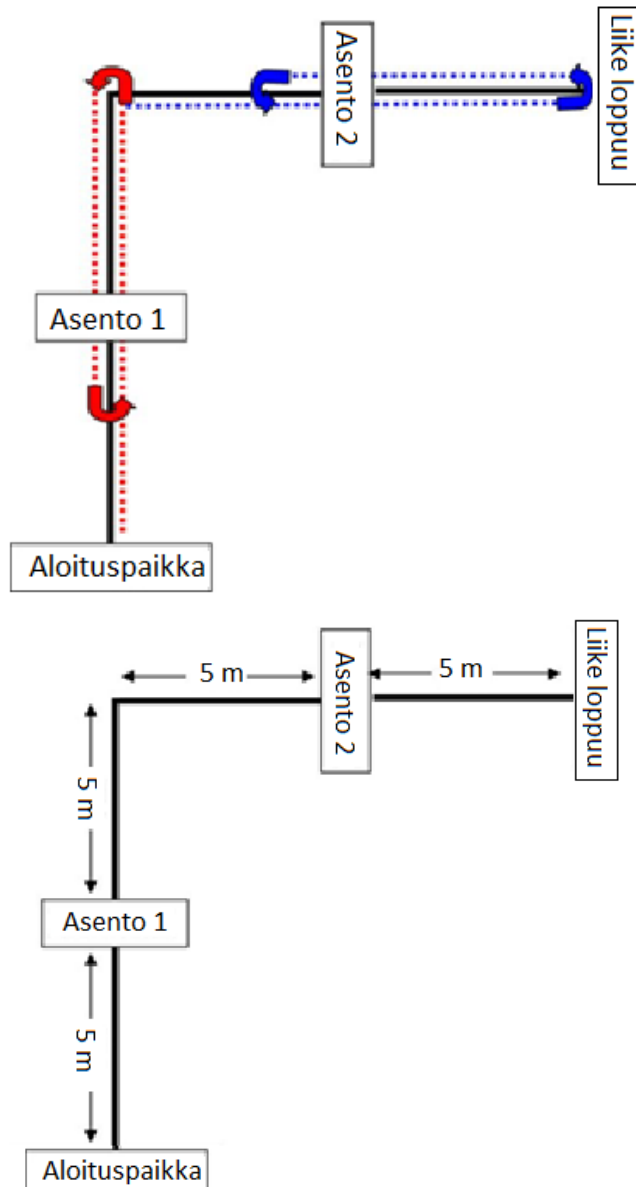
Pysähdyspaikat ovat keskellä noin 10 metrin janaa. Kun ohjaaja ja koira ovat edenneet 10 metrin janaa pitkin noin puoliväliin (5 m), ohjaaja antaa koiralle käskyn. Ohjaaja jatkaa kulkuaan vielä noin 5 m, tekee täyskäännöksen ja palaa kohti koiraa, kävelee koiran ohi noin 0,5 m etäisyydellä koirasta, niin että koira jää ohjaajan vasemmalle puolelle. Ohjaaja jatkaa kävelemistä vielä noin 2 m koiran taakse, missä hän tekee täyskäännöksen ja palaa koiran luo. Sivuttaessaan koiran ohjaaja antaa koiralle ”seuraa”- käskyn pysähtymättä. Liike jatkuu siten, että seuraavassa kääntöpisteessä (5 m) koirakko kääntyy vasemmalle/oikealle ja matkan puolessa välissä ohjaaja antaa seuraavan pysähdyskäskyn. Liike jatkuu samalla tavalla kuin ensimmäisessä osuudessa. Liike päättyy, kun liikkeenohjaaja on antanut pysähtymiskäskyn ja ilmoittanut liikkeen päättyneen.

Koiran tulee seisoa, istua ja mennä maahan kuviteltujen, merkkejä yhdistävien

linjojen suuntaisesti. Välimatka koiran ja käännöspaikkojen merkkien välillä pitäisi olla noin 0,5 m, ottaen huomioon koiran koko.

Käännösten kulmat tulee suorittaa 90° käännöksinä, ei pyöristettyinä. Koirakon tulee ohittaa kulmamerkit oikealta ja jättäen merkit vasemmalle puolelle.

Liikkeen kaikki vaiheet kulmien käännöksiä (oikea/vasen) lukuun ottamatta tehdään liikkeenohjaajan luvalla.

Arvosteluohje: Jotta liike voidaan hyväksyä, koiran pitää tehdä vähintään yksi asento. Mikäli koira pysähtyy kerran väärään asentoon tai se ei tee asentoa hyväksytysti, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jotta asento voidaan hyväksyä, koira ei saa edetä omaa mittaansa enempää käskyn jälkeen. Toisen käskyn antaminen, voimakkaan käsimerkin tai voimakkaan kehonkielen käyttäminen hylkäävät kyseisen asennon.

Mikäli koira jättää pysähtymättä kokonaan, ts. koira ei pysähdy lainkaan ennen kuin

ohjaaja on tehnyt täyskäännöksen, liike hylätään. Jos koira seuraa ohjaajaa pysähtymiskäskyn jälkeen, on yksi ylimääräinen käsky sallittu (koko liikkeen hylkäyksen välttämiseksi), jotta koira saadaan pysähtymään. Jos koira tällöin pysähtyy ennen kuin ohjaaja ehtii seuraavaan kääntopisteeseen, liike voi jatkua, mutta korkein mahdollinen arvosana on 6.

Arvostelussa tulee kiinnittää huomiota seuraamiseen ja asentojen suoruuteen suhteessa lähtö-/kääntö- ja lopetuspaikkoihin. Liikkuminen käskyn jälkeen, hitaasti seisahtuminen/istuminen/maahan meno, koiran vino asento, huono seuraaminen, vauhdin muuttuminen, pyöristetyt käännökset kulmissa ja poikkeaminen oikealta linjalta (ei samansuuntainen kuvitteellisten merkkejä yhdistävien linjojen kanssa) sekä kääntyminen ja koiraan katsominen ovat virheitä. Ne alentavat arvosanaa (1–4):llä.

Ylimääräiset pysähtymiskäskyt eivät ole sallittuja. Käsimerkit ja kehonkieli seiso/istu/maahan käskyjen yhteydessä ovat vakavia virheitä ja alentavat arvosanaa merkkien kestosta ja voimakkuudesta riippuen (3-5):llä tai ko. asento voidaan hylätä.

Jos ohjaaja palatessaan ohittaa koiran väärältä puolelta, arvosanaa alennetaan (1):llä.

Liike hylätään, jos

- *koira ei tee vähintään yhtä hyväksyttyä asentoa*
- *koira tekee asennot väärässä järjestyksessä*
- *koira jättää kokonaan pysähtymättä ennen kuin ohjaaja on tehnyt täyskäännöksen.*

VOI – 4

Luoksetulo ja pysäytys seisomaan

Kerroin 4

Käskyt:

maahan – (paikka) – tänne – seis /KM – tänne (– sivulle)
Käsimerkeissä voi käyttää yhtä tai molempia käsiä. Ohjaajan tulee ilmoittaa käyttäkö suullista käskyä vai käsimerkkiä pysäytyksessä.

Suoritusohje:

Ohjaaja kääntää koiran maahan ja siirtyy noin 25–30 metrin päähän koirasta hänelle osoitettuun paikkaan ja kääntyy koiraa kohti. Matkan puoliväli on merkitty esimerkiksi luoksetulolinjan sivuun sijoitetuilla kartioilla. Ohjaaja kutsuu koiraa ja kääntää koiran maahan koiran seisomaan merkin kohdalla. Ohjaaja kutsuu koiran perusasentoon. Ohjaaja voi liittää luoksetulukutsuihin myös koiran nimen, mutta nimi ja käsky on annettava nopeasti peräkkäin niin, ettei niistä muodostu kahta erillistä käskyä.

Kaikki liikkeen vaiheet, pysähtymiskäskyä lukuun ottamatta, tehdään liikkeenohjaajan luvalla. Pysähtymiskäskyn ohjaaja antaa itsenäisesti merkin (kartion) kohdalla.

Arvosteluohje: Koiran tulee totella käskyjä ja kutsuja halukkaasti. Sen tulee liikkua ripeästi,

vähintään ripeää ravia, ja säilyttää sama askellaji. Haluton luoksetulo on virhe. Koiran rotu tulee huomioida nopeutta arvosteltaessa. Koiran tulee aloittaa pysähtyminen välittömästi käskyn jälkeen. Pysähtymistä arvosteltaessa koiran vauhti tulee ottaa huomioon. Nopeilla koirilla sallitaan pieni toleranssi pysähtymisessä, mutta hitaasti liikkuvilla koirilla ei. Saadakseen täydet pisteet pysähtymisestä koira ei saa edetä omaa mittaansa enempää käskyn jälkeen.

Jotta pysähtymisosio hyväksytään, koira ei saa edetä yli kolmea mittaansa käskyn jälkeen. Mikäli liikkeen aikana käytetään yli kaksi luoksetulokutsua, korkein mahdollinen arvosana on 7. Mikäli koira ei jostain asennosta lähde liikkeelle toisellakaan käskyllä tai tarvitsee kaksi käskyä molemmissa liikkeellelähdoissä, liike hylätään.

Mikäli koira ei pysähdy kolmen mittansa sisällä, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira jättää pysähtymisen kokonaan suorittamatta (ei edes yritä pysähtyä), liike on hylätty. Jos koira pysähtyy väärään asentoon, korkein mahdollinen arvosana on 7. Mikäli koira nousee istumaan tai seisomaan, tai siirtyy paikaltaan alle oman mittansa vaihtamatta asentoaan ennen ensimmäistä luoksetulokutsua, korkein mahdollinen arvosana on 8. Jos koira siirtyy paikaltaan yli mittansa verran ennen luoksetulokutsua, liike on hylätty.

Liike hylätään, jos

- koira tarvitsee yli kolme luoksetulokutsua
- koira ei yritä pysähtyä ollenkaan
- koira siirtyy paikaltaan yli mittansa verran ennen luoksetulokutsua.

VOI – 5

Lähtettäminen määrätyle paikalle, maahanmeno ja luoksetulo

Kerroln 4

Käskyt: eteen - [oikea/vasen+KM] (– seiso) – maahan – tänne

Suoritusohje: Ennen liikkeen aloittamista ohjaajan tulee ilmoittaa tuomarille aikooko hän käskää koiran ruudussa ensin seisomaan ja sitten maahan vai suoraan maahan. Ohjaaja lähettää koiran 3 metriä x 3 metriä kokoiseen ruutuun, joka sijaitsee noin 23 metrin päässä liikkeen aloituspaikasta (mitattuna ruudun keskipisteeseen). Koiran tulee liikkua ruutua kohti suoraviivaisesti ja mennä ruutuun sen etureunasta.

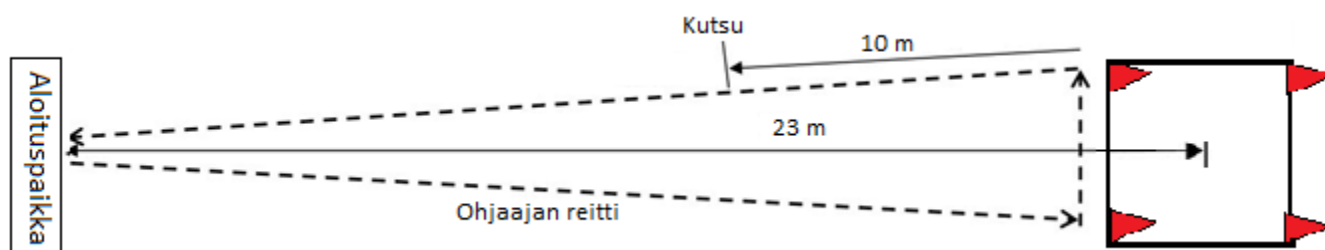
Kun koira on ruudussa, ohjaaja käskää koiran joko seisomaan ja sen jälkeen maahan tai suoraan maahan. Mikäli koira käsketään seisomaan, tulee seisomisasennon tulee olla selkeä ja vakaa, ja koiran tulee hetken seistä ennen kuin ”maahan”- käsky annetaan.

Ohjaaja kävelee kohti oikeanpuoleista kartiota. Noin 2 metrin etäisyydellä kartiosta ohjaaja kääntyy vasempaan ja noin 3 metrin jälkeen uudelleen vasempaan, kohti aloituspaikkaa. Ohjaajan kuljettua noin 10 metriä toisesta käännöksestä, hän kutsuu koiraa ja jatkaa kohti aloituspaikkaa. Ohjaaja pysähtyy tultuaan aloituspaikkaan.

Liikkeessä tulisi käyttää korkeintaan neljä käskyä, joilloin yksi neljästä käskystä on ”seiso”- käsky ruudussa. Vaihtoehtoisesti ohjaaja voi komentaa koiran suoraan maahan kun se on ruudussa ja näin ollen käyttää ainoastaan kolme käskyä. Mikäli ruutuun ohjaus vaatii lisäohjausta, saa ohjauskäskyihin liittää käsimerkin.

Kaikki liikkeen vaiheet, lukuun ottamatta käskyjä ruudussa (seiso/maahan) ja mahdollisia lisäohjauskäskyjä, tehdään liikkeenohjaajan luvalla.

Ruutu merkitään kulmiin sijoitettavilla kartioilla (korkeus noin 10-15 cm). Näkyvästi merkityt (esim. nauha, kalkkiviiva, teippi) ruudun sivut yhdistävät kartiot niiden ulkopuolelta. Ruudun etäisyys kehän reunasta tulee olla vähintään 3–5 metriä. (Katso kuva.)

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran halukkuutta noudattaa käskyjä sekä koiran tempoa ja suoraviivaista liikkumista. Korkeimman arvosanan saaminen edellyttää, että ohjaaja käyttää liikkeen aikana korkeintaan neljä käskyä, jolloin yksi neljästä käskystä on seisomiskäsky koiran ollessa ruudussa tai vaihtoehtoisesti kolme käskyä, mikäli hän käskyy ruudussa koiran suoraan maahan.

Koiran täytyy totella käskyjä (esim. jos ”seiso”- käsky annetaan ruudussa, koiran täytyy seistä ja jos koira käsketään suoraan maahan, sen täytyy tehdä niin).

Jos ohjaaja liikkuu (askeltaa/liikuttaa jalkojaan) käskyjä antaessaan, liike hylätään. Jos ohjaaja käyttää ylimääräisiä apuja, kuten kehonkieltä, korkein mahdollinen arvosana on 8. Jos koira toimii ilman käskyjä (esim. pysähtyy tai menee maahan ruudussa), arvosanaa alennetaan. Jos koira istuu tai menee maahan ruudun ulkopuolella, liike hylätään. Jos koira on jo maassa, sitä ei voi enää ohjata uudelleen. Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan, ettei mikään osa koirasta ole merkkinauhujen ulkopuolella. Hännän ei kuitenkaan tarvitse olla ruudussa.

Liike hylätään, jos koira nousee istumaan tai seisomaan ennen ohjaajan toista käännöstä. Jos koira nousee ohjaajan toisen käännöksen jälkeen, mutta ennen kuin ohjaaja on kutsunut koira, korkein mahdollinen arvosana on 5. Jos koira liikkuu/ryömii ruudussa, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira liikkuessaan ylittää ruudun reunan ennen kuin ohjaaja on kutsunut koira, liike hylätään. Jos koira suorittaa liikkeen hyvin hitaasti, korkein mahdollinen arvosana on 6.

Toinen luoksetulokutsu, seisomiskäsky tai maahanmenokäsky alentavat arvosanaa 2:lla/käsky. Jos koira ei noudata jotain edellä mainituista käskyistä toistettunakaan, liike hylätään. Käsimerkit sallitaan vain ohjauskäskyjen

yhteydessä, jos koira pitää ohjata ruutuun uudelleen koiran ollessa etäällä ohjaajasta. Käsimerkin käyttäminen koiran ollessa ohjaajan vieressä alentaa arvosanaa 2:lla.

Jos koira ottaa ruudussa eri asennon kuin ohjaaja on ilmoittanut, alennetaan arvosanaa 3:lla. Jos seisomisasento ei ole selkeä, alennetaan arvosanaa 2:lla. Ylimääräisten ohjauskäskyjen vaikutus arvosanaan riippuu käskyjen voimakkuudesta ja koiran halukkuudesta noudattaa käskyjä. Arvosanaa alennetaan (1–2):lla / lisäohjauskäsky.

Liike hylätään, jos

- *koira istuu tai menee maahan ruudun ulkopuolella*
- *koira nousee istumaan tai seisomaan ennen ohjaajan toista käännöstä*
- *koira liikkeessaan ylittää ruudun reunan ennen kuin ohjaaja on kutsunut koira*
- *koira ei noudata toistettuakaan luoksetulo-, seisomis- tai maahanmenokäskyä*
- *ohjaaja liikkuu (askeltaa/liikuttaa jalkojaan) käskyjä antaessaan*
- *ohjaa osoittaa koiralle suuntia (esimerkiksi ruudun sijaintia) tai koskettaa koira lähtöpaikassa.*

VOI – 6

Ohjattu noutaminen

Kerroin 3

Käskyt:

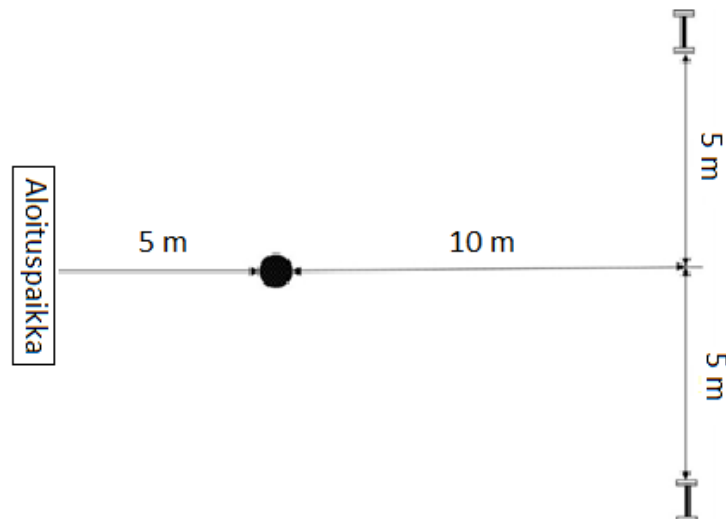
seuraa – seiso – oikea/vasen+KM+nouda – irti (– sivulle)

Suoritusohje:

Ohjaaja seisoo koira perusasennossa rintamasuunta kohti noin 5 metrin päässä sijaitsevaa pientä merkkiä.

Liikkeenohjaaja asettaa kaksi puista noutoesinettä riviin noin 10 metrin päähän toisistaan siten, että ne ovat helposti nähtävissä. Noutoesine, joka on arvottu, asetetaan maahan ensiksi. Merkki sijaitsee noin 10 metriä kuvitteellisen rajalinjan keskipisteestä, joka sijaitsee noutoesineiden välissä, ja aloituspiste on noin 15 metriä rajalinjasta. Ohjaaja käsketään kävelemään koiransa kanssa aloituspisteestä kohti merkkiä, menemään sen ohi (1–2 metriä) ja kääntymään ympäri (liikkeenohjaajan luvalla) ja palaamaan kohti merkkiä, jonka jälkeen hän käskää (Itsenäisesti) koiran seisomaan merkille, koiran rintamasuunta aloituspaikkaa päin. Ohjaaja jättää koiran ja palaa aloituspisteeseen ja kääntyy kohti noutoesineitä. Ohjaaja ei saa pysähtyä jättäessään koiran. Noin 3 sekunnin kuluttua ohjaaja saa luvan käskää koira noutamaan arvottu noutoesine. Ohjauskäsky (oikea/vasen) ja noutokäsky tulee antaa tiiviisti yhdessä, sillä myöhäinen noutokäsky voidaan tulkita lisäkäskyksi.

Kokeessa on oltava käytettävissä kolme erikokoista noutoesinesarjaa erikokoisia koirarotuja varten. Suurin saa painaa korkeintaan noin 450g. Noutoesineiden kokojen tulee olla suhteessa eri rotujen kokoihin, mutta ohjaaja voi kuitenkin vapaasti valita haluamansa kokoisen noutoesineen.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran halukkuutta noudattaa käskyjä ja ohjausta, koiran tempoa ja menoa noutoesineelle ja takaisin suorinta mahdollista reittiä. Jotta liikkeestä voi saada pisteitä, koiran tulee pysyä merkin luona kunnes se käsketään liikkeelle. Jos koira istuu, menee maahan tai liikkuu merkillä, korkein mahdollinen arvosana on 8. Jos koira liikkuu yli mittansa seisoessaan merkin luona, suoritus hylätään.

Jos koira menee väärälle noutoesineelle ja se pysäytetään ja ohjataan uudelleen oikealle noutoesineelle ja koira tuo oikean esineen, alennetaan arvosanaa 3:lla. Jos koira ohjataan uudelleen väärältä noutoesineeltä ilman pysäytystä, alennetaan arvosanaa 2:lla.

Ylimääräisten ohjauskäskyjen vaikutus arvosanaan riippuu käskyn voimakkuudesta ja koiran halukkuudesta noudattaa käskyä. Vähennys voi olla 1–2 pistettä. Muiden lisäkäskyjen arvostelun tulee perustua yleisiin ohjeisiin.

Jos koira nostaa väärän noutoesineen, liike hylätään.

Yleisissä suoritus- ja arvosteluohjeissa on arvosteluohjeet sille, jos koira pudottaa noutoesineen tai pureskelee noutoesinettä.

Liike hylätään, jos

- ohjaaja osoittaa koiralle suuntaa aloituspaikasta
- koira liikkuu yli mittansa seisoessaan merkin luona
- koira nostaa väärän noutoesineen
- koira puree erittäin voimakkaasti noutoesinettä tai rikkoo sen.

Käskyt: (seuraa/paikka –) etsi/nouda – irti (– sivulle)

Suoritusohje: Ohjaaja seisoo liikkeen aloituspaikassa koira perusasennossa. Liikkeenohjaaja antaa ohjaajalle puisen noutoesineen (10 cm x 2 cm x 2 cm), joka on merkitty etukäteen tunnisteella. (Merkintään tulee käyttää lyijykynää tai kuulakärkikynää, ei esim. tussikynää.) Liike alkaa, kun liikkeenohjaaja ojentaa esineen. Ohjaaja saa pitää merkittyä noutoesinettä kädessään noin 10 sekunnin ajan. Koira ei saa koskea tai haistella noutoesinettä tässä vaiheessa. Liikkeenohjaaja ottaa esineen ja kehottaa ohjaajaa kääntymään ympäri.

Ohjaaja saa päättää näkeekö koira noutoesineitten sijoittamisen. ”Seuraa”- tai ”paikka”- käskyt ovat sallittuja. Liikkeenohjaaja vie merkityn noutoesineen siihen käsin koskematta yhdessä viiden muun samanlaisen noutoesineen kanssa ja asettaa kaikki noutoesineet maahan tai lattialle noin 10 metrin etäisyydelle ohjaajasta. Liikkeenohjaaja asettaa muut viisi esinettä maahan käsin ja täten koskee niihin. Noutoesineet asetetaan ympyrän muotoon tai vaakasuoraan riviin noin 25 cm etäisyydelle toisistaan. Noutoesineet asetetaan samanlaiseen muodostelmaan kaikille kilpailijoille, mutta ohjaajan esineen paikka muodostelmassa voi vaihdella. Jos noutoesineet asetetaan vaakasuoraan riviin, ohjaajan esinettä ei kuitenkaan saa asettaa reunimmaiseksi.

Ohjaaja kääntyy ympäri ja käskee koiran noutamaan merkitty noutoesine. Koiran tulee löytää oikea esine, tuoda se ja luovuttaa ohjaajalle yleisten ohjeiden mukaan.

Koira saa työskennellä noin puolen minuutin ajan, jos työskentely on aktiivista ja määrätietoista. Jokaista kilpailijaa varten on varattava oma kuuden noutoesineen sarja.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran työskentelyhalukkuutta ja tempoa. Jos koira nostaa väärän noutoesineen kerran, mutta tuo sitten oikean, korkein mahdollinen arvosana on 7. Liike hylätään, jos ohjaaja antaa koiran haistaa tai koskettaa esinettä ennen kuin ohjaaja luovuttaa sen takaisin liikkeenohjaajalle, jos ohjaaja antaa koiralle käskyjä sen ollessa esineiden luona tai jos koira nostaa väärän esineen kaksi kertaa. Hylkäämistä ei tapahdu, jos koira haistellessaan koskee esineitä etsiessään oikeaa.

Yleisissä suoritus- ja arvosteluohjeissa on arvosteluohjeet sille, jos koira pudottaa noutoesineen tai pureskelee noutoesinettä.

Liike hylätään, jos

- *ohjaaja antaa koiran haistaa tai koskettaa esinettä ennen kuin ohjaaja luovuttaa sen takaisin liikkeenohjaajalle*
- *ohjaaja antaa koiralle käskyjä koiran ollessa esineiden luona*
- *koira nostaa väärän esineen kaksi kertaa*
- *koira puree erittäin voimakkaasti noutoesinettä tai rikkoo sen.*

Käskyt: maahan – (paikka) – istu+KM – seiso+KM – maahan+KM tai seiso+KM – istu+KM – maahan+KM – istu

Suoritusohje: Koiran tulee vaihtaa asentoa kuusi kertaa (istu/seiso/maahan) ohjaajan käskyjen mukaisesti ja sen tulee pysyä alkuperäisellä paikallaan. Asennonvaihtojen järjestys on istu–seiso–maahan tai seiso–istu–maahan. Viimeinen asennonvaihtokäsky on ”maahan”.

Neljä eri sarjaa mahdollisia:

- istu-seiso-maahan-istu-seiso-maahan
- seiso-istu-maahan-seiso-istu-maahan
- istu-seiso-maahan-seiso-istu-maahan
- seiso-istu-maahan-istu-seiso-maahan

Aloituspaikan rajalinja merkitään kahden merkin avulla siten, että se on merkkien välinen kuvitteellinen jana. Aloituspaikka on näiden kahden merkin välisen kuvitteellisen janan edessä ja ohjaaja kääntää koiransa maahan siten, että rajalinja on koiran takana.

Ohjaaja jättää koira paikalleen ja siirtyy osoitettuun paikkaan noin 10 metrin etäisyydelle koirasta ja kääntyy koiraan päin. Asennonvaihtojen ensimmäisen osan järjestyksen ei tarvitse olla sama kuin toisen osan. Asentojen järjestyksen tulee olla sama kaikille kilpailijoille.

Liikkeenohjaaja osoittaa ohjaajalle asennonvaihtojen järjestyksen kirjallisten tai kuvallisten näyttötaulujen avulla tai elektronisen näyttötaulun avulla. Liikkeenohjaajan tulee seistä noin 3-5 metriä koirasta ja siten, että hän ei näe koira asennonvaihtokehotuksia näyttäessään. Liikkeenohjaajan tulee antaa uusi asennonvaihtokehoitus noin 3 sekunnin välein. Ohjaaja saa käyttää sekä suullisia käskyjä että käsimerkkejä, mutta käskyjen on oltava lyhyitä ja ne on annettava samanaikaisesti. Viimeisen ”maahan”- käskyn jälkeen ohjaaja palaa koiran luokse ja kääntää sen istumaan.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran asennonvaihtojen nopeutta, asentojen selkeyttä ja sitä, miten hyvin koira pysyy kussakin asennossa sekä miten paljon koira liikkuu.

Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan, ettei koira liiku yhteensä enempää kuin oman mittansa aloituspaikasta (mihinkään suuntaan). Koiran liikkumat matkat lasketaan yhteen (eteen- ja taaksepäin sekä sivusuuntaan jne.). Jos koira liikkuu yhden mittansa, korkein mahdollinen arvosana on 5.

Jos koira jättää suorittamatta yhden kuudesta asennonvaihdosta, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira jättää suorittamatta kaksi asennonvaihtoa, korkein mahdollinen arvosana on 5. Jos koira kuitenkin jättää yhden asennonvaihdon väliin ja vaihtaa suoraan seuraavaan asentoon, korkein mahdollinen arvosana on 5. Koiran täytyy vaihtaa asentoa vähintään neljä kertaa saadakseen pisteitä.

Jos koira nousee istumaan ennen kuin ohjaaja palaa koiran viereen, korkein

mahdollinen arvosana on 8.

Ohjaajan korostetut suulliset käskyt ja liioitellut tai pitkäkestoiset käsimerkit alentavat arvosanaa. (Ks. yleiset säännöt).

Ensimmäinen asennonvaihdon yhteydessä annettava lisäkäsky alentaa arvosanan 8:aan. Toisen käskyn tottelemattomuus johtaa tämän asennon hylkäämiseen. Seuraavissa asennonvaihdossa tarvittavat lisäkäskyt alentavat arvosanaa 1:llä. Toisin sanoen, ensimmäinen asennonvaihdon yhteydessä annettava lisäkäsky alentaa siis arvosanaa 2:lla ja seuraavat lisäkäskyt alentavat arvosanaa 1:llä.

Tästä liikkeestä on mahdollista saada pisteitä vaikka 3–4 asentoa on tehty vasta lisäkäskyjen (-1p) jälkeen, jos lisäkäskyjä totellaan heti ja ne johtavat hyviin ja selkeisiin asentoihin ja liike on muuten erinomainen.

Liike hylätään, jos

- *koira liikkuu enemmän kuin oman mittansa yhteensä mihinkään suuntaan*
- *koira ei vaihda käskystä asentoa vähintään neljä kertaa.*

VOI – 9

Metalliesineen noutaminen esteen yli hypäten

Kerroin 3

Käskyt:

hyppy – nouda – irti (– sivulle)

Suoritusohje:

Ohjaaja asettuu seisomaan noin 2-4 metrin päähän esteestä koira perusasennossa. Liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike alkaa” ja ojentaa noutoesineen ohjaajalle ja liike päättyy kun koira on perusasennossa ja liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike päättyy”. Ohjaaja heittää metallisen noutoesineen esteen yli. Ohjaaja käskyy koiran hyppäämään esteen yli, noutamaan esineen ja hyppäämään takaisin. Mikäli koiralle annetaan ”nouda”- käsky, se pitää antaa viimeistään koiran lähtiessä menohyppyyn.

Käytettävissä on oltava kolme erikokoista metallista noutoesinettä erikokoisia koirarotuja varten. Suurimman noutoesineen paino on noin 200 g. Ohjaaja voi kuitenkin vapaasti valita haluamansa kokoisen noutoesineen koiran koosta riippumatta.

Arvosteluohje:

Jos koiran täytyy etsiä noutoesinettä hetken aikaa, pisteitä ei alenneta jos se työskentelee aktiivisesti. Jos koira koskettaa estettä edes kevyesti, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Liike hylätään, jos koira ponnistaa esteen päältä tai koira ei hyppää esteen yli edestakaisin, tai este kaatuu tai koira lähtee liikkeelle, kun esinettä heitetään. Jos koira ennakoi hyppy-/noutokäskyä, alennetaan arvosanaa (2–4):llä. Jos ”hyppy” käsky toistetaan arvosanaa alennetaan 2:lla.

Yleisissä suoritus- ja arvosteluohjeissa on arvosteluohjeet sille, jos koira pudottaa noutoesineen tai pureskelee noutoesinettä.

Liike hylätään, jos

- *koira lähtee liikkeelle kun esinettä heitetään*
- *koira ponnistaa esteen päältä tai ei hyppää estettä edestakaisin*
- *este kaatuu*
- *koira puree erittäin voimakkaasti noutoesinettä tai rikkoo sen.*

VOI – 10

Kokonaisvaikutus

Kerroin 2

Arvosteluohje: Kokonaisvaikutusta arvosteltaessa kiinnitetään huomiota koiran halukkuuteen työskennellä ja totella käskyjä. Tarkkuus ja täsmällisyys ovat tärkeitä, samoin ohjaajan ja koiran luonnollinen liikkuminen. Saavuttaakseen korkean arvosanan koiran ja ohjaajan tulee työskennellä yhdessä (tiiminä), näyttää siltä, että he pitävät yhteisestä työskentelystä ja osoittaa hyvää urheiluhenkeä. Toiminta sekä liikkeissä että liikkeiden välillä vaikuttaa kokonaisvaikutuksen arvosanaan.

Jos koira ei ole hallinnassa ja poistuu ohjaajan luota liikkeiden aikana tai niiden välissä, mutta pysyy kehän sisäpuolella, kokonaisvaikutus on hylätty. Jos koira tekee tarpeensa kehässä tai poistuu kehästä, koesuoritus hylätään.

ERIKOISVOITTAJALUOKKA

Tuomari tekee jokaiselle koiralle luoksepäästävyystarkastuksen ennen kuin se saa mennä kehään.

Liikkeenohjaaja ohjaa koirakkoa liikkeiden suorituksissa. Kaikki liikkeet aloitetaan, päätetään ja niiden osasuoritukset tehdään vasta kun liikkeenohjaaja on antanut siihen luvan, ellei toisin ole mainittu.

Koirat viedään kehään ilman talutinta. Talutin jätetään kehän ulkopuolelle tai toimitsijan pöydälle.

Näiden liikekohtaisten suoritus- ja arvosteluohjeiden lisäksi, on yleisiä suoritus- ja arvosteluohjeita, jotka ovat kohdassa 2.2.1.

EVL – 1 *Paikalla istuminen 2 minuuttia* **Kerroin 2**

EVL – 2 *Paikalla makaaminen 1 minuutti ja luoksetulo* **Kerroin 2**

Käskyt: istu – paikka – maahan +/KM – tänne (– sivulle)

Suoritusohje: Liikkeet 1 ja 2 suoritetaan yhtenä liikkeenä, mutta arvostellaan erikseen.
Liike 1: istuminen ryhmässä 2 minuuttia (ohjaajat näkösuojassa)
Liike 2: paikalla makaaminen 1 minuutti ja luoksetulo.

Arvosanat annetaan erikseen molemmista osista liikkeen toisen osan päätyttyä. Liike alkaa kun kaikki ohjaajat seisovat rivissä n. 4-5 metrin välein koirat perusasennossa ja liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike 1 alkaa”. Liike 1 loppuu, kun ohjaajat ovat palanneet kehään noin 10 metrin päähän koiristaan ja liikkeenohjaaja ilmoittaa ”Liike päättyy”. Liike 2 alkaa heti liikkeen 1 jälkeen. Liike 2 päättyy, kun kaikki koirat ovat perusasennossa ohjaajiensa vieressä.

Koirat istuvat perusasennossa rivissä noin 4-5 metrin välein. Ohjaajat jättävät koirat luvan saatuaan ja poistuvat näkösuojaan, jossa he pysyvät 2 minuuttia. Suoritus aika (2 min) alkaa, kun kaikki ohjaajat ovat näkösuojassa. Ajan tultua täyteen ohjaajat palaavat luvan saatuaan kehään ja asettuvat seisomaan kehän sisäpuolelle. Luvan saatuaan ohjaajat kävelevät koiransa eteen noin 10 metrin etäisyydelle siitä.

Liike 1 päättyy ja liike 2 alkaa välittömästi.

Liikkeenohjaaja ilmoittaa liikkeen 2 alkamisen: ”Liike 2 alkaa”. Koirien tulisi tässä vaiheessa istua. Ohjaajien, joiden koirat eivät istu liikkeen 1 päättyessä, tulee komentaa koiransa istumaan liikkeenohjaajan luvalla (aloittaen koirien edestä katsottuna rivin oikeasta päästä, koirasta 4).

Ohjaajat käskvät istumassa olevat koirat maahan yksi kerrallaan, aloittaen rivin vasemmasta päästä ja edeten rivin oikeaan päähän. Koirat makaavat paikallaan 1 minuutin ajan, jonka jälkeen ne kutsutaan yksitellen luokse, aloittaen rivin

oikeasta päästä ja edeten rivin vasempaan päähän. Luoksetulokutsu tapahtuu liikkeenohjaajan luvalla ja liikkeenohjaaja siirtyy seuraavan koiran kohdalle vasta kun edellinen koira on ohjaajansa luona. Kovaäänisiä käskyjä/kutsuja ei tule käyttää, sillä ne voivat häiritä kanssakilpailijoita ja näin ollen niiden käytöstä alennetaan arvosanaa huomattavasti.

Ryhmässä tulisi olla korkeintaan neljä koira, mutta ei kuitenkaan vähemmän kuin kolme. Mikäli luokkaan osallistuu vain viisi koira, ne kaikki voivat suorittaa liikkeen yhdessä.

On tuomarin päätettävissä, miten sellaisten koirien kohdalla toimitaan, joilla liike 2 on hylätty jo liikkeen alkaessa tai joiden ohjaajat eivät halua kutsua koiraansa.

Arvosteluohje: Koira, joka nousee seisomaan tai menee maahan liikkeen ensimmäisen osan aikana, saa ensimmäisestä osasta 0 pistettä. Koira, joka liikkuu paikaltaan (yli yhden mittansa) saa 0 pistettä molemmista liikkeen osista. Koirat, jotka liikkeen 1. osan jälkeen seisovat tai ovat maassa, voidaan käskää yksitellen istumaan. Ensimmäisestä ”istu”- käskystä ei vähennetä pisteitä. Mikäli toinen käsky tarvitaan, vähennetään arvosanasta 2 pistettä. Mikäli koira ei istu, liikkeen toinen osa hylätään. Koira, joka muuttaa asentoansa kun ohjaaja on jo saapunut kehään tåkaisin, voi saada korkeintaan arvosanan 5.

Mikäli koira, joka on istunut liikkeen 2 alussa, muuttaa asentoansa korjausvaiheessa, ei ohjaaja saa enää korjata koiran asentoa. Koira, joka jo makaa siinä vaiheessa kun maahankommennusvaihe alkaa, voi saada liikkeestä 2 korkeintaan 7 ja koira, joka seisoo, voi saada korkeintaan 8.

Mikäli koira menee maahan ilman käskyä (esim. toisen ohjaajan käskystä), on arvosana korkeintaan 8 liikkeestä 2.

Liike 2 hylätään, jos koira ei mene maahan, jos koira vaihtaa asentoa (istumaan tai seisomaan) minuutin paikallaolon aikana, siirtyy paikaltaan yli mittansa tai makaa selällään. Mikäli koira makaa kyljellään, korkein mahdollinen arvosana on 7.

Mikäli koira tulee ohjaajan luo toisen koiran luoksetulokutsusta, arvosana on korkeintaan 5 liikkeen 2. osasta. Mikäli koira tulee luokse ilman kutsua, liikkeen 2. osa hylätään. Mikäli koira noudattaa vasta toistettua luoksetulokutsua, korkein mahdollinen arvosana on 7. Mikäli koira ei noudata toistakaan kutsua, liike hylätään.

Jos koira haukahtaa 1–2 kertaa arvosanaa alennetaan 1–2 pisteellä. Jos haukkuminen on jatkuvaa, suoritus hylätään (0 pistettä).

Koiran on sallittua liikuttaa päätään ja katsoa ympärilleen sekä osoittaa kiinnostusta, mikäli kehässä tai sen ulkopuolella on häiriötä tai kuuluu ääniä. Koira ei kuitenkaan saa vaikuttaa rauhattomalta tai levottomalta. Painon siirtäminen puolelta toiselle tai jalalta toiselle alentaa arvosanaa. Mikäli koira nousee liikkeen aikana ja lähestyy toista koira siten, että se voi häiritä toisen koiran suoritusta tai aiheuttaa tappelun, tulee liike keskeyttää ja järjestää uudelleen ilman häiriön aiheuttanutta koira. Häiriön aiheuttaneen koiran

koesuoritus hylätään eikä se saa jatkaa koetta.

EVL liikkeet 1-2 katsotaan yhdeksi liikkeeksi siinä mielessä, että koiran kanssa kommunikointi, kehuminen tai muu palkitseminen eivät ole sallittua.

On suositeltavaa, että koirien edessä oleva kehän ympäristö suljetaan yleisöltä ja sinne pääsevät vain toimihenkilöt tämän liikkeen aikana. Arvokilpailuissa tämä järjestely on pakollinen.

Liikkeen ensimmäinen osa hylätään, jos

- *koira nousee seisomaan tai menee maahan*
- *koira liikkuu paikaltaan yli yhden mittansa*
- *koira haukkuu jatkuvasti.*

Liikkeen toinen osa hylätään, jos

- *liikkeen ensimmäisessä osassa seisomaan noussut tai maahan mennyt koira ei istu toisellakaan käskyllä*
- *koira nousee istumaan tai seisomaan paikallaolon aikana*
- *koira liikkuu paikaltaan yli yhden mittansa*
- *koira tulee luokse ilman kutsua*
- *koira ei tule luokse toisellakaan kutsulla*
- *koira haukkuu jatkuvasti.*

EVL – 3

Seuraaminen

Kerroin 3

Käskyt: seuraa

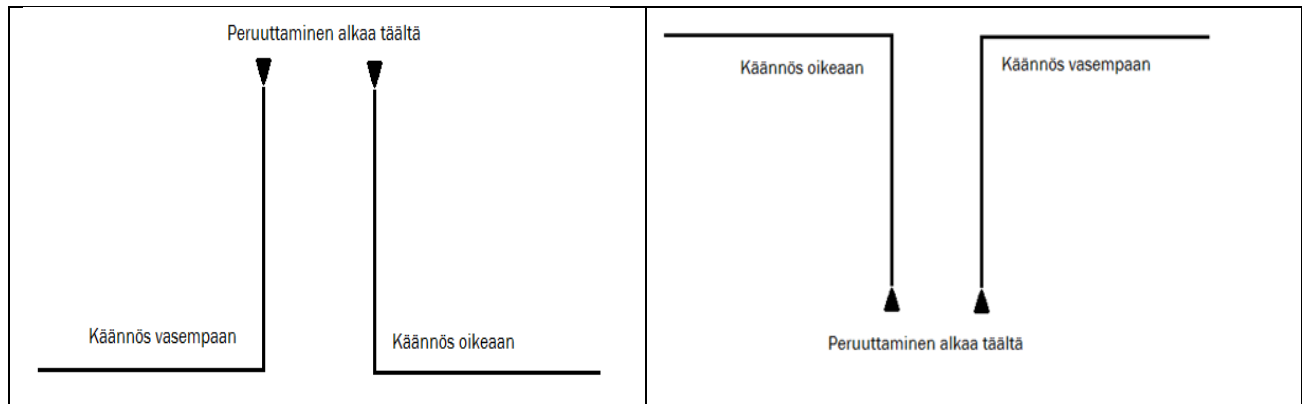
Suoritusohje: Seuraamiskaavio sisältää hitaan-, normaalin- ja juoksuosuuden, joissa on käännöksiä oikeaan ja vasempaan sekä täyskäännöksiä ja pysähdyksiä. Kaavioon kuuluu myös kahden tai kolmen askeleen siirtymisiä perusasennosta eri suuntiin sekä käännöksiä ja täyskäännöksiä paikallaan. Seuraamiseen tulee sisältyä myös 5–10 metrin (15–30 askelta) peruuttaminen. Peruuttaminen voi sisältää yhden käännöksen oikeaan tai vasempaan. Osuuden, jossa ohjaaja kävelee taaksepäin, tulee olla riittävän tasainen ja turvallinen.

Yleisissä ohjeissa kuvataan seuraamista tarkemmin.

Kaikkien luokkaan osallistuvien koirien tulee tehdä sama seuraamiskaavio.

Arvosteluohje: Suoritus hylätään, mikäli koira jättää ohjaajan tai seuraa suurimman osan matkasta yli puolen metrin päässä toivotusta seuraamispaikasta. Mikäli koira liikkuu hitaasti, korkein mahdollinen arvosana on 6–7. Kontaktin puute ja ylimääräiset käskyt ovat virheitä. Koiran vino seuraamisasento alentaa arvosanaa noin 2:lla. Hidastaminen ja pysähtyminen ennen tai jälkeen käännöksiä tai käännösten aikana alentavat arvosanaa. Arvosanaa alennetaan myös, mikäli koira seuraa niin lähellä ohjaajaa, että se häiritsee tai estää ohjaajan liikkumista. Ohjaajaan nojaaminen tai törmäily ovat huomattavia virheitä. Pieni ohjaajan varovaisuus on sallittua, kun ohjaaja kävelee taaksepäin. Mikäli seuraaminen on taaksepäin kävelyssä puutteellista, alennetaan arvosanaa noin (1-2):lla.

Erikoisvoittajaluokan peruuttamisessa voi olla joko käänös oikeaan tai käänös vasempaan. Käänösten suunta määräytyy seuraavan kuvan mukaisesti (peruuttamiseen lähdetään kuvassa yläreunasta).

Liike hylätään, jos

- *koira jättää ohjaajan tai seuraa suurimman osan matkasta yli puolen metrin päässä toivotusta seuraamispaikasta.*

EVL – 4 *Seisominen, istuminen ja maahanmeno seuraamisen yhteydessä*

Kerroin 3

Käskyt: seuraa – seiso/istu/maahan – seuraa – seiso/istu/maahan – seuraa – seiso/istu/maahan – seuraa

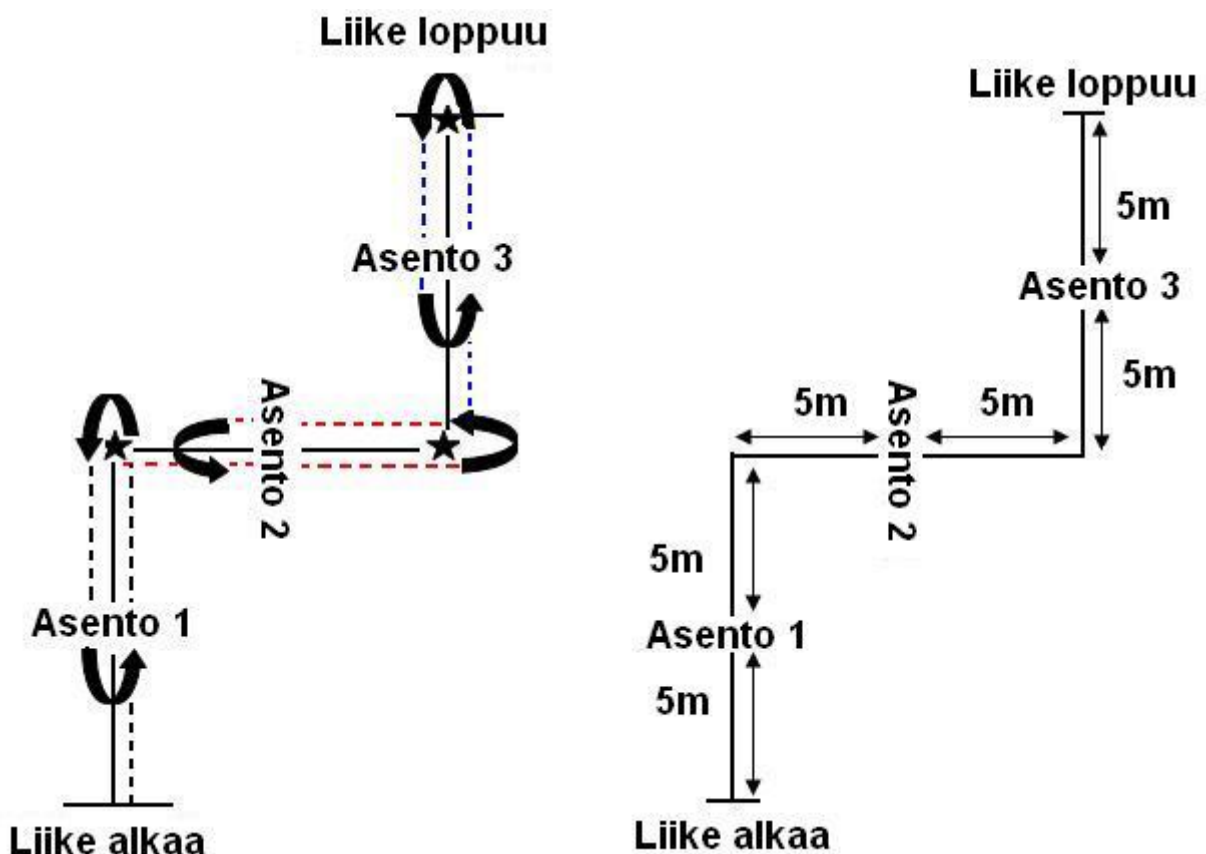
Suoritusohje: Liike suoritetaan liitteenä olevan kuvan mukaisesti. Ohjaaja käskee, itse pysähtymättä, koiran istumaan, maahan ja seisomaan. Kaavioon kuuluu käännökset oikeaan ja vasempaan. Käännösten paikat (vasen/oikea, 90°) tulee merkitä pienillä kartioilla, puolipalloilla, kylteillä tai vastaavilla. Asentojen (seiso-istu-maahan) suoritusjärjestys sekä käännösjärjestys (vasempaan ja oikeaan) voivat vaihdella, mutta järjestyksen tulee olla sama kaikille osallistujille.

Pysähdyspaikat ovat keskellä noin 10 metrin janaa. Kun ohjaaja ja koira ovat edenneet 10 metrin janaa pitkin noin puoliväliin (5 m), ohjaaja antaa koiralle käskyn. Ohjaaja jatkaa kulkuaan vielä noin 5 metriä, tekee täyskäännöksen ja palaa kohti koira, kävelee koiran ohi noin 0,5 metrin etäisyydellä koirasta, niin että koira jää ohjaajan vasemmalle puolelle. Ohjaaja jatkaa kävelemistä vielä noin 2 metriä koiran taakse, missä hän tekee täyskäännöksen ja palaa koiran luo. Sivuttaessaan koiran ohjaaja antaa koiralle ”seuraa”- käskyn pysähtymättä. Liike jatkuu siten, että seuraavassa käännoispisteessä (5 m) koirakko kääntyy vasemmalle/oikealle ja matkan puolessa välissä tekee uuden pysähdyksen. Liike jatkuu samalla tavalla kuin ensimmäisessä osuudessa. Liike päättyy, kun liikkeenohjaaja on antanut pysähtymiskäskyn ja ilmoittanut liikkeen päättyneen.

Koiran tulee seisoa, istua ja mennä maahan kuviteltujen, merkkejä yhdistävien linjojen suuntaisesti. Välimatka koiran ja käännöspaikkojen merkkien välillä sekä merkkejä yhdistävien linjojen välillä pitäisi olla noin 0,5 metriä, ottaen huomioon koiran koko.

Käännösten kulmat tulee suorittaa 90° käännöksinä, ei pyöristettyinä. Koirakon tulee ohittaa kulmamerkit oikealta ja jättää merkit vasemmalle puolelle.

Liikkeen kaikki vaiheet kulmien käännöksiä (oikea/vasen) lukuun ottamatta tehdään liikkeenohjaajan luvalla.

Arvosteluohje: Mikäli koira pysähtyy väärään asentoon kerran (esim. istuu maahanmenon sijasta) tai jättää yhden asennon kokonaan suorittamatta, korkein mahdollinen arvosana on 7. Koiran tekemää asentoa ei hyväksytä, jos koira tekee väärän asennon, jos koira liikkuu enemmän kuin mittansa verran käskyn jälkeen tai jos ohjaaja antaa toisen käskyn pysähtymiseen tai käyttää voimakkaita käsimerkkejä tai voimakasta kehonkieltä käskiessään koiran asentoon.

Jos mikä tahansa pysähdys jää kokonaan tekemättä, ts. koira ei pysähdy lainkaan ennen kuin ohjaaja on tehnyt täyskäännöksen, liike hylätään. Jos koira seuraa ohjaajaa pysähtymiskäskyn jälkeen ("seiso-istu-maahan"), on yksi ylimääräinen käsky sallittu (liikkeen hylkäyksen välttämiseksi), jotta koira saadaan pysähtymään. Jos koira tällöin pysähtyy ennen kuin ohjaaja ehtii seuraavaan kääntöpisteeseen,

liike voi jatkua, mutta korkein mahdollinen arvosana on 6.

Arvostelussa tulee kiinnittää huomiota seuraamiseen ja asentojen suoruuteen suhteessa lähtö-/kääntö- ja lopetuspaikkoihin. Liikkuminen käskyn jälkeen, hitaasti seisahtuminen/istuminen/maahan meno ja koiran vino asento, huono seuraaminen, vauhdin muuttuminen, pyöristetyt käännökset kulmissa ja poikkeaminen oikealta linjalta samoin kuin kääntyminen ja koiraan katsominen ovat virheitä. Nämä alentavat arvosanaa (1-4):llä.

Ylimääräiset pysähtymiskäskyt eivät ole sallittuja. Käsimerkit ja kehonkieli seiso/istu/maahan käskyjen yhteydessä ovat vakavia virheitä ja alentavat arvosanaa merkkien kestosta ja voimakkuudesta riippuen (3-5):llä.

Liike hylätään, jos

- *koira ei tee vähintään kahta hyväksyttyä asentoa*
- *koira jättää minkä tahansa pysähdyksen kokonaan tekemättä.*

EVL – 5

Luoksetulo ja pysäytykset seisomaan ja maahan

Kerroin 4

Käskyt:

maahan – (paikka) – tänne – seis/KM - tänne – maahan/KM – tänne (– sivulle)
Käsimerkeissä voi käyttää yhtä tai molempia käsiä. Ohjaajan tulee ilmoittaa käyttäkö suullisia käskyjä vai käsimerkkejä pysäytyksissä.

Suoritusohje:

Ohjaaja kääntää koiran maahan ja siirtyy noin 30–35 metrin päähän koirasta hänelle osoitettuun paikkaan. Matkan kolmannekset on merkitty esimerkiksi luoksetulolinjan sivuun sijoitetuilla kartioilla. Ohjaaja kutsuu koiraa ja kääntää koiran itsenäisesti koiran pysähtyä seisomaan merkin kohdalla. Ohjaaja kutsuu koiraa uudelleen ja kääntää sen itsenäisesti maahan merkin kohdalla. Tämän jälkeen ohjaaja kutsuu koiran perusasentoon.

Kaikki liikkeen vaiheet pysähtymiskäskyä lukuun ottamatta tehdään liikkeenohjaajan luvalla. Pysähtymiskäskyt ohjaaja antaa itsenäisesti merkkien (karttioiden) kohdalla.

Ohjaaja voi käyttää vuorotellen suullisia käskyjä ja käsimerkkejä niin, että toinen pysähtymiskäsky on suullinen ja toinen käsimerkki. Suullista käskyä ja käsimerkkiä ei kuitenkaan saa käyttää samanaikaisesti. Ohjaaja voi liittää ensimmäiseen luoksetulukutsuun myös koiran nimen, mutta nimi ja käsky on annettava peräkkäin nopeasti niin, ettei niistä muodostu kahta erillistä käskyä.

Arvosteluohje:

Koiran tulee totella käskyjä halukkaasti. Sen tulee liikkua ripeästi, vähintään ripeää ravia, ja säilyttää sama askellaji. Haluton luoksetulo on virhe. Koiran rotu tulee huomioida nopeutta arvostellessa. Koiran tulee aloittaa pysähtyminen välittömästi käskyn jälkeen. Pysähtymistä arvosteltaessa koiran vauhti tulee ottaa huomioon. Nopeilla koirilla sallitaan pieni toleranssi pysähtymisessä, mutta hitaasti liikkuvilla koirilla ei. Saadakseen täydet pisteet pysähtymisestä koira ei saa edetä omaa mittaansa enempää käskyn jälkeen.

Jotta pysähtymisosio hyväksytään, koira ei saa edetä yli kolmea mittansa käskyn jälkeen. Mikäli liikkeen aikana käytetään enemmän kuin kolme luoksetulokutsua, korkein mahdollinen arvosana on 7. Mikäli koira ei lähde liikkeelle jostain asennosta toisellakaan käskyllä, liike hylätään.

Mikäli koira jättää yhden pysähdyksen suorittamatta (ei pysähdy kolmen mittansa sisällä), korkein mahdollinen arvosana on 6. Jos koira jättää yhden pysähtymisen kokonaan suorittamatta (ei edes yritä pysähtyä), korkein mahdollinen arvosana on 5. Jos koira ei suorita kumpaakaan pysähtymistä tai suorittaa pysähtymiset väärässä järjestyksessä, liike hylätään. Jos koira pysähtyy kerran väärään asentoon, korkein mahdollinen arvosana on 7. Mikäli koira vaihtaa asentoa, arvosanaa alennetaan 2:lla. Mikäli koira nousee istumaan tai seisomaan, tai siirtyy paikaltaan alle oman mittansa vaihtamatta asentoon ennen ensimmäistä luoksetulokutsua, korkein mahdollinen arvosana on 8. Jos koira siirtyy paikaltaan yli mittansa verran ennen luoksetulokutsua, liike on hylätty.

Liike hylätään, jos

- *koira ei lähde liikkeelle jostain asennosta toisellakaan käskyllä*
- *koira ei suorita kumpaakaan pysähtymistä*
- *koira suorittaa pysähtymiset väärässä järjestyksessä*
- *koira siirtyy paikaltaan yli mittansa verran ennen luoksetulokutsua.*

EVL – 6 *Lähtettäminen määrätylle paikalle, maahanmeno ja luoksetulo*
Kerroin 4

Käskyt: eteen – seiso – oikea/vasen+KM (– seiso) – maahan - tänne

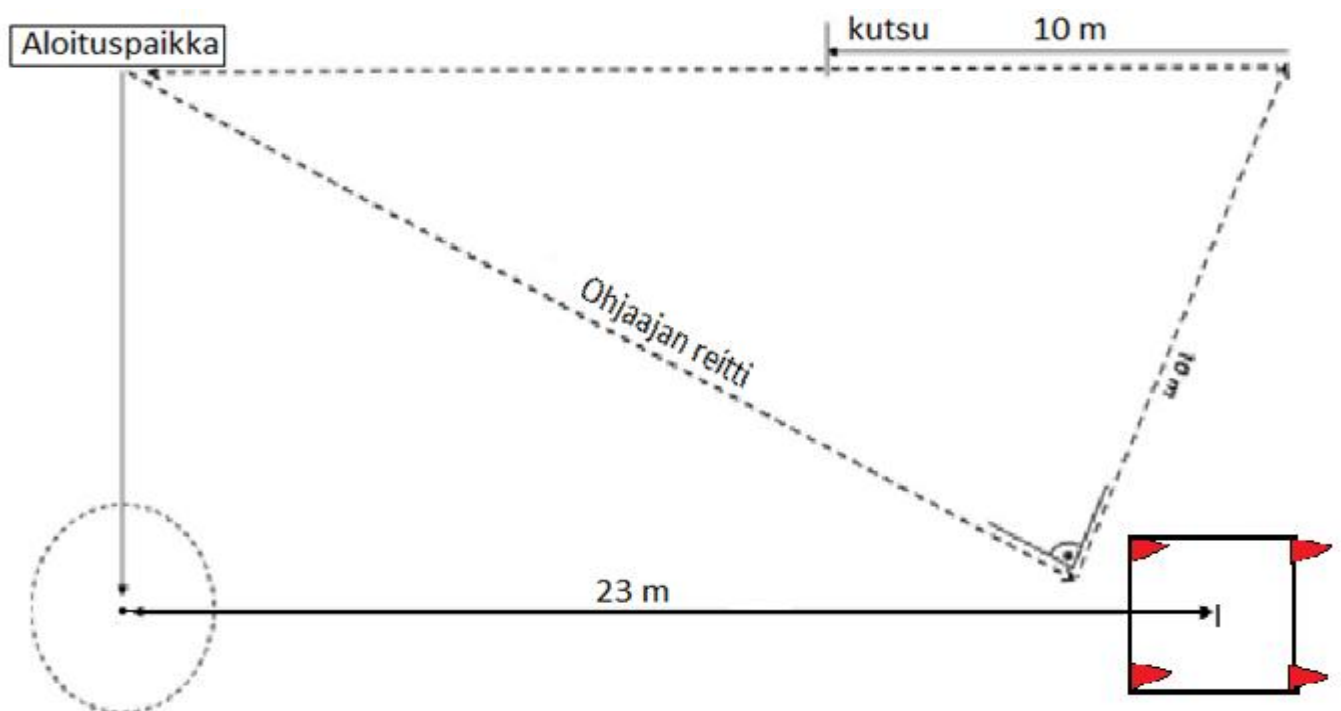
Suoritusohje: Ennen liikkeen aloitusta ohjaajan tulee ilmoittaa tuomarille aikooko hän käskä koiran ruudussa ensin seisomaan ja sitten maahan vai suoraan maahan.

Ohjaaja lähettää koiran noin 10 metrin päässä aloituspaikasta olevaan ympyrään ja käskää koiran seisomaan ympyrän sisälle. Koiran tulee seisoa ympyrässä kaikki jalat kehän sisäpuolella. Ympyrän säde on noin 2 metriä ja sen keskipiste on noin 10 metrin päässä aloituspaikasta. Ympyrän keskipiste voidaan merkitä erittäin pienellä merkillä, esimerkiksi naulauslevykkeellä (ei kartiolla), mutta tämä ei ole välttämätöntä. Ympyrän kehä tulee merkitä näkyvästi, vähintään kahdeksasta kohdasta (esim. merkitään noin 10-15 cm:n kaarenpätkiä teipillä) tai merkitsemällä koko ympyrän kehä (esimerkiksi hiekkakentällä uurtamalla, liidulla tai vaarattomalla spraymaalilla tai kiinnittämällä maahan ohuen narun tai kaapelin, halkaisija maksimissaan noin 1 cm). Poikkeuksellisesti, voidaan nurmikentällä, mikäli olosuhteet sitä vaativat, käyttää hieman paksumpaa narua, kaapelia tai letkua. Ympyrän kehän pituus on 12,6 metriä.

Huom! Tavoitteena ympyrän merkitsemisessä on, että se on koiralle huomaamaton.

Koiran seisottua noin 3 sekuntia ympyrän sisällä, ohjaaja lähettää koiran noin 3 metriä x 3 metriä kokoiseen ruutuun, joka sijaitsee noin 25 metrin päässä liikkeen aloituspaikasta. Mikäli koira ei seiso ympyrän sisäpuolella, tulee ohjaajan antaa

Koiran tulee liikkua kohti merkittyä ympyrää ja ruutua suoraviivaisesti sekä mennä ruutuun sen etureunasta. Aloituspaidan ja ympyrän keskipisteen sekä ympyrän keskipisteen ja ruudun keskipisteen välisten yhdyslinjojen kulman tulee olla 90°.

67

maahan, sen täytyy mennä maahan välittömästi.

Jos koira toimii ilman käskyä, arvosanaa alennetaan. Tämä tarkoittaa sitä, että esim. "seiso"- käsky ympyrässä ja "seiso"- ja/tai "maahan"- käskyt ruudussa pitää antaa. Jos ohjaaja liikkuu (askeltaa/liikuttaa jalkojaan) käskyä antaessaan, liike hylätään. Jos ohjaaja käyttää liiallisia apuja (kehonkieltä), korkein mahdollinen arvosana on 8. Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan, että koira seisoo kaikki jalat merkityn ympyrän sisäpuolella ennen kuin ohjaaja saa lähettää koiran ruutuun. Mikäli koira ei seiso ympyrän sisäpuolella, tulee ohjaajan antaa lisäohjauskäskyt ennen kuin liikkeenohjaaja on antanut ohjaajalle luvan ohjata koira ruutuun. Jos koira istuu tai menee maahan ympyrässä, korkein mahdollinen arvosana on 8. Jos koira istuu tai menee maahan ympyrän ulkopuolella tai ruudun ulkopuolella, liike hylätään. Jos koira on jo maassa, sitä ei voi enää ohjata uudelleen. Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan, että koira on ruudun merkkinauhujen sisäpuolella. Hännän ei kuitenkaan tarvitse olla ruudussa.

Liike hylätään, jos koira nousee istumaan tai seisomaan ennen ohjaajan toista käännöstä.

Jos koira nousee ohjaajan toisen käännöksen jälkeen, mutta ennen kuin ohjaaja on kutsunut koiraa, korkein mahdollinen arvosana on 5. Jos koira liikkuu/ryömii ruudussa, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira liikkuessaan ylittää ruudun reunan ennen kuin ohjaaja on kutsunut koiraa, liike hylätään. Jos koira liikkuu hyvin hitaasti, on korkein mahdollinen arvosana 6.

Toinen luoksetulokutsu, seisomiskäsky (sekä ympyrässä että ruudussa) tai maahanmenokäsky alentavat arvosanaa (2:lla/käsky). Jos koira ei noudata jotain em. käskyistä toistettunakaan, liike hylätään. Käsimerkit sallitaan vain ohjauskäskyjen yhteydessä, jos koiraa pitää ohjata ruutuun uudelleen koiran ollessa kaukana ohjaajasta. Käsimerkin käyttäminen koiran ollessa ohjaajan vieressä alentaa arvosanaa 2:lla.

Jos koira toimii ilman käskyä (esim. pysähtyy seisomaan tai menee maahan) alennetaan arvosanaa 2:lla. Jos koira ottaa ruudussa eri asennon kuin ohjaaja on ilmoittanut, alennetaan arvosanaa 3:lla. Jos seisomisasento ei ole selkeä, alennetaan arvosanaa 2:lla. Ylimääräisten ohjauskäskyjen vaikutus arvosanaan riippuu käskyjen voimakkuudesta ja koiran halukkuudesta noudattaa käskyä. Arvosanaa alennetaan (1–2):lla/käsky.

Liike hylätään, jos

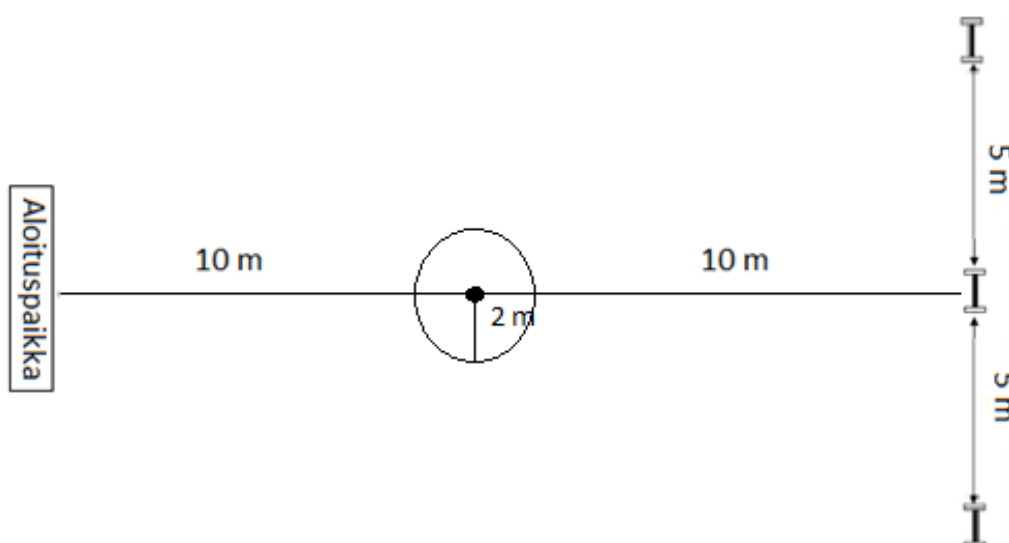
- ohjaaja liikkuu (askeltaa/liikuttaa jalkojaan) käskyä antaessaan
- koira ei seiso ympyrässä kaikki jalat kehän sisäpuolella
- koira istuu tai menee maahan ympyrän ulkopuolella tai ruudun ulkopuolella
- koira nousee istumaan tai seisomaan ennen ohjaaja toista käännöstä
- koira ruudussa liikkuessaan ylittää ruudun reunan ennen kuin ohjaaja on kutsunut koiraa
- koira ei noudata luoksetulokutsua, seisomiskäskyä tai maahanmenokäskyä toistettunakaan.

Käskyt: eteen – seiso – oikea/vasen+KM – nouda – irti – (sivulle)

Suoritusohje: Liikkeenohjaaja asettaa kolme puista noutoesinettä riviin noin 5 metrin päähän toisistaan siten, että ne ovat helposti nähtävissä. Aloituspaikka on noin 20 metriä keskimmäisestä esineestä. Ohjaaja lähettää koiran ympyrään ja käsklee koiran seisomaan ympyrän sisälle. Koiran tulee seistä ympyrässä kaikki jalat kehän sisäpuolella. Ympyrän kehän säde on 2 metriä ja sen keskikohta on noin 10 metriä aloituspaikasta. Ympyrän keskipiste on merkitty kartiolla. Ympyrän kehä tulee merkitä näkyvästi, vähintään kahdeksasta kohdasta (esim. teipillä, liidulla tms. merkitään näkyvästi noin 10 - 15 cm:n kaarenpätkiä) tai merkitsemällä koko ympyrän kehä.

Noin 3 sekunnin kuluttua ohjaaja saa luvan käskää koira noutamaan arvottu noutoesine. Mikäli koira ei seiso ympyrän sisäpuolella, tulee ohjaajan antaa lisäohjauskäskyt ennen kuin liikkeenohjaaja on antanut ohjaajalle luvan ohjata koira ruutuun (ennen kolmen sekunnin umpeutumista). Ohjauskäsky (oikea/vasen) ja noutokäsky tulee antaa tiiviisti yhdessä, sillä myöhäinen noutokäsky voidaan tulkita lisäkäskeksi.

Liikkeenohjaaja asettaa kolme puista noutoesinettä arvonnin jälkeen riviin noin 5 metrin päähän toisistaan siten, että ne ovat helposti nähtävissä. Keskimäinen noutoesine ei koskaan ole mukana arvonnassa. Haettavaksi arvottu esine (vasen tai oikea) viedään paikalleen ensimmäisenä. Keskimäinen noutokapula sijaitsee noin 10 metrin päässä kartiosta. Noutoesineet tulee sijoittaa vähintään noin 3 metrin etäisyydelle kehän reunoista. Tämän aikana ohjaaja ja koira ovat aloituspaikasta kohti keskimäistä noutoesinettä noin 20 metrin päässä.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran halukkuutta noudattaa käskyjä ja ohjausta, koiran nopeutta ja menoa noutoesineelle ja takaisin suorinta mahdollista reittiä.

Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan, että koira seisoo ympyrässä kaikki jalat kehän sisäpuolella. Mikäli koira ei seiso ympyrän sisäpuolella, tulee ohjaajan antaa lisäohjauskäskyt ennen kuin liikkeenohjaaja on antanut ohjaajalle luvan ohjata koira ruutuun. Jos koira istuu tai menee maahan ympyrässä, korkein mahdollinen arvosana on 8.

Jos koira menee väärälle noutoesineelle ja se pysäytetään ja ohjataan uudelleen oikealle noutoesineelle ja koira tuo oikean esineen, arvosanaa alennetaan 3:lla. Jos koira ohjataan uudelleen väärältä noutoesineeltä ilman pysäyttämistä, arvosanaa alennetaan 2:lla.

Jos koira nostaa väärän noutoesineen, liike hylätään.

Yleisissä suoritus- ja arvosteluohjeissa on arvosteluohjeet sille, jos koira pudottaa noutoesineen tai pureskelee noutoesinettä.

Liike hylätään, jos

- koira ei seiso ympyrässä kaikki jalat kehän sisäpuolella
- koira nostaa väärän noutoesineen
- koira puree erittäin voimakkaasti noutoesinettä tai rikkoo sen
- ohjaaja osoittaa koiralle suuntaa tai koskettaa koira aloituspaikassa.

EVL – 8 ***Merkin kiertäminen, pysähtyminen ja ohjattu noutaminen esteen yli hypäten*** ***Kerroin 4***

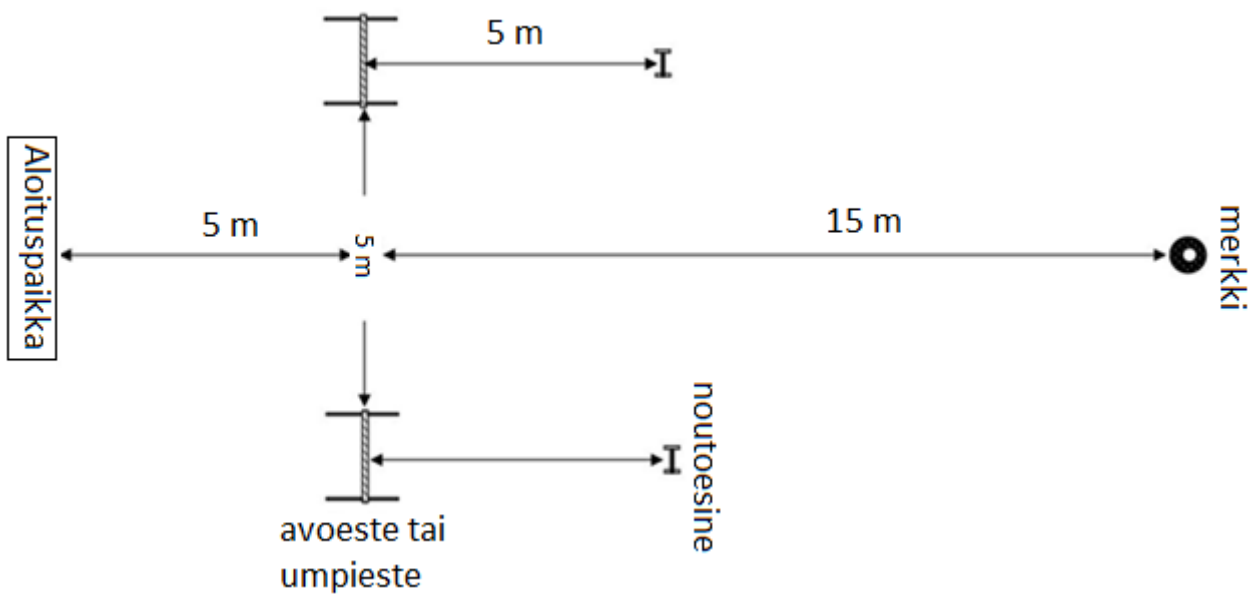
Käskyt: kierrä – seiso/istu/maahan+KM – oikea/vasen+KM+nouda (– hyppää) – irti (– sivulle)

Suoritusohje: Ohjaaja seisoo koira perusasennossa liikkeen aloituspaikassa. Liikkeenohjaaja kävelee asettamaan noutoesineet noin 5 metriä esteiden taakse. Luvan saatuaan, ohjaaja lähettää koiran merkin ympäri. Kun koira on selkeästi kiertänyt merkin ja palannut noin kaksi metriä takaisin kohti ohjaajaa, mutta ei ole ohittanut kuvitteellista linjaa joka yhdistää noutoesineet, ohjaaja käskee koiran itsenäisesti asentoon, jonka tuomari on ilmoittanut. Suullista käskyä ja yhtäaikaista käsimerkkiä voidaan käyttää halutun asennon ottamisessa. Noin 3 sekunnin kuluttua ohjaaja käskee koiran noutamaan arvotun noutoesineen ja hyppäämään vastaavan esteen yli ja palaamaan perusasentoon.

Ennen kuin koe alkaa, tuomari ilmoittaa minkä asennon (seiso/istu/maahan) koirat tekevät merkin kierron jälkeen. Asento on sama kaikille osallistujille. Suunta (oikea/vasen), josta koiran täytyy noutaa esine ja hypätä este, arvotaan ennen liikkeen alkua.

Täten tämä määrittelee sen, hyppääkö koira avoesteen vai umpinaisen esteen. Ohjaajalle ei kerrota suuntaa tässä vaiheessa vaan hänelle kerrotaan nouto/hyppäsuunta siinä vaiheessa kun hän on käskennyt koiran seisomaan/istumaan/maahan. Noutoesineet asetetaan aina samassa

Kokeessa on oltava käytettävissä kolme erikokoista noutoesinesarjaa erikokoisia koirarotuja varten. Suurin saa painaa korkeintaan noin 450g. Noutoesineiden kokojen tulee olla suhteessa eri rotujen kokoihin, mutta ohjaaja voi kuitenkin vapaasti valita haluamansa kokoisen noutoesineen.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran halukkuutta noudattaa käskyjä ja ohjausta, koiran nopeutta ja lyhyitä reitinvalintoja. Koiran pitää juosta riittävän nopeasti, vähintään reipasta ravia ja säilyttää nopeus liikkeen eri vaiheissa. Koiran liikkumisnopeuden arvostelussa on otettava huomioon koiran rotu. Hidas työskentely alentaa arvosanaa (1–5):llä. Koiran tulee reagoida käskyihin välittömästi. Nopeilla koirilla sallitaan hieman toleranssia pysähtymisessä, mutta hitaasti liikkuvilla koirilla ei. Jotta koira voi saada pisteitä tästä suorituksesta, koiran pitää pysyä asennossa (seiso/istu/maahan) kunnes se saa käskyn jatkaa suoritusta. Jos koira ottaa väärän asennon, korkein mahdollinen arvosana on 8. Jos koira kääntyy takaisin ennen merkkiä, se täytyy ohjata uudelleen merkille. Tämä alentaa arvosanaa. Liike hylätään, jos koira ei mene merkin ympäri. Ohjaaja voi käyttää kaksi ohjauskäskyä (-1 piste jokaisesta lisäkäskystä, jos koira tottelee käskyä). Kun koira on mennyt merkin ympäri, koiran tulee tehdä oikea asento käskystä.

Ohjaajalle kerrotaan kumpi noutoesine (oikea tai vasen) noudetaan, kun koira on ottanut asennon (seiso/istu/maahan). Ohjaaja saa antaa ”hyppy”- käskyn, kun

koira on nostanut noutoesineen. Jos koira ylittää noutoesineet yhdistävän linjan ilman että se on noutanut oikean noutoesineen, liike hylätään.

Jos koira menee väärälle noutoesineelle (tai esteelle) ja se pysäytetään ja ohjataan uudelleen oikealle (kaksi käskyä) ja koira tuo oikean esineen, arvosanaa alennetaan 3:lla. Jos koira ohjataan uudelleen väärältä noutoesineeltä (tai esteeltä) ilman pysäyttämistä, arvosanaa alennetaan 2:lla.

Ylimääräisten ohjauskäskyjen vaikutus arvosanaan riippuu käskyjen voimakkuudesta ja koiran halukkuudesta noudattaa käskyä. Vähennys voi olla 1-2 pistettä/käsky. Muiden ylimääräisten käskyjen vaikutuksen arvosanaan tulee olla yhdenmukainen yleisten arvosteluohjeiden kanssa.

Liike hylätään, jos koira hyppää esteen yli matkalla kohti merkkiä.

Liike hylätään, jos koira ponnistaa esteen päältä.

Liike hylätään, jos koira kaataa esteen.

Liike hylätään, jos koira nostaa väärän noutoesineen, ei nouda esinettä tai ei hyppää esteen yli paalumatkallaan tai hyppää väärän esteen yli.

Jos koira koskee estettä hypätessään, arvosanaa alennetaan 2:lla.

Jos koira pudottaa avoesteen riman, arvosanaa alennetaan 2:lla.

Jos koira ennakoi käskyä, arvosanaa alennetaan (2-4):llä. Jos koira toimii itsenäisesti (esim. pysähtyy ilman käskyä), arvosanaa alennetaan 2:lla.

Yleisissä suoritus- ja arvosteluohjeissa on arvosteluohjeet sille, jos koira pudottaa noutoesineen tai pureskelee noutoesinettä.

Liike hylätään, jos

- *koira ei mene merkin ympäri*
- *koira ylittää noutoesineet yhdistävän linjan ilman että se on noutanut oikean noutoesineen*
- *koira hyppää esteen yli matkalla kohti merkkiä*
- *koira nostaa väärän noutoesineen tai ei hyppää esteen yli tai hyppää väärän esteen yli*
- *koira ponnistaa esteen päältä*
- *koira kaataa esteen*
- *koira puree erittäin voimakkaasti noutoesinettä tai rikkoo sen*
- *ohjaaja osoittaa koiralle suuntaa tai koskettaa koira aloituspaikassa.*

EVL – 9

Tunnistusnouto

Kerroin 3

Käskyt:

(seuraa/paikka –) etsi/nouda – irti (– sivulle)

Suoritusohje:

Ohjaaja seisoo liikkeen aloituspaikassa koira perusasennossa. Liikkeenohjaaja antaa ohjaajalle puisen noutoesineen (10 cm x 2 cm x 2 cm), joka on merkitty etukäteen tunnisteella. (Merkintään tulee käyttää lyijykynää tai kuulakärkikynää, ei esim. tussikynää.) Liike alkaa, kun liikkeenohjaaja ojentaa esineen. Ohjaaja saa pitää merkittyä noutoesinettä kädessään noin 5 sekunnin ajan. Koira ei saa koskea

tai haistella noutoesinettä tässä vaiheessa. Liikkeenohjaaja ottaa esineen ja kehottaa ohjaajaa kääntymään ympäri.

Ohjaaja saa päättää näkeekö koira noutoesineitten sijoittamisen. ”Seuraa”- tai ”paikka”- käskyt ovat sallittuja ohjaajan kääntyessä. Liikkeenohjaaja vie merkityn noutoesineen siihen koskematta yhdessä 5–7 muun samanlaisen noutoesineen kanssa ja asettaa kaikki noutoesineet maahan tai lattialle noin 10 metrin etäisyydelle ohjaajasta. Liikkeenohjaaja asettaa muut 5–7 esinettä maahan käsin ja täten koskee niihin.

Noutoesineet asetetaan samanlaiseen muodostelmaan kaikille osallistujille ja noin 25 cm etäisyydelle toisistaan, mutta ohjaajan esineen paikka muodostelmassa voi vaihdella. Ohjaajan esineen voi vapaasti sijoittaa muodostelman eri kohtiin.

Ohjaaja kääntyy ympäri ja käskee koiran noutamaan, merkitty noutoesine. Koiran tulee löytää oikea esine, tuoda se ja luovuttaa ohjaajalle yleisten ohjeiden mukaan.

Koira saa työskennellä noin puolen minuutin ajan, jos työskentely on aktiivista ja määrätietoista. Jokaista osallistujaa varten on varattava omat noutoesineet.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran työskentelyhalukkuutta ja tempoa. Liike hylätään, jos ohjaaja antaa koiran haistaa tai koskettaa esinettä ennen kuin ohjaaja luovuttaa sen takaisin liikkeenohjaajalle, jos ohjaaja antaa koiralle käskyjä sen ollessa esineiden luona tai jos koira nostaa väärän esineen. Hylkäämistä ei tapahdu, jos koira haistelee esineitä etsiessään oikeaa.

Yleisissä suoritus- ja arvosteluohjeissa on arvosteluohjeet sille, jos koira pudottaa noutoesineen tai pureskelee noutoesinettä.

Liike hylätään, jos

- ohjaaja antaa koiran haistaa tai koskettaa esinettä ennen kuin ohjaaja luovuttaa sen takaisin liikkeenohjaajalle
- ohjaaja antaa koiralle käskyjä sen ollessa esineiden luona
- koira nostaa väärän esineen.

EVL – 10

Kauko-ohjaus

Kerroin 4

Käskyt:

maahan – (paikka) – istu+KM /seiso+KM/maahan+KM (jokainen asento kahteen kertaan) – istu

Suoritusohje:

Koiran pitää vaihtaa asentoaan kuusi kertaa (seiso / istu / maahan) ohjaajan käskyjen mukaisesti ja sen tulee pysyä alkuperäisellä paikallaan. Jokainen asento tehdään kaksi kertaa. Asennonvaihtojen järjestys voi vaihdella, mutta sen pitää olla sama kaikille osallistujille. Jokainen asento suoritetaan kaksi kertaa ja viimeinen asennonvaihtokäsky on ”maahan”.

Aloituspaikan rajalinja merkitään kahden merkin avulla siten, että se on merkkien välinen kuvitteellinen jana. Aloituspaikka on näiden kahden merkin välisen

kuvitteellisen janan edessä ja ohjaaja käskee koiransa maahan siten, että rajalinja on koiran takana.

Ohjaaja jättää koiran paikalleen ja siirtyy osoitettuun paikkaan noin 15 metrin etäisyydelle koirasta ja kääntyy koiraan päin.

Liikkeenohjaaja osoittaa ohjaajalle asennonvaihtojen järjestyksen kirjallisten tai kuvallisten näyttötaulujen avulla tai elektronisen näyttötaulun avulla. Liikkeenohjaajan tulee seistä noin 3–5 metriä koirasta ja siten, että hän ei näe koiraa asennonvaihtokehotuksia näyttäessään. Liikkeenohjaajan tulee antaa uusi asennonvaihtokehotus noin 3 sekunnin välein. Ohjaaja saa käyttää sekä suullisia käskyjä että käsimerkkejä, mutta käskyjen on oltava lyhyitä ja ne on annettava samanaikaisesti. Viimeisen ”maahan”- käskyn jälkeen ohjaaja palaa koiran luokse ja käskee sen istumaan.

Arvosteluohje: Arvostelussa painotetaan koiran asennonvaihtojen nopeutta, asentojen selkeyttä ja sitä miten hyvin koira pysyy kussakin asennossa sekä miten paljon koira liikkuu. Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan, että koira ei liiku yhteensä enempää kuin oman mittansa aloituspaikasta (mihinkään suuntaan). Koiran liikkumat matkat lasketaan yhteen (eteen, taakse, sivulle jne.).

Jos koira jättää suorittamatta yhden kuudesta asennonvaihdesta, korkein mahdollinen arvosana on 7. Jos koira jättää yhden asennonvaihdon väliin ja vaihtaa suoraan seuraavaan asentoon, liike hylätään. Koiran täytyy vaihtaa asentoa vähintään viisi kertaa saadakseen pisteitä.

Jos koira nousee istumaan ennen kuin ohjaaja palaa koiran viereen, korkein mahdollinen arvosana on 8. Ohjaajan korostetut suulliset käskyt ja korostetut tai pitkäkestoiset käsimerkit alentavat arvosanaa. (Yleiset säännöt).

Ensimmäinen asennonvaihdon yhteydessä annettava lisäkäskey alentaa arvosanan 8:aan. Toisen käskyn tottelemattomuus johtaa tämän asennon hylkäämiseen. Seuraavissa asennonvaihdossa tarvittavat lisäkäskyt alentavat arvosanaa 1:llä. Toisin sanoen, ensimmäinen asennonvaihdon yhteydessä annettava lisäkäskey alentaa siis arvosanaa 2:lla ja seuraavat lisäkäskyt alentavat arvosanaa 1:llä

Tästä liikkeestä on mahdollista saada pisteitä vaikka 3–4 asentoa on tehty vasta lisäkäskeyjen (-1p) jälkeen, jos lisäkäskeyjä totellaan heti ja ne johtavat hyviin ja selkeisiin asentoihin ja liike on muuten erinomainen.

Liike hylätään, jos

- *koira liikkuu yli oman mittansa aloituspaikasta mihinkään suuntaan*
- *koira jättää yhden asennonvaihdon väliin ja vaihtaa suoraan seuraavaan asentoon*
- *koira ei vaihda asentoa vähintään viittä kertaa.*

Ehdotuksia EVL-luokan liikkeen 9 noutoesineiden kuvioiksi. Noudettavan esineen voi sijoittaa vapaasti.

